

VEČERY POD LAMPOU

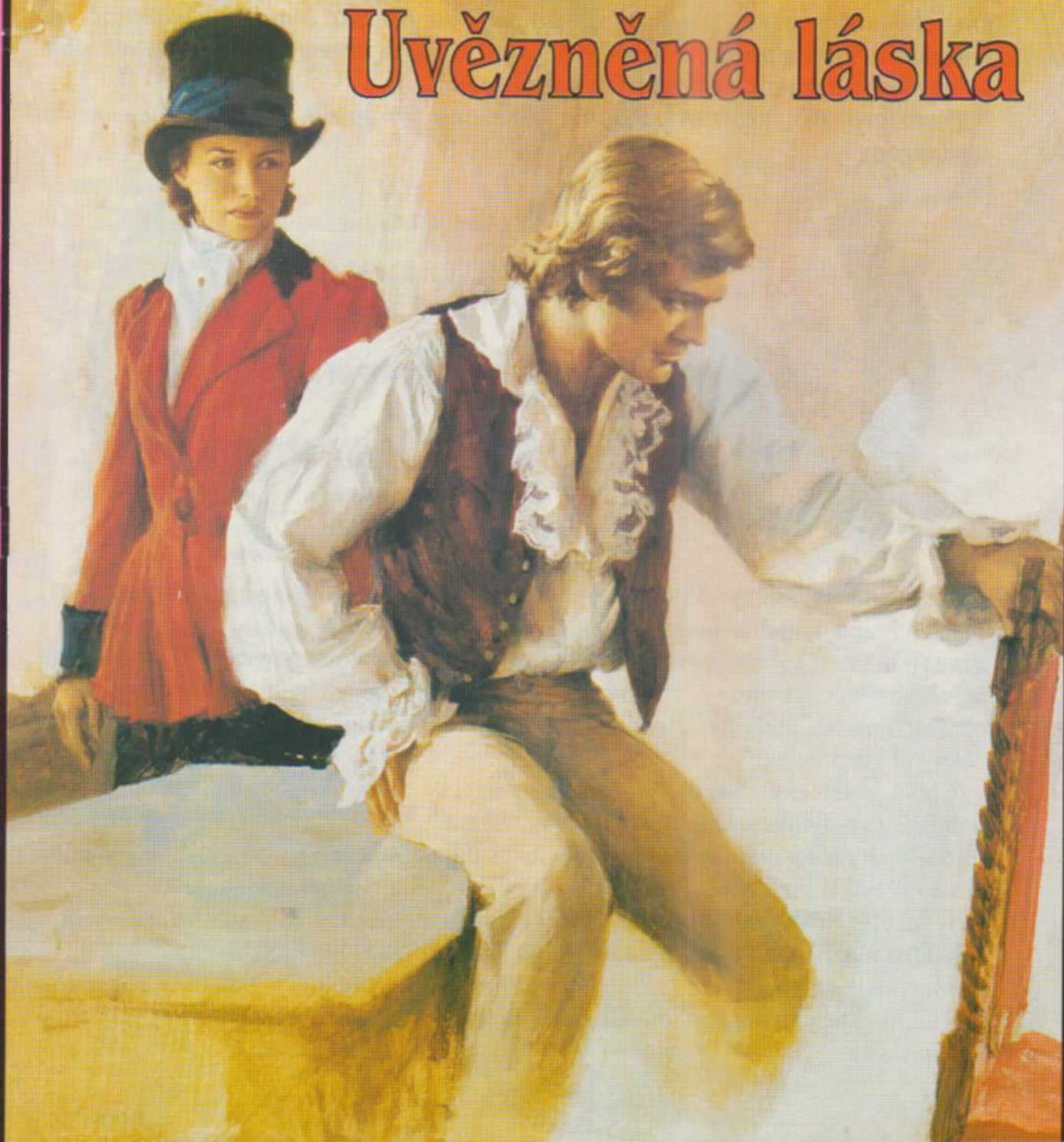
16 | 96

SVAZEK 201

BARBARA CARTLANDOVÁ

Uvězněná láska

BARBARA CARTLANDOVÁ

Uvězněná láska

PŘELOŽILA ALENA ANTONOVÁ

Kapitola první

1832

VÉVODKYNĚ DE SAVIGNE POZVEDLA OČI KE SVÉ-
mu bratranci, Jeho Eminenci kardinálu de
Rochechant, sedícímu na druhé straně krbu,
a zeptala se chvějícím se hlasem:

„Co dělá Aristide... teď?“

„O tom jsem si s vámi přijel pohovořit, má
drahá,“ odpověděl kardinál.

„Tušila jsem to!“ řekla vévodkyně tlume-
ně. „Věděla jsem, že jste nevážil celou tu
dlouhou cestu z Paříže, jen abyste mě viděl.“

Kardinál se usmál.

„Ale to zní velmi nepřívětivě,“ odvětil. „Jak
víte, Luiso, jakmile si najdu jen trochu času,
vždy vás rád navštívím. Ale došel jsem k ná-
zoru, že moje dnešní návštěva tady je nalé-
havá ze zcela jiných důvodů.“

Vévodkyně sepjala štíhlé ruce protkané
jemnými modrými žilkami, pro něž se její
prsteny zdály až příliš těžké.

„Povězte mi pravdu, Xaviere,“ řekla. „Do
jakého nového skandálu se Aristide zase za-
pletl?“

„Chcete skutečně slyšet pravdu?“ zeptal se
kardinál.

„Vím, že mi ji zjevíte, ať už jsou má přání
jakákoliv,“ prohodila vévodkyně s jistým ná-
dechem humoru, „takže bych ji ráda slyšela
bez vašich vzletných frází a aniž byste šetřil
mé city.“

Kardinál na okamžik zaváhal a pak řekl
skoro drsně:

„Aristide zneuctil jméno Savigne a učinil
je symbolem prostopášnosti, skandálů a ne-
řesti.“

Vévodkyně bolestně vydechla a v jejích
očích se zaleskly slzy, když sotva slyšitelně
řekla:

„Řekněte mi... všechno.“

Bývala to velmi krásná žena, ale dlouhá ne-
moc vryla do její tváře hluboké vrásky a pleť
nyní měla skoro průsvitnou.

Byla tak útlá, že se zdálo, že by ji mohl
odnést závan větru, a když kardinál přijel na
zámek, byl skutečně překvapen a dojat jejím
unaveným vzhledem.

Považoval za svou povinnost přijet z Paří-
že a požádat vévodkyni o pomoc.

Nikdo neznal lépe než on rozsah škod, kte-
ré aristokraté jako vévoda de Savigne půso-
bí zemi právě v tomto okamžiku francouz-
ských dějin svými skandálními extravagan-

cemi a bouřlivými večírky, které vyvolávají vzrůstající odpor.

„Bílý teror“, který se rozpoutal po bitvě u Waterloo, byl bezvýznamný ve srovnání s revolucí, která se přehnala zemí v roce 1792. Avšak rebelie, která propukla před pouhými dvěma lety, v roce 1830, zaplavila celou zemi obavami.

Na protest proti neliberální a reakční roli Karla X. vypukly nepokoje v Paříži, došlo k požárům, arsenál a skladiště střelného prachu v Salpetrière padly do rukou povstalců. Louvre a Tuilerie byly dobyty.

Do povstaleckých čtvrtí vpochodovaly vojenské oddíly, ale v úzkých uličkách, kde jim rozezlení obyvatelé házeli na hlavy kusy nábytku, byly bezmocné. Svou sílu nemohly uplatnit.

Šest tisíc barikád proměnilo Paříž v tábor obehnaný zákopy; král Karel X. byl nucen abdikovat a vévoda z Orleansu, Ludvík-Filip, potomek Ludvíka XIV. byl vyzván, aby převzal jeho místo a nastolil pořádek.

To záviselo do značné míry od znovuzískání důvěry lidu, ale chování a postoje stoupenců bývalého režimu, jakým byl i vévoda de Savigne, to velmi ztěžovaly.

Vévodkyně čekala a kardinál po chvíli řekl:

„Nejsou to jenom orgie, které Aristide pořádá nebo jichž se každý večer účastní, jsou to hlavně milenky, s nimiž se bezostyšně projíždí po pařížských ulicích, a historky o extravagantních darech, které jim dává, což samozřejmě vzbuzuje pobouření hlavně u těch, kteří žijí na pokraji hladu.“

„Obáváte se návratu k násilí?“ zeptala se vévodkyně rychle.

„Vždycky je tu možnost, že bouře znovu vzplanou,“ odpověděl kardinál, „a chceme-li zabránit možné vzpouře, myslím, že je nezbytné, aby urození, kteří se vrátili do svých zámků, ke svým pozemkům a na svá právoplatná místa ve společnosti, dávali příklad těm, kdo v posledních šestnácti letech tak krutě trpěli.“

„Máte pravdu, Xaviere,“ přikývla vévodkyně. „Jistěže máte pravdu. Mluvil jste o tom s Aristidem?“

Kardinál se neradostně usmál.

„Má drahá Luiso, umíte si představit, že by

mi naslouchal? Dost často říkal, a na veřejnosti, že náboženství je z módy. Jestli byl za posledních deset let jednou na mši, tak já o tom neslyšel.“

Vévodkyně pozvedla třesoucí se ruce k tváři.

„Jak se tohle... mohlo stát... ze všech lidí... zrovna mému synovi?“ zašeptala bezmocně.

„Řekl bych, že to pochází z té politováníhodné epizody v jeho životě,“ řekl kardinál.

Vévodkyně neodpověděla. Oba mysleli na tragédii, která tak krutě poznamenala Aristidovo mládí a dokázala změnit okouzujícího šťastného muže v zahořklého cynika, jemuž dnes nebylo nic svaté.

„Skandál za skandálem,“ řekl kardinál po chvíli. „Před dvěma týdny se jedna mladá dívka, dobře známá v divadelních kruzích, i když bych váhal mluvit o ní jako o herečce, pokusila o sebevraždu.“

Vévodkyně zděšeně vykřikla, ale kardinál neúprosně pokračoval:

„Udělala prohlášení, které otiskly všechny noviny, a uvedla, že příčinou jejího neštěstí je Aristidovo necitelné chování k ní.“

„Byla jeho milenkou?“ zeptala se tiše vévodkyně.

„Jednou z tuctu,“ odpověděl kardinál. „Zřejmě se s ní rozešel opravdu krutým a bolestným způsobem a ona se rozhodla, Bůh mi pomoz - že bez něho nestojí za to žít.“

„Ženy... vždycky ženy,“ procedila vévodkyně s nevolí.

Kardinál okamžik mlčel a pak řekl:

„Aristidovi je teď třicet. Je načase, aby se oženil a zplodil dědice.“

Vévodkyně na něj poněkud zmateně pohlédla a Jeho Eminence pokračovala:

„Víte stejně dobře jako já, Luiso, že není-li dědic, přechází titul i majetek na nejstaršího bratrance, který bydlí na Montmartru mezi umělci a docela otevřeně prohlašuje, že je republikán a je nejen proti titulům, ale i proti osobnímu majetku.“

Vévodkyně vzdychla a kardinál dodal:

„Nebesa vědí, co se stane s panstvím, jestli ho zdědí on.“

„Aristide to ví?“

„Ovšemže to ví!“ odpověděl chvatně kardinál, „ale zcela upřímně - nedbá na to.“

Pokračoval ostřeji:

„Myslím, že v současné době ho nezajímá nic, dokonce ani ženy ne, bere si je čistě impulzivně a zjevně bez jakýchkoliv ohledů na jejich city a odhodí je hned, jakmile ho začnou nudit.“

Kardinál skousl rty a dodal:

„A Aristide se začne nudit velmi brzy!“

„Jak bychom ho mohli přesvědčit, aby se oženil? A i kdyby souhlasil... bude to k něčemu?“

„Nemám tušení,“ odpověděl kardinál. „Upřímně řečeno, jen mi tak napadlo, že by to *mohlo* být řešení a mohlo by ho to udržet mimo Paříž. Největším problémem je jeho smutná proslulost. Je v módě, Luiso, a vy víte, co to v bulvárním tisku znamená.“

Vévodkyně si opět hluboce povzdychla.

„Tolikrát jsem se modlila, aby se Aristide oženil a dal mi vnuka,“ řekla, „nebo raději víc vnoučat. Vždycky jsem se trápila, že jsem mohla mít jen jedno dítě.“

„Alespoň Leon umíral šťasten, že má syna,“ řekl kardinál konejšivě.

„Stěží by byl šťastný, kdyby ho viděl teď,“ namítla vévodkyně.

„A proto, Luiso, musíme něco udělat.“

„Promluvíte s ním o tom ženění?“

Kardinál zavrtěl hlavou.

„Ne, Luiso, to musíte vy.“

Zvedl se ze židle s vysokým opěradlem a přešel přes pokoj k oknu.

Jak tak přecházel ve svém fialovém rouchu po drahocenném koberci, všiml si, jak sluneční světlo ozařuje vzácné poklady, jimiž byl zámek vybaven.

Jakýmsi zázrakem se zámku Savigne vyhnulo ono nechvalně známé ničení za vlády teroru v roce 1793.

Na rozdíl od jiných zámků nacházejících se v sousedství byl ušetřen plenění a dědeček současného vévody byl dostatečně předvídavý, aby uložil do bezpečí většinu drahocenného zařízení, které přecházelo z generace na generaci Savigneů.

Nyní se vrátilo na své místo a zámek byl podle kardinálova mínění jedním z nejkrásnějších sídel Francie.

Možná byl zaujat, ale miloval zámek Savigneů, znal ho od mládí, kdy se jeho pře-

krásná sestřenka Luisa provdala za tehdejšího vévodu.

Vyhlédl ven do parku a zahlédl srnčí pod stromy a v dálce slabě se třpytící hladinu řeky Loiry, která se vinula krajinou jako stříbrná stužka.

Na obou březích řeky, ale i dále v okolí se pyšně tyčily nádherné stavby.

Když v 15. století byl Karel VII. vypovězen Angličany z Paříže, trávil většinu času v Tours a na zámcích tamějšího kraje.

Jeho lásku k provincii Touraine s ním sdílela většina následníků trůnu po dvě následující století.

Častá přítomnost krále v údolí Loiry podnítila šlechtu u dvora, aby následovala královský příklad.

Proto podél řeky a jejích přítoků vyrostlo takové množství nádherných zámků.

Mocné a majestátní stavby se tyčily jako výraz ctižádosti šlechticů vybudovat ještě větší a nádhernější sídlo než jejich soused.

Mnohé zámky vstoupily do historie jako středověké pevnosti, ale s příchodem renesance se přeměnily v mistrovská díla tehdejší architektury, která svou nádherou a ušlechtilými tvary ohromila každého, kdo je spatřil.

Nyní se majitelé, uprchlí v době revoluce, vrátili, aby dali svá sídla do pořádku, a mnozí měli před sebou obtížný úkol znovu zařídit obrovské prázdné a zpustošené místnosti.

Ale ať už museli vynaložit jakékoli úsilí, pomyslel si kardinál, stála jejich námaha za to, a když se toho nebáli oni, proč by nemohl vévoda de Savigne následovat jejich příkladu?

Uvědomil si, že vévodkyně čeká, a proto se vrátil od okna.

„Existuje jen jeden člověk, Luiso, který by mohl Aristida přesvědčit o tom, co se od něho žádá, a to jste vy!“ řekl.

„Ale jak to? Proč by měl poslouchat právě mě? Nedělá to už tolik let!“

„Mám pocit, i když se mohu mýlit,“ začal kardinál zvolna, „že vás má svým způsobem stále rád. Kdyby si myslel, že umíráte, Luiso, mohlo by ho to přivést k rozumu.“

„Že umírám?“ vydechla vévodkyně.

Jejich oči se setkaly a po chvíli si kardinál přitáhl židli blíže k ní.

„Teď mě poslouchejte, Luiso...“ začal rozhodně.

* * *

VEČÍREK, KTERÝ ZAČÍNAL DOCELA NENÁPADNĚ, se dostával do divokých obrátek.

Velkolepá večeře pro padesát zúčastněných hosty mimořádně rozechvěla; dámy i pánové byli vzrušeni, tváře jim plály.

Dámy neodešly od stolu a bylo zřejmé, že se jich zmocňuje rozpustilost - jejich flirtování bylo stále nevázanější a své půvaby stavěly na odiv způsobem, kterému jejich partneři těžko odolávali.

V čele stolu seděl v nádherné vyřezávané židli vévoda de Savigne. Opíral se o měkké opěrky a hleděl na své hosty se záhadným výrazem v tváři. Bylo těžko jej rozluštit.

Ti, kdo ho dobře znali, se často divili, jak dokáže uprostřed zábavy vypadat povzneseně a bez zájmu o to, co se děje kolem něho.

Vlevo i vpravo měl vedle sebe krásnou ženu. Obě proslulé svými půvaby šeptaly mu do ucha a nakláněly se k němu, štědře odhalující sotva zakryté poprsí.

Smích stále sílil, až byl přehlušen hudbou z galerie rozlehlé jídelny.

Vévodův palác v Paříži byl jedním z největších a nejokázalejších domů na Champs-Élysées.

Málokterý návštěvník tudy prošel, aniž obdivoval jeho zlatem zdobená zábradlí, a mnohý byl zvědav, co se asi odehrává v rozlehlých sálech, což téměř denně popisovali novináři - muži mocného pera, kteří zřejmě nepouštěli dům ze zřetele ani na jediný den.

Průběh dnešního večera, jak si nejeden vznešený host mrzutě uvědomoval, bude bezpochyby podrobně líčit *Le Figaro* nebo *Le Temps*.

Mnozí z nich pevně doufali, že jejich jména tam nebudou uvedena, ale v těchto dnech se dalo jen těžko odhadnout, kdo je zrovna ve středu zájmu tisku.

Jediné, co všichni věděli, bylo, že pisatel, referující o excesech tohoto večera, bude určitě někdo z jejich krve.

„Musím vám něco říci, pane vévodo,“ prohodila žena po vévodově pravici a našpulila rty. „Je to hanebně kruté, ale rozesměje vás to.“

„Čekám,“ odpověděl vévoda líně.

„Neposlouchejte ji,“ skočila jí do řeči žena z druhé strany. „Chce vám něco napovídat o mně a já přísahám, že to není pravda. Slibte mi, že jí neuvěříte!“

„Jak to mohu slíbit, dokud jsem to neslyšel?“ zeptal se vévoda.

„Ujišťuji vás, že je to přehnané, a co Aimie neví, to si vymyslí!“

„Nechte mě, abych to rozsoudil!“ řekl vévoda.

„Proč ne?“ souhlasila Rosette. „Důvěřuji vám, vím, že mne shledáte nevinnou.“

Provokativně na něj pohlédla a vévoda se cynicky zasmál.

„Pochybuji, že by to někdo dokázal, drahá Rosette,“ odpověděl. „Nicméně jsem připraven dovědět se o té hanebnosti, kterou jste měla spáchat.“

„Já vám to povím,“ řekla Aimie horlivě.

Naklonila se dopředu, aby mu tu zvěst zašeptala do ucha, ale v té chvíli rozmarné tóny tance zvedly mnohé hosty od stolu a odvedly je po vyleštěné podlaze na druhou stranu sálu.

Tanec, lze-li to hemžení tak nazvat, to byl odvážný a byl by se spíš hodil do tančímý se špatnou pověstí než do exkluzivního prostředí na Champs-Élysées.

Vedle těch, kteří se oddávali smyslnému křepčení, zůstali mnozí dál sedět u stolů a nezajímali se o nic kromě sebe samých. Přepychové dámské róby sklouzávaly z bílých ramen a muži si rozepínali teď tolik těsné vesty.

Služící jako na povel zhasínali světla a nechávali hořet jen svíčky ve zlatých svícnech.

V tu chvíli byly obě ženy, šeptající tak důvěrně vévodovi do ucha, vyrušeny další rozvlněnou kráskou s tmavými vlasy a jiskřícíma očima, která elektrizovala Paříž svým výkonem v *Théâtre de Variétés*.

Přišla na večírek později, až po představení, a protože večeře začala bez ní, musela se spokojit místem na vzdáleném konci stolu, a ne po vévodově boku, jak očekávala.

Nyní tedy přišla až k němu a podle výrazu jejích jiskřících očí uhádl, že je připravena svést bitvu o jeho přízeň s jakoukoli soupeřkou.

„Monsieur!" zavrkala jako hrdlička, ale v jejím hlase se ozýval ocelový spodní tón, „vy mne zanedbáváte!"

„To nemohlo být nadlouho, Susanne," řekl vévoda.

„Tak zažehňte tu chamrad' a věnujte mi pozornost," žádala Susanne.

Aimie a Rosette na ni hněvivě pohlédly, ale ona pokračovala: „Mají vám snad co nabídnout - vám, který hledáte dokonalost a úroveň, neboť jste opravdový znalec?"

Vévoda pobaveně vzhlédl, ale neodpověděl.

„Kdyby se tu konal Paridův soud," pokračovala, „vím, že by nebylo pochyb, komu byste dal zlaté jablko."

„To si můžete myslet vy, Susanne," řekla Aimie ostře, „ale ne my!"

Susanne si ji opovržlivě změřila od hlavy k patě.

„Vyrušujete, Susanne," prohodila Rosette. „Věnujeme se monsieurovi a není moc zábavné ani pro něj, ani pro nás poslouchat, jak tu kdákáte jako slepice na smetišti."

Susanne se dramaticky napřímila. Pohlédla na vévodu a v jejích očích byla výzva.

„Je to na vás, monsieur," řekla mírně a i pohyb jejích rtů byl svůdný.

Aimie i Rosette na něj rovněž pohlédly a nebylo pochyb, že všechny tři ženy napjatě čekají na jeho soud.

„Jestli mě má znalost mytologie nemýlí," řekl po chvíli vévoda lenivě, „když měl Paris rozsoudit bohyně, předvedly mu skutečně všechny své půvaby."

Nastala krátká pauza a potom Susanne s letmým zasmáním shodila jedním pohybem šaty z ramen a Aimie s Rosettou následovaly jejího příkladu.

Vévoda se nepohnul a po chvíli se zeptal:

„A to zlaté jablko znamená co?"

„Samozřejmě je to noc s vámi, monsieur," řekla Susanne.

Opět nastala chvíle ticha, to když se vévoda díval na tři ženy před sebou, z nichž každá byla přesvědčená, že zvítězí.

Dalo se mezi nimi skutečně těžko vybírat, leda že Susanne měla štíhlejší pas, ale stehna měla silnější než Rosetta. Aimie zas měla plnější poprsí.

Nakonec vévoda řekl s pokrčením ramen:

„Jediné diplomatické prohlášení, které mohu učinit, je rozdělit cenu rovným dílem. Naštěstí je moje postel dost široká!"

Ozvaly se výkřiky údivu, ale bylo zřejmé, že dámy přijaly jeho rozhodnutí bez výhrad.

Vévoda se rozhlédl po svých hostech a uvědomil si, že ten večer se zřejmě bude odehrávat něco, co noviny nepochybně označí jako „exotické orgie, připomínající římské doby".

Susanne sebrala své svršky a držíc je na prsou, naklonila se k němu.

„Na co čekáme?" zeptala se.

Vévoda jí pohlédl do očí a sešpulil rty:

„Jste netrpělivá, Susanne, ale to jste byla vždycky."

„Jsem netrpělivá za vás," odpověděla.

„Jsem plně připravena ukázat těm kryskám ze stoky, že jsou obě v galantním umění neznalé a zaostalé."

Vévoda se chystal odpovědět, když k němu přistoupil napudrovaný lokaj v rudé a zlaté savigneské livreji.

„Tohle doručil zvláštní kurýr, pane vévodo," řekl a podal svému pánovi stříbrný tácek s dopisem.

Vévoda na něj nedbale pohlédl a zdálo se, že odbude lokaje mávnutím ruky, ale muž dodal:

„Posel přijel ze zámku Savigne, pane vévodo."

Vévoda okamžitě sáhl po dopisu.

Otevřel jej, přečetl a povstal.

Otočil se a aniž promluvil na tři čekající ženy, dokonce na ně ani nepohlédl, vyběhl ze sálu následován sloužícím.

* * *

PŘI JÍZDĚ PO HRBOLATÉ CESTĚ MYSLELA JEHO EMINENCE kardinál de Rochechant na to, že není krásnější krajina než tato, známá také jako „zahrada Francie".

Nebyly to jen skvostné stavby zámků, které vytvářely neopakovatelné kouzlo zdejší

krajiny, ale především působení a vliv brízy, vanoucí od Atlantiku, která zasahovala až k Tours, tedy přibližně do vzdálenosti dvou set kilometrů od moře, a vytvářela životní podmínky, které se hluboko ve vnitrozemí zřídka vyskytují.

Díky tvaru a položení údolí, širokého a úrodného, bývá tato oblast také nazývána „úsměvem Francie“, úsměvem připomínajícím tvář Mony Lisý.

Tento název je opodstatněný, neboť Leonardo da Vinci strávil v údolí Loiry poslední dva roky života v malém záměčku nedaleko Amboise.

Od té doby se během staletí odehrálo na březích Loiry více romancí než na březích jiných řek.

Už brzy, táhlo kardinálovi hlavou, rozdělí suché letní měsíce vody do mnoha malých potůčků, které budou protínat svým zeleným a průsvitným prouděním žluté písčité břehy a nízké ostrůvky.

Budou pokryty změtí olivově zelených vrbin, kterým se v této bažinaté půdě vždy dobře dařilo.

Malé vinice na mírných svazích údolí rodily vynikající lehká vína, která si kardinál vychutnával více než jiná, těžší vína z jiných oblastí.

Ale jak už to bývá, nebyl momentálně zaujat krásou údolí Loiry, která ho vždycky dojímal, nýbrž novinkami, které se dověděl dnes ráno.

Dorazily na zámek Blois, kde se hodlal zdržet do té doby, dokud nedojdou zprávy od vévodkyně. O návratu do Paříže prozatím neuvažoval.

Blois byl kdysi královskou rezidencí a kardinál tu tedy měl veškeré pohodlí, ale těžko mohl myslet na něco jiného než na drama, které se odehrává na zámku Savigne.

Téměř jasnozřivě si představoval, jak vévoda po přijetí dopisu od matky vyrazil co nejrychleji z Paříže, aby jí byl nablízku.

Vévodkyně skutečně napsala dopis přesně tak, jak jí to kardinál navrhl.

Zámek Savigne, 12. května 1832

Můj nejdražší synu, jsem nemocná a cítím, že nebudu už dlouho na tomto světě. Prosím

vás, abyste mě co nejdříve navštívil, protože bych nechtěla zemřít, aniž ještě uvidím vaši drahou tvář a uslyším váš hlas.

Nehodí-li se vám opustit v těchto dnech Paříž, musíte mi odpustit, ale mé srdce po vás touží a budu se modlit k Bohu, aby mne ponechal na tomto světě dosti dlouho, abych vás sevřela v náručí, než mne On převezme do své péče.

Zůstávám, můj nejdražší a nejmilovanější Aristide,

Vaše milující matka, Luisa de Savigne

Vévoda nečekal na svůj kočár a četné služebnictvo, s nímž obvykle cestoval, takže to spíš připomínalo královský průvod.

Namísto toho odjel z Paříže doprovázen jen dvěma sluhy a svým tajemníkem; za rozbřesku vyrazili směrem k Tours.

Vévodu tajemník byl vlastně jeho osobní přítel, jeden z mála, jimž se dostalo vévodovy důvěry.

Pierre de Béthune byl zchudlý mladší syn šlechtice, který přišel o život a o veškerý majetek během revoluce.

Vévoda našel Pierra, kterého znával jako chlapce, jak se těžce probíjí po nuzných krčmách, a nabídl mu místo ve svém domě.

Pierre mu oplácel oddaností, která ostatní muže ve vévodově družině odsouvala do pozadí, a stal se nakonec nejen jeho stálým průvodcem, ale i důvěrníkem.

Nějaký čas ujížděli rychle a beze slov. Pak se Pierre obrátil ke svému pánovi a řekl s úsměvem:

„Tohle nám vyžene pavučiny z hlavy, vidíte, monsieur?“

„Právě na to jsem myslel,“ odpověděl vévoda.

Rozednívalo se a krajina poznenáhlu zlátlá, a pokud vévoda vnímal, že je to něco jiného než obvyklé ráno po prostopášném večeru či probouzející se ložnice, posetá kusy ženského prádla, nezmínil se o tom.

Jeho tajemník si pojednou uvědomil, že některé vrásky na vyžilé tváři jeho pána se nápadně rychle vyhlazují. Mohlo to být účinkem bledého ranního světla, ale rozhodně nevypadal tak znuděně a cynicky jako jindy.

„Uvědomujete si, monsieur,“ řekl Pierre de

Béthune, „že to je poprvé, co navštívím zámek Savigne?"

„Poprvé?" podivil se vévoda. „To jsem tedy zvědavý, co si o něm pomyslíš - hromský barák, i když si myslím, že určitý půvab má."

Nerovně, čím by to mohlo být. Celodenní jízda je unavila a v noci přespali v malém nepohodlném hostinci. Při prosté večeři, doplněné dobrým vínem, začal Pierre de Béthune mluvit o zámku.

„Proč tam jezdíte tak zřídka, monsieur?" zeptal se.

„Tu otázku jsem čekal," odpověděl vévoda lhostejně. „Nudí mě to tam."

„To mě překvapuje," řekl Pierre. „Rád jezdíte na koni, a kde si v Paříži pořádně zajezdíte? A já mám pocit, i když jste to nikdy neřekl, že ten kraj máte rád."

„Je tam nuda, říkám ti," řekl vévoda skoro nevrle. „Smrtelná nuda. A jak víš, Pierre, jedná věc, které se snažím vyhnout, je nuda."

„Vyprávějte mi o svém domově."

„Co chceš vědět?" tázal se vévoda. „Že to má věže a věžičky - že má takovou a takovou polohu, že v zahradě rostou palmy - že tam spával Ludvík XIV. a jeho ložnice, kterou užívám já, zůstala nezměněná?"

„To zní úžasné," řekl Pierre, „a já si myslím, i když to nepřiznáte, že jste to tam v mládí miloval."

Vévoda se na okamžik odmlčel a pak řekl:

„To je už tak dávno, že jsem to zapomněl."

Ale Pierre de Béthune věděl, že nemluví pravdu.

Dojeli na Savigne časně ráno a Pierre si pomyslel, že měl vévoda pravdu, když líčil svůj domov jako dům plný věží a věžiček.

Nikdy neviděl nic tak oku lahodícího a tak pohádkově krásného jako velký zámek s jeho zahradami, svažujícími se k břehům řeky, a střechami a komíny, jejichž siluety se rýsovaly proti modrému nebi.

Vévoda dojel k vstupním dveřím, kde čekali sluhové, aby převzali koně, a kráčel nahoru po širokém schodišti, lemovaném řadou uklánějících se slouzcích.

„Smím vás uvítat, pane vévodo?" uklonil se komorník.

„Dovedte mě k paní vévodkyni," nařídil vévoda.

Komorník šel před ním po točitém schodišti a širokou chodbou do jižního křídla, které obývala jeho matka od té doby, co ovdověla.

Dveře mu otevřela komorná. Poklesla uctivě v kolenou, ale vévoda ji nevnímal. Chvátne vstoupil a již cestou si stahoval rukavice.

Vévodkyně ležela na velké posteli s nebesy.

Vypadala velmi křehce uprostřed krajových polštářů a hranostajová kožešina v nohách nebyla o nic bělejší než bledost její tváře.

„Můj synu!"

Vztáhla k němu ruce a vévoda je vzal do svých a něžně je políbil.

Stejně jako kardinál byl i on opravdu otřesen změnou jejího vzezření od doby, kdy ji viděl naposled. Vypadala, jako by na ní nebylo nic tělesného, jako by už byla jen částí duchovního světa.

„Přijel jsem hned, jak jsem dostal váš dopis, mamá."

„Děkuji vám..., můj nejdražší," řekla vévodkyně. „Modlila jsem se, abyste dojel... včas."

„Byla jste u nejlepších lékařů? Nemohou pro vás nic udělat?"

„Nic, nejdražší, a netruchlete pro mne. Budu u vašeho otce, vždyť jsem po tom toužila od té doby, co mne opustil."

Vévoda něžně stiskl její prsty.

Komorná zavřela dveře. Byli spolu sami.

„Chtěla bych se vás zeptat... na jednu věc," řekla vévodkyně tiše, „jen na jednu... Aristide, než... zemřu."

„Co to je, mamá?"

V jeho očích byl výraz, který prozrazoval, že téměř tuší, co mu chce říci.

„Nemohu odejít... v míru... dokud se nedozvím... že je zajištěna... poslušnost."

Vévoda zadržel dech.

„Je načase, abyste se oženil, můj milovaný synu," pokračovala vévodkyně, „a já si přeji víc, než jsem si kdy v životě co přála... držet v náručí vašeho syna."

„To je nemožné, mamá!"

„Ale proč?" zeptala se vévodkyně.

Neodpověděl, a tak po chvíli řekla zlomeně:

„Ach, Aristide, býval jste tak roztomilý a

sladký chlapeček a tolik jsme vás milovali... váš otec a já."

Její prsty obepnuly jeho dlaň, když pokračovala:

„Když jste vyrůstal, byli jsme na vás hrdí. Byl jste nadaný a tak silný a urostlý - což tolik těšilo vašeho otce."

Vévoda se neklidně pohnul.

„Pak jste se změnil. Syn, jak jsme ho znali a milovali, ode mne odešel. Mnohokrát jsem děkovala Bohu, že se váš otec té změny nedožil."

„S tím se nedá nic dělat, mamá, jaký jsem, takový jsem, a pokud jde o mne, jsem spokojen."

„Je to skutečně pravda?" zeptala se vévodkyně.

Hleděla na vrásky v jeho tváři, které svědčily spíše o nespokojenosti - vrývaly se od nosu k ústům a pod očima ležely tmavomodré stíny, stopy zpuštělého života.

Kdysi, myslela si vévodkyně smutně, to býval nejkrásnější mladý muž v celé šlechtické Francii.

Ted' vypadal na svůj věk starší, jako člověk, který ochutnal sedlinu nápoje života a zjistil, že je to nápoj, který křiví ústa.

„Aristide..., prosím," vydechla skoro neslyšně.

Zvedl se a přešel přes pokoj k protější stěně.

Na ní zářily nádherné miniatury, dlouhá řada podobizen vévodů de Savigne.

Všichni to byli hezcí muži. Na posledním obraze byla zachycena oduševnělá tvář jeho otce. Jeho rysy připomínaly synovy až na to, že v otcově výrazu tkvěla nápadná vznešenost, jež se nedala přehlédnout. Vévoda stál zády k posteli a vytrvale hleděl na zed' s miniaturami.

Vévodkyně pochopila, že neuspěla. Zavřela oči. Kardinál se mýlil. Aristidovi už na ní nezáleží. Už mezi nimi nezůstala ani přichylnost syna k matce.

Chci umřít, řekla si, nemá význam si něco namlouvat. Umřu, protože mi nezbylo nic, proč bych žila.

Prodělala mnoho bolesti, trápení a soužení a jediná věc, která ji držela při životě, byla naděje, že se k ní její syn vrátí.

Jednoho dne se usadí na zámku a prázdné chodby oživnou, velké pokoje se zaplní zvukem hlasů a smíchem dětí.

Ale teď věděla, že to byl jen sen, sen, který se nikdy neuskuteční; byla to jen chorobná představa nemocné ženy.

Vévoda přestal studovat rodinné portréty.

Odrážely se od modré damaškové stěny, jejich skvěle vyzdobené rámy se třpytily ve slunečním světle.

Šel zpátky k posteli a zůstal stát; pozoroval matčinu bledou tvář.

Neotevřela oči, a protože byla tak tichá a obličej měla snad ještě strnulější, přepadl ho náhlý strach, že už nedýchá.

„Mamá!"

Byl to výkřik - naléhavý výkřik - a vévodkyně namáhavě otevřela oči.

„Udělám, oč mě žádáte."

„Aristide! Myslíte to... vážně?"

„Učiní-li vás to šťastnou..."

„Vy víte, že mě to učiní šťastnější víc, než vůbec mohu vyslovit."

„Pak to bude stát za všechnu tu nudu a depresi, kterou mi to přinese."

„Děkuji vám, drahoušku. Ted' mám proč žít, i když si nemyslím, že to bude nadlouho."

„Budete muset žít," řekl vévoda, „protože to byl váš nápad, a já to zcela ponechám ve vašich rukách."

Vévodkyně zmateně vzhledla.

„Chcete říci...,“ začala.

„Chci říci," přerušil ji vévoda, „že já osobně nevyvinu žádnou iniciativu. Vyberte mi mou budoucí ženu sama. Jsem si jist, že to bude ta pravá. Zařídte obřad. Bude to tady v naší kapli, takže mě uvidíte spolehlivě zaktovit v manželském přístavu. Nejste na tom zdravotně tak dobře, abyste někam cestovala."

„Ale Aristide..."

„To jsou moje podmínky," prohodil vévoda úsečně. „Nepřeji si tu dívku vidět nebo s ní hovořit, dokud nebude mou ženou. Přijedu z Paříže a zůstanu jen potud, abych zjistil početí vnuka, po němž tak toužíte."

„Ale nejdraží...,“ pokusila se vévodkyně znovu něco říci.

„Nechci o tom polemizovat," prohlásil vévoda. „Vyhrála jste, mamá, a já mám pode-

zření, že jste si byla zcela jista, že to tak dopadne. Můžete být spokojená!"

Vévodkyně vztáhla ruce a dotkla se jeho dlaní.

„Chci, abyste byl... šťastný," řekla tlumeně.

Vévoda skousl rty.

„Proto jste mě sem přivolala?"

„Věřím, že vám manželství přinese štěstí. Jak víte, byla jsem velmi šťastná s vaším otcem a on se mnou."

„Ale já nejsem otec a nikdy nebudu," řekl vévoda, „a vy mi stěží najdete ženu tak milou a krásnou, jako jste vy, mamá."

„Budu se snažit, můj nejdražší, budu se snažit. Ale bude to těžké, nepomůžete-li mi a nebudete-li aspoň trochu příjemný."

„Odvažuji se říci, že moje žena, až ji budu mít, mě neshledá nepříjemným," řekl vévoda posměšně. „Je celá spousta žen, které se z mé společnosti těší."

„Jaký druh žen to je?" zeptala se vévodkyně mírně.

Vévoda pozvedl její ruku ke rtům.

„Udělali jsme dohodu, vy a já, mamá, a já si nepřeji o tom dál hovořit. Teď, prominete-li mi, bych se chtěl vykoupat a převléknout se."

„Jsem hluboce vděčna, že jste přijel, když jsem vás opravdu potřebovala," řekla vévodkyně.

„Mám pocit, mamá, že jste silnější, než se zdáte. Vaše vůle každopádně nic neztratila na své síle a rozhodnosti."

Vévodkyně mu stiskla prsty.

„Přeji si jen vaše štěstí," zašeptala znovu.

„Rád bych věděl, jak tento podivný stav vlastně vypadá," poznamenal vévoda. „Zdá se mi, že jsem ho neokusil už tak dávno, že jsem zapomněl, jak opravdu chutná."

„Ach Aristide -"

V matčině hlase se ozval vzlyk a vévoda rychle dodal:

„Začínáme být absurdně sentimentální! Pracujte na svých plánech, mamá, a jak už jsem slíbil, budu s nimi souhlasit. Nenud'me se vzájemně jejich dalším omíláním."

Zvedl se.

Na okamžik se na ni zahleděl, pak se sehnul a políbil ji na tvář.

„Zůstaňte naživu, mamá," řekl mírně. „Mám pocit, že Savigne by vzalo zasvě, kdybyste tu nebyla."

Vyšel z pokoje. Vévodkyně ho sledovala očima a pak se zabořila do polštářů s náhlým pocitem vyčerpání.

Kardinál měl pravdu, pomyslela si. Aristidovi na ní stále ještě záleží, a protože ho o to požádala ona, souhlasil, že se ožení.

Bylo to snadnější vítězství, než doufala.

Ale která žena by ho považovala za vhodného manžela v náladě, v níž byl teď?

Vévodkyni neušel spodní tón hořkosti, ironie a cynismu v jeho hlase, když sliboval splnit její přání.

Pak si řekla, že vlastně doopravdy záleží jen na tom, že tu bude dědic.

Počítala s tím, že Aristide se hned po líbánkách - lze-li to tak nazvat - bezpochyby vrátí k životu, který vedl v Paříži.

Pochybovala i přes kardinálův optimismus, že by ho žena, nebo dokonce rodina, opět proměnila v důstojného muže, spravujícího svůj majetek, tak jak to král a nový režim považovali za žádoucí.

Současně byl však učiněn první krok, nejdůležitější krok, Aristide souhlasí se sňatkem - a teď je nutno najít vhodnou ženu.

Vévodkyně uchopila zlatý zvonek, který ležel na nočním stolku.

Téměř vzápětí se otevřely dveře a jedna z komorných vešla do ložnice.

„Psací složku, kalamář a pero," požádala vévodkyně. „Řekněte sluhovi, aby byl připraven doručit okamžitě vzkaz Jeho Eminenci panu kardinálovi do Blois."

Komorná udělala pukrle.

„Zařídím, madam."

Kardinál bude potěšen, pomyslela si vévodkyně.

Když jí navrhoval, co má říkat a dělat, byla si téměř jista, že je jeho optimismus neopodstatněný a že Aristide se neozve.

Ale ve skutečnosti přijel na Savigne okamžitě, jel celou noc, a protože se bál, že by mohla zemřít, vzdal se své svobody dokonce bez boje.

„Bůh mu pomoz... Bůh pomoz mému synovi," modlila se vévodkyně.

Byla to modlitba, kterou si po celá léta opa-

kovala. V poslední době se už začínala obávat, že se Bůh o její prosby nezajímá a odvrátil se od ní.

Ted' se všechno změnilo, a když se komorná vrátila s psacím náčiním, posadila se vévodkyně v posteli a vzala do ruky bílý psací brk...

* * *

JEHO EMINENCE KARDINÁL OTEVŘEL V KOČÁŘE list od vévodkyně a znovu jej četl.

Stěží mohl uvěřit, že Aristide dal své matce naprosto volnou ruku ve výběru nevěsty a že se na tom nebude nijak osobně podílet. Ale tak to bylo jasně napsáno jejím elegantním rukopisem!

Ted' vytáhl kardinál další kus papíru z kapsy svého fialového roucha.

Byl to seznam, který s vévodkyní důkladně probrali a který obsahoval jména dívek, přicházejících v úvahu jako nevěsty pro vévodu de Savigne.

Když pak trávil své dny na zámku Blois, využil kardinál příležitosti a velmi diskrétně se vyptal hostitele na dívky, jejichž rodová jména byla uvedena na onom seznamu.

Volil slova vskutku pečlivě.

„Vídáte často vévodu de Foucauld-Fleury?“ zeptal se.

„On i jeho rodina tu občas bývají,“ zněla odpověď.

„Znamená to, že má velkou rodinu?“

„Ano, to má, i když většina dětí už vylétla z rodinného hnízda.“

„Ovšem, vzpomínám si. Jeho syn se skvěle oženil. Myslím, že potkal svou ženu v Paříži.“

„Už pouze jediná dcera ze sedmi vévodových dětí je svobodná.“

„Myslím, že jsem asi někde zaslechl její jméno - Isabella,“ zamumlal kardinál neurčitě.

„Vaše Eminence má pravdu. Přitažlivá dívka, divím se, že není ještě provdaná, ale ten mladý muž, s nímž byla víceméně před třemi lety zasnoubena, tragicky zahynul při nějaké nehodě.“

„Takové neštěstí,“ řekl kardinál s politováním.

„Velké neštěstí, ale čekám, že vévoda pro ni brzy najde náhradu.“

Kardinál změnil téma. Dověděl se, co potřeboval.

Později se vyptával hostitele na markýze d'Urville. Zjistil, že jeho dcera Henrietta je právě osmnáctiletá a široko daleko známá svou krásou.

Na seznamu pak už bylo jen jedno další jméno, ale protože kardinál i vévodkyně si byli zcela jisti, že nebudou muset hledat dál, přešel je bez povšimnutí.

Ať už bude jaká bude, řekl si kardinál, je nepravděpodobné, že by ta nešťastná dívka byla schopna si nadlouho udržet Aristidovu náklonnost.

Vzdychl.

„Ale aspoň jako náhradu jí může nabídnout starobylé jméno, zaujímající významné místo v dějinách Francie, dále pak značný majetek a nádherný zámek, který nemá sobě rovna v celé oblasti, nevyjímaje Chambord a Chenonceaux.“

Právě se blížili k Chenonceaux a kardinál se vyklonil z okénka, aby se pokochal pohledem na proslulý zámek, který náležel nejkrásnější ženě, již kdy Francie poznala.

Dianě de Poitiers - o dvacet let starší než Jindřich II. On ji však až do své smrti hluboce miloval. Neboť, jak jeden ze současníků napsal, když jí bylo téměř sedmašedesát, byla stále tak krásná a přitažlivá, jako když jí bylo třicet.

Hrabě ovšem, jak si kardinál vzpomíná, naznačoval, že Diana užívala pro zachování svých půvabů různé čáry, a říkalo se, že denně pije zvláštní odvar, který ji chránil před stárnutím.

Kardinál však jako vzdělaný historik a inteligentní muž byl přesvědčen, že jedním z důvodů, proč si Diana de Poitiers uchovala svůj mladistvý vzhled až do stáří, byla skutečnost, že se vždy koupala ve studené vodě a nikdy se nepřejídala těžkými jídly ani nepila mnoho vína, kterého byl na králově stole vždy dostatek.

Ted' se před nimi zjevil zámek v celé své kráse. Vybudován nad řekou Cher musel každého upoutat svou neobvyklou architekturou. Podivuhodná bizarní stavba se zrcadlila v hla-

dině tiše plynoucí říčky a vypadala romanticky a divukrásně.

„Takhle," zašeptal si pro sebe kardinál s náhlým záchrvěvem probuzené fantazie, „by měla vypadat žena, krásná a zároveň vzrušující originalitou své osobnosti, snad i s nádechem tajemství, takže by se s ní muž nikdy nenudil."

Tato myšlenka ho přivedla zpátky k vévodovi.

Měl pocit, že žena, která by dokázala přesvědčit vévodu, aby zanechal výstředností, jimiž zaháněl nudu, se ještě nenarodila.

Kapitola druhá

KARDINÁL, KTERÝ PROJÍŽDĚL PROSLUNĚNOU KRAJINOU, byl hluboce zamyšlen.

Nevěděl, jak vysvětlí vévodkyni, že selhal v poslání, kterým ho pověřila.

Nikdy ho ani na okamžik nenapadlo, že by se mu mohlo nepodařit získat souhlas ani jedné z těch mladých žen, které vybrala jako možné nevěsty vévody de Savigne.

Myslel si, že nejvhodnější by mohla být Isabella, dcera vévody de Foucauld-Fleury.

Přijel tedy do rozlehlého vévodova zámku, který byl za zimních měsíců jistě mimořádně studený, a byl nadšeně uvítán vévodou i vévodkyni, kteří byli oddanými katolíky.

„Už je to hodně dávno, Vaše Eminence, co jsme měli to potěšení uvítat vás v našem kraji," řekl vévoda bodře.

„Moje povinnosti v Paříži mě bohužel neustále plně zaměstnávají," odpověděl zdvořile kardinál, „ale ujišťuji vás, monsieur, že je to pro mne opravdu velké potěšení být zase v Touraine."

„A samozřejmě i pro nás," dodal vévoda.

Kardinál si pochutnal na skvělém obědě a s uspokojením konstatoval, že Isabella je přitažlivá dívka se zdravým rozumem a rozhodně ne bez notné dávky šarmu.

Určitě by představovala pro Aristida žádoucí manželku, pomyslel si.

Po obědě vzal vévoda kardinála do své soukromé studovny, která byla jednou z nejskvělejších zámeckých místností.

„Hádám, Vaše Eminence," řekl, „že máte zvláštní důvod pro svou návštěvu. Když mi z Blois doručili váš vzkaz, měl jsem pocit, i když se mohu mýlit, že to nebylo jen potěšení z mé společnosti, co vás sem přivedlo."

Kardinál se usmál.

„Jste velmi chápavý, pane vévodo, a skutečně máte pravdu. Mám pro svou návštěvu pádný důvod."

„Byl jsem si tím jist," řekl vévoda, „i když nemám tušení, oč jde."

Kardinál se na okamžik odmlčel a pak řekl:

„Jsem zmocněn vévodkyni de Savigne a jejím synem, vévodou, abych vám předestřel, že spojení mezi vašimi dvěma rodinami by mohlo být k vzájemnému prospěchu obou mladých lidí."

Při řeči pozorně sledoval svého hostitele a neušlo mu, jak vévoda ztuhl. Na chvíli se v jeho očích objevil téměř nevěřící úžas.

Zatímco zřejmě hledal slova, otevřely se dveře a vešla Isabella.

„Promiňte mi, otče, že ruším, ale nechal jste si v jídelně brýle a myslela jsem si, že byste je mohl potřebovat."

Položila je na stůl u otcovy židle.

Otec na ni pátravě pohlédl, a když se obrátil k odchodu, řekl:

„Počkejte, Isabello! Právě jsem se chystal říci Jeho Eminenci, že jsem dal souhlas k vašemu sňatku s Michelem de Croix a svatba že se bude konat letos na podzim."

Isabelliny oči se na okamžik rozšířily, jako by nemohla věřit svým uším. Pak se její tvář rozzářila do nečekané krásy.

„Myslíte to vážně... papá?" zajíkla se.

„Ale ovšem!" odpověděl vévoda. „Jak jsem chtěl informovat Jeho Eminenci, vaše matka i já s velkým uspokojením cítíme, že Michel de Croix je přesně takový muž, s nímž budete šťastná."

Kardinál byl vnímavý člověk. Věděl na-prosto přesně, že toto rozhodnutí učinil vévoda přesně v tomto okamžiku. Právě teď rozhodl, že si jeho dcera vezme muže, jehož volba byla dlouze zvažována, než se objevila jiná nabídka k sňatku.

Takovou odpověď kardinál nečekal, ale zareagoval jako zkušený diplomat.

Podářilo se mu pográtulovat Isabelle a dát jí své požehnání i s jistou dávkou srdečnosti v hlase.

„Je mi líto, Vaše Eminence," řekl vévoda, když Isabella odešla, „že jste podnikl zbytečnou cestu."

„Neřekl bych," zavrtěl hlavou kardinál. „Velmi mě těšilo znovu se s vámi setkat, pane vévodo, a doufám, že nebude dlouho trvat a budu mít to potěšení uvítat vás v Paříži."

„Jste velmi laskav," uklonil se vévoda.

Jejich pohledy se setkaly a oni si porozuměli. Oba přesně věděli, i beze slov, co se právě odehrálo.

Když se kardinál vydal na zpáteční cestu a v duchu škrtl vévodovu dceru ze svého seznamu, poprvé si pomyslel, že jeho úkol nebude tak snadný, jak on i vévodkyně čekali.

Předpokládal, že nejtěžší práce bude přesvědčit vévodu, aby se oženil, ale teď to vypadalo, že mnohem těžší zřejmě bude najít mu nevěstu.

Markýz d'Urville nijak neskrýval své pravé pocity, ani je vybraně neformuloval jako vévoda. Nebere si servítky, pomyslel si kardinál.

„Dovolit Henriettě vdát se za vévodu de Savigne?" zvolal. „Vaše Eminence musela ztratit rozum, jestli si myslí, že bych svěřil kteroukoli ženu, natož pak svou vlastní dceru, tomu mladému zpustlíkovi, který pošpinil jméno Savigneů a protáhl je špínou pařížských kanálů!"

Markýz byl zavalitě postavy a při té představě tak zbrunátněl v tváři, až se kardinál obával, že ho raní mrtvice.

„Byl to jen návrh, můj drahý markýzi," řekl chlácholivě.

„Návrh, který mi nikdy neměl být předložen," burácel markýz. „Myslí si snad vévodkyně, že jsem hluchý? Že neslyším ty historky, co kolují o jejím synovi? Že jsem slepý a neumím číst noviny?"

Zalupal po dechu a dodal:

„Chcete-li co vědět, Vaše Eminence jen marní čas! Žádný otec, hodný toho jména, by nedovolil své dceři vejít do zámku Sa-

vigne - ne-li provdat se za jeho majitele! Já osobně bych raději viděl své dítě mrtvé!"

To byla naprosto jasná řeč, povzdychl si kardinál, když opouštěl zámek markýze d'Urville. A předpokládal, že stejně bude mluvit i hrabě Boulaincourt, na jehož panství teď směřoval. Tam se však dověděl, že zasnoubení své dcery oznámil hrabě Boulaincourt právě před týdnem.

Musel by však být velmi natvrdlý, kdyby nepoznal, jak se hraběti zřetelně ulevilo, že nemusel odmítnout spojení s domem de Savigne.

„Počítám, že jste odjel z Paříže, Vaše Eminence, ještě dříve, než se oznámení o zasnoubách objevilo v novinách," řekl. „Je to manželství, v něž jsme se ženou upřímně doufali už před lety, a považujeme za mimořádně uspokojivé, že oba snoubenci jsou do sebe velmi zamilováni."

I tomuto páru udělil kardinál své požehnání. A pak už se jeho kočár kodrcal po prašných cestách a on věděl, že už nemá kam jet. Jen zámek Savigne musel ještě navštívit, aby tam podal zprávu o naprostém selhání své mise.

Vždyť musí být ještě jiné mladé dámy, snažil se alespoň v duchu o optimistický pohled na svět.

Pak si vzpomněl, že vévodkyně vypracovala seznam vhodných mladých žen velmi svědomitě.

Nyní nezbývá nic jiného, říkal si kardinál, než jít dál, snad se vydat do jižní Francie, na západ nebo na sever, kde by mohlo jméno Savigne znít jinak, než jak zní v provincii nacházející se tak blízko Paříže.

Doufal jen, že vévodkyně přece jen nebude trvat na tom, aby i tyto rodiny osobně navštívil.

Nejen že už na něho čekalo plno práce v Paříži, ale měl tam své pohodlí a už ho unavovalo kodrcat se po prašných cestách a spát v cizích postelích.

Nikdy jsem se do toho neměl plést, myslel si trochu podrážděně.

Ale pak si uvědomil, že je spřízněn s vévodkyní a že měl upřímně rád posledního vévodu. A ani svědomí by mu nedalo pokoj, dokud by nevyzkoušel všechny prostředky

svého vlivu, aby zachránil jejich syna před ním samým.

Přišlo mu přirozené odříkat modlitbu za hříšníka a jeho nalezení správné cesty, protože snad alespoň v očích božích není hoden úplného zatracení.

Jeho kočár právě dojel na křižovatku a jako odpověď na svou modlitbu zahlédl silniční ukazatel, který hlásal: *Monceau-sur-Indre 5 kilometrů*.

Kardinál zvedl ruku.

„Zastavte kočár!“ poručil.

Jeho kaplan, sedící proti němu, vážný mladý muž, bledý a poněkud vychrtlý z přílišného půstu, sebou trhl.

„Zastavit kočár, monseigneur?“ zeptal se překvapeně.

„Slyšel jste dobře!“ odpověděl kardinál a kaplan spěšně vyplnil příkaz.

Šestispréží se zastavilo a jeden z členů doprovodu přijel k otevřenému okénku.

„Přejete si, Vaše Eminence?“

„Obraťte koně,“ nařídil kardinál, „a jeďte do zámku Monceau. Je to na konci vesnice, za kostelem.“

„Ano, Vaše Eminence.“

S určitými potížemi kočí otočil těžký kočár a kavalkáda se vydala zpět po odbočce až k vesničce Monceau.

Kardinál měl pravdu, když říkal, že zámek snadno najdou.

Hned za kostelem se tyčila velká tepaná brána, volající po novém nátěru, a v krátké příjezdové aleji byly stromy tak přerostlé, že tvořily zelený tunel, jehož větve se smýkaly po střeše kočáru.

Na konci stál zámek se špičatými věžičkami a vikýři.

Jeho gotický půdorys se odrážel v hladině říčky, která se na jedné straně zámku vlévala do jezera.

Zámek byl obklopen bujnou zelení, kterou tvořily vzrostlé stromy. Při pohledu na zanedbanou zeleň a na neudržovanou šterkovou plochu před vstupním portálem si kardinál pomyslel, že to tu spíš vypadá jako zámek Šípkové Růženky.

Kaplan věděl, že nejsou očekávání, a tak pohlédl tázavě na kardinála a očekával instrukce.

„Zjistěte, je-li hrabě de Monceau doma,“ nařídil kardinál. Kaplan vystoupil z kočáru a vstoupil za sluhou dovnitř.

Brzy se vrátil.

„Hrabě je v knihovně, Vaše Eminence, a sloužící ho šel informovat o našem příjezdu.“

Kardinál vystoupil a pomalu stoupal po schodech.

Když vyšel nahoru, přispěchal k němu muž s pažemi rozpřaženými k uvítání.

„Xaviere!“ volal. „To je ale milé překvapení!“

Došel až ke kardinálovi, spráskl ruce a pak, jako by si náhle uvědomil hodnotu návštěvníka, poklekl a políbil jeho prsten.

„Můj drahý Gérard,“ řekl kardinál, „projížděl jsem kolem a náhle jsem si uvědomil, jak dlouho už jsme se neviděli.“

„Pojďte dál, Výsosti! Pojďte do knihovny,“ zval ho hrabě, „vypijeme si sklenku vína a musíte mi povídat, co se všechno událo od doby, kdy jsme se viděli naposled.“

„To chvíli potrvá,“ odpověděl kardinál s úsměvem.

„Zůstanete na oběd, nebo přes noc, jak je libo?“

„Čekají mě na zámku de Savigne, ale oběd, nebude-li příliš pozdě, bych přijal rád, Gérard.“

Hrabě projevil potěšení a ukázal kardinálovi dveře do knihovny. Pak spěchal udělit sluhovi pokyny k podávání vína.

Když se vrátil, spatřil kardinála, jak se usadil na jedné z mála prázdných židlí.

Všude jinde se kupily knihy.

Nikdy si nemyslel, že by bylo možné najít tolik nashromážděných knih v jedné místnosti, i když byla velmi prostorná.

Nejen že jimi přetékal police, které byly upevněny na stěnách od podlahy ke stropu, byly jich velké hromady v každém koutě, na každém stole, na každé židli a bylo zřejmé, že před příchodem návštěvy hrabě pracoval u psacího stolu.

Byl totiž poset rukopisy a rovněž knihami, některé byly otevřené, v mnohých byly zasunuty útržky papíru jako záložky.

Když hrabě došel až k němu, kardinál vzhlédl a řekl:

„Dovolte, ať se na vás podívám, Gérarde. Velmi málo jste se změnil od těch dob, kdy jsme se společně těšili ze života.“

„To už je dávno," přikývl hrabě.

Byl to skutečně velmi hezký muž, i když nedbale oblečený. Zdálo se, že všechno, co ho odvádí od knih, mu připadá nepodstatné a nudné. Vypadal mnohem mladší, než skutečně byl.

Měl vlasy jen nepatrně prošedivělé, zatímco kardinálovy byly téměř bílé. Když hovořil, oči mu jiskřily a na tváři měl široký úsměv.

„Povězte mi o sobě, Xaviere," řekl. „Vím, jak důležitého postavení jste dosáhl a jak velký vliv v Paříži máte.“

„Přál bych si, aby to byla pravda," povzdechl si kardinál. „Dnes naslouchá církvi velmi málo lidí.“

„Věřím, že to tak je, Xaviere," souhlasil hrabě, „ale v těch dobách, kdy jsme oba byli studenty, prahnoucími po poznání, jsem vždycky věděl, že dosáhnete nejvyšších met, zatímco já...“

Ukázal na psací stůl.

„Vydal jste knihu, mám dojem," řekl kardinál.

„Náhodou dvě," odpověděl hrabě, „ale kdo je čte? Lidé se nezajímají o minulost. Příliš je zaměstnává žít v přítomnosti.“

„Nicméně, ať už se děje ve světě cokoli, jsou učenci a ti, kdo zaznamenávají dějiny pro budoucí generace, nutností," namítl kardinál klidně. „Až zemřu, budu nepochybně zapomenut, zatímco vás, Gérarde, budou číst možná po mnoho dalších století.“

Hrabě se zasmál, a byl to upřímný chlapecský smích.

„Jste pořád stejný, Xaviere, věčně inspirujete ty, kdo vám budou naslouchat. Vždycky si budu pamatovat na vaše první kázání v tom oprýskaném kostelíčku na Montparnassu. Začínal jste v té farnosti s asi dvanácti věřícími, že? A nakonec nebylo vůbec možné dostat se na vaše kázání dovnitř!“

Kardinál znovu vzdychl.

„Byla to těžká práce, Gérarde, ale někdy si myslím, že jsem nikdy nebyl tak šťastný.“

Něco v jeho hlase způsobilo, že na něj hrabě bystře pohlédl a řekl:

„Vybral jste si těžko schůdnou cestu, když

jste se rozhodl vzdát se obvyklého lidského pozehnání - domova, ženy a dětí. Obdivoval jsem vás proto, Xaviere, a obdivuji vás i teď.“

Do knihovny vešel sluha a nesl láhev vína a dvě číše.

Marně hledal na stole místo pro podnos, a tak jej nakonec postavil na navršené knihy.

Kardinál si s potěšením všiml, že to je jeden z místních druhů vína, pro něž měl obzvláštní zálibu, a když přijal číši, usrkl a řekl uznale:

„Řekněte mi, Gérarde, něco o sobě. Byl jsem si jist, že budete v manželství šťastný, i když jsem nemohl přijít na svatbu.“

„Zcela chápu, že jste byl příliš zaměstnán, než abyste si mohl udělat čas," řekl hrabě.

„Uvědomujete si, Xaviere, že to je skoro dvacet let, co jsme se neviděli? A přesto si pamatuji tolik věcí, o nichž jsme spolu mluvili.“

„Jako by to bylo včera," povzdechl si kardinál.

„Škoda že jste nepoznal Fleur," řekl hrabě. „Byla nejen krásná, ale i velmi inteligentní. Pomáhala mi s knihami, udělala mi ze života ráj, což není dopřáno mnoha mužům na tomto světě.“

„Už s vámi není?" zeptal se kardinál.

„Zemřela, budou to tři roky," odpověděl hrabě.

V jeho hlase zazněl tón, který kardinálovi prozradil, jakým utrpením při její ztrátě prošel.

„Hluboce s vámi cítím," pohnutě řekl kardinál. „A je mi rovněž líto, že jsem se nedověděl, jaký zármutek vás potkal. Byl bych rád za vámi přijel a poskytl vám alespoň útěchu.“

V té chvíli si nebyl tak zcela jist, zda mluví pravdu.

Byl by opravdu opustil své četné závazky v Paříži a cestoval do Touraine, jenom aby utěšil přítele, Gérarda de Monceau, který pro něj v mládí tolik znamenal?

„Nedalo se nic dělat," řekl hrabě, „a díky bohu mi zůstala Syrilla.“

„Syrilla?" opáčil kardinál.

„Moje dcera," vysvětlil hrabě. „Když se narodila, mysleli jsme si, že vás požádáme,

abyste ji pokřtil, ale to už jste byl tak slavný, Xaviere, že jsme si netroufali. Právě jste začínal stoupat po žebříčku vzhůru ke svému dnešnímu postavení."

Hrabě se usmál a dodal:

„Často jsme o vás s mou ženou mluvili. Vždycky ji zajímalo, co pro mne v mládí přátelství s vámi znamenalo. My, prostí venkovští lidé, si nemůžeme dovolit vnikat do světa těch mocných, kde vy hrajete tak důležitou roli."

„Povídejte mi o Syrille," vybídl ho kardinál.

V očích hraběte se objevil jas, když řekl: „Je k pomilování co do duše i těla. Ukážu vám její portrét, který nedávno zhotovil jeden mladý umělec, který trávil prázdniny ve vsi. Vyžádal si dovolení Syrillu malovat a myslím, že podobu vystihl dokonale."

Zvedl se a šel do tmavého kouta knihovny, kde bylo na stojanu opřeno nezarámované plátno.

Hrabě je právě uchopil, když se ve vysokém francouzském okně do zahrady objevila štíhlá postava v bílých šatech.

Dívka vběhla do pokoje a kardinál si přitom všiml, že se pohybuje s neobvyklou grácií.

Skoro jako by plula, její nohy se sotva dotýkaly země; širokými sukněmi jemně šustila přes hromady knih, jak kolem nich pospíchala.

„Papá!" řekla melodickým hlasem, „musím vám říct něco vzrušujícího!"

„Copak je to, drahoušku?" zeptal se hrabě.

„Byla jsem s Jacquesem v parku, staral se tam o jehňátka, co se právě narodila, když se stalo něco opravdu mimořádného."

„A co to bylo?" ptal se hrabě.

„Jedno z nich, když ho zvedl, vypadalo jako mrtvé, vážně jsem si myslela, že je po něm. Pak ho Jacques vzal do náruče, otevřel mu tlamičku a foukal do ní! Foukal ze všech sil, papá, dával svůj dech tomu jehňátku, a nebudete mi věřit, ale ono obživilo!"

„To zní skutečně podivuhodně," souhlasil hrabě.

„Bylo to podivuhodné!" řekla Syrilla. „Myslíte, že je možné, že my sami můžeme vdechnout život těm, kdo to potřebují?"

„Život přichází od Boha," vmísil se kardinál, „ale někdy máme tu výsadu přenést jej na jiné."

Syrilla se při jeho slovech polekaně otočila. Neměla tušení, že je v místnosti krom jejího otce ještě někdo jiný.

Teď teprve kardinál viděl, jak je krásná - takovou krásu opravdu nečekal.

Jednak byla světlovlasá. Její vlasy byly zlaté, oči velmi modré a pleť měla bílou se slabým nádechem ruměnce na tvářích.

Byla malá a skvěle stavěná, a když k němu přistoupila, uvědomil si znovu, že se pohybuje tak půvabně, že to ještě nikdy u ženy nespatriil - snad jen u nějaké školené baleríny.

„To je má dcera Syrilla, Xaviere," řekl hrabě hrdě.

Syrilla poklesla před kardinálem v kolenou a políbila velký smaragdový prsten na jeho ruce.

„Odpusťte mi, Vaše Eminence," řekla. „Netušila jsem, že má papá návštěvu."

„Jsem starý přítel," odpověděl kardinál laskavě, „a je ode mne neodpuštělné, že jsem se dověděl o vaší existenci teprve před několika okamžiky."

Syrilla se usmála a on si všiml, že má na obou tvářích půvabný dolíček.

„Vím, kdo jste," řekla, „papá o vás často mluvil. Jak jste si užívali radostí, když jste spolu studovali!"

„To jistě," odpověděl kardinál, „a k mé škodě jsme s vaším otcem téměř ztratili spojení."

„Ale teď jste tady," řekla Syrilla vesele. „Mohu se podívat na vaše koně? Jsem si jista, že Vaše Eminence jistě přijela s patřičným doprovodem."

„Jistě budou potěšeni tak jako já, že se s vámi seznámí," usmál se kardinál.

„Než se tak zakoukáš do spřežení Jeho Eminence, že zapomeneš na všechno ostatní," zasmál se hrabě, „řekni prosím kuchaři, že Jeho Eminence zůstane na večeři, ať se tedy snaží. Musíme také večeřet dřív."

„Nemůžete zůstat přes noc?" zaprosila Syrilla.

„Obávám se, že ne," odpověděl, „ale budu se těšit, že společně povečeříme."

„To bude pro nás velká událost," řekla Syrilla, „ale nesmíte být zklamán naším skromným jídelníčkem."

Usmála se na něj a šla ke dveřím.

Kardinál se za ní díval. Když se pak zavřely dveře, řekl hraběti: „Jak jste jen mohl zplodit takový půvab a krásu? Poprvé, milý Gérard, vám skoro závidím."

„Je roztomilá, že ano?" řekl hrabě. „A velmi podobná matce."

Jako by věděl, že kardinál čeká na vysvětlení, pokračoval:

„Fleur pocházela z Normandie a to ovšem vysvětluje Syrilliny světlé vlasy a modré oči. Vždycky jsem si říkal, že vypadá spíš anglicky než francouzsky, ale ujišťuji vás, že je to Francouzka, jak náleží. Každopádně skvěle vaří, takže se nebojte, že by vám u nás nechutnalo."

Odmlčel se a řekl důrazně:

„Pamatujete si na tu špinavou hospůdku na levém břehu, kterou jsme si oblíbili, protože tam bylo lacino?"

„Ovšem že si vzpomínám," přikývl kardinál.

„Až do této chvíle jsem na ni nevzpomněl," pokračoval hrabě, „ale jak tam bývalo v sobotu večer veselo, když jsme povídali a hádali se až do časného rána!"

„A bylo tam tak nakouřeno, že jsme na sebe málem neviděli," dodal kardinál.

„Myslím, že to byly právě ty debaty, které mě přiměly psát," řekl hrabě.

Chvilí vzpomínali na minulé časy, až se hrabě podíval na hodiny a řekl:

„Jistě se budete chtít před večeří umýt."

Odmlčel se, jako by ho právě něco napadlo, a řekl:

„Jistě necestujete sám, že? Má kardinál stejně jako biskup vždycky s sebou kaplana?"

„Můj kaplan je neustále znepokojován žádostmi těla," odpověděl kardinál. „Proto tak často drží půst, takže vypadá, jako bych s ním špatně zacházel, což já nedělám, ujišťuji vás! Dnes má zase postní den, a tak bude docela spokojen, když zůstane sedět v kočáře nebo se projde po vaší zahradě. Vaše pozvání by nepřijal, věřte mi."

„Jste si tím jist?" zeptal se hrabě. „Nechtěl bych vypadat jako špatný hostitel."

„A já nijak netoužím, aby otec Pagerie, který je bohužel příliš nudný patron, pokazil intimitu našeho společného stolování."

Byla to opravdu radostná večeře.

Jídlo bylo nejen vynikající, ale podáno tak, že chutnalo jako ambrózie, což ocenil jen Francouz, a víno z malé hraběcí vinice bylo nepochybně nektarem, jehož skvělá chuť byla ještě umocněna atmosférou setkání.

Nebylo to jen báječné jídlo, nýbrž i jiskřivá konverzace, která učinila z večeře nezapomenutelný zážitek.

Oba starí přátelé soupeřili ve vzpomínkách na historky a anekdoty z dávné minulosti a burácivý smích, který provázel jejich vyprávění, brzy vyvolal úsměv i na půvabné tváři Syrillině.

Dívka si v duchu přála, aby přicházeli na návštěvu i další z otcových starých přátel a alespoň na chvíli ho odtrhli od jeho knih, což se málokdy podařilo.

Jak s ní tak kardinál hovořil a díval se na ni, pomyslel si, že je jednou z nejpříťažlivějších mladých žen, které kdy potkal.

Nebyla to jen její krása, která každého upoutala, byl to také oduševnělý výraz její tváře, který chyběl jiným ženám, zejména těm, s nimiž se setkal v Paříži.

Její smích se podobal zurčení vodopádu. A navíc i sama občas přispěla několika vtipnými a veselými postřehy.

Uvědomil si, že je nejen inteligentní, ale jak se dalo čekat u dcery takového otce, i mimořádně vzdělaná.

Udělal vtip v latině, jemuž rozuměla a čelila mu řeckou replikou, v níž poznával styl jejího otce z dob, kdy spolu pěstovali tolik oblíbené slovní souboje.

Nakonec si kardinál uvědomil, že čas utíká a že by měl dát pokyn k odjezdu.

Ale odjet se mu stále nechtělo.

Bylo to v jeho životě zaplněném prací milé vyrušení, které pro něj znamenalo víc, než by dokázal vyjádřit slovy.

Právě když se vraceli do knihovny, dostal náhlý nápad.

„Jak je Syrilla stará?" zeptal se hraběte.

„V lednu jí bylo osmnáct," odpověděl. „Obávám se, že tu se mnou vede trochu jednotvárný život, ale jak vidíte, vypadá spoko-

jeně a nikdo by nemohl mít oddanější a ohleduplnější dceru."

„Ovšem v osmnácti už by jistě mohla myslet na vdavky," nadhodil kardinál.

Hrabě vypadal zaraženě.

„I o tom jsem uvažoval, Xaviere, ale žijeme tu v ústraní a samotářsky. Nepřijímáme žádná pozvání ani je nečiníme. Předpokládám, že v okolí jsou nějakí mladí muži, ale je-li tomu tak, my je neznáme."

Kardinál okamžik uvažoval.

Věděl, že poslechne-li své lepší já, řekne teď sbohem a v klidu opustí tuto malou oázu míru. Jenže on byl skálopevně přesvědčen, že ho sem přivedla nějaká vyšší moc za zvláštním účelem.

Co všechno by měl učinit, zdaleka ještě netušil. Věděl však, že udělá-li to, může počítat jen s utrpením této nevinné bytosti, která zřejmě nemá ani zdání o světě a jeho špatnosti.

To přece nemohu udělat! řekl si pro sebe.

Potom však spatřil před sebou prosebnou tvář vévodkyně a vzápětí se ho zmocnilo tušení, že ta žena nebude již dlouho naživu.

Jak se k ní může vrátit po všem tom snažení s prázdnými rukama?

Odkašlal si.

„Nezeptal jste se mne, Gérarde," začal, „jak se stalo, že jsem v této době v Touraine."

„Bude to asi něco velmi důležitého, když jste opustil Paříž," odpověděl hrabě.

„Skutečně považuji za důležité najít nevěstu pro vévodu de Savigne," odpověděl kardinál.

„Ze zámku Savigne?" otázal se hrabě. „To je nádherná stavba, skvělá ukázka dokonalé architektury! Určitě víte, Xaviere, že ta stavba má obrovský historický význam, protože ve středověku..."

„Znám historii zámku Savigne velmi dobře," přerušil ho kardinál.

Věděl, že jak se jednou hrabě ponoří do historických úvah, bude těžké ho dostat zpátky k věci.

„Chci se vás zeptat, zda byste neuvažoval o manželství Syrilly s vévodou."

Hrabě na něj zíral v údivu a kardinál věděl, že ho nikdy nenapadlo pomýšlet na takové spojení.

„Chcete říci - že je v přiměřeném věku?"

„Je mu něco přes třicet," řekl kardinál, „a je nositelem významného jména a velkého majetku."

Odmlčel se, a jako by už nepřišel na nic jiného, co by o vévodovi řekl, dodal:

„Syrilla by byla krásná vévodkyně."

Hrabě chvíli přecházel po knihovně, než se zmohl na odpověď. Nakonec řekl:

„Moje žena a já jsme často mluvili o tom, co bychom dělali, až přijde čas na Syriliny vdavky. Neřekl jsem vám, Xaviere, že Fleur byla už jednou vdaná. Byla vdova a bylo jí pětatřicet, když jsme se potkali a zamilovali se do sebe na první pohled."

V jeho hlase zazněl bolestný tón, když pokračoval:

„Proto byl každý společně strávený rok pro nás oba tak drahocenný, a proto bylo Syrilino narození takový zázrak, za nějž jsme Bohu nepřestávali děkovat."

„To umím pochopit," řekl kardinál s úcástí.

„Fleurino první manželství bylo velmi nešťastné. Provдали ji mladičkou za muže o mnoho staršího. Byl to hrubec a tyran. Protože měla za sebou takové utrpení, přísahali jsme si, že nikdy nebudeme Syrilu nutit do manželství."

Kardinálovy naděje pohasly.

Toto je další odmítnutí mé nabídky, pomyslel si a zároveň si přiznal, že jinou odpověď vlastně ani nečekal.

Hrabě de Monceau, ač chudý a pro svůj samotářsky vedený život společensky nevýznamný, byl starobylostí a významem svého rodu rovnocenný rodině Savigneů.

Vévoda by se tedy neženil s někým pod svou úroveň, kdyby si vzal Syrilu.

Ale jak situace vypadá, zdá se, že svůj úkol ani tady nesplním, uvědomil si kardinál.

„Moje žena a já jsme měli v úmyslu, až ten čas přijde, zeptat se Syrilly, chce-li, či nechce-li si dotyčného muže vzít," pokračoval hrabě. „Jistě chápete, že Fleur měla hrůzu z konvenčního manželství."

„Ano, to chápu," řekl kardinál, „ale protože Syrilla vévodu de Savigne nikdy neviděla, těžko se jí na to můžeme ptát."

A nepřichází v úvahu, dodal pro sebe, že by se s ním někde mohla potkat.

Vévodkyně mu přece v dopise zdělila, že Aristide odmítl sejít se s nevěstou ještě před svatbou, a potom prý se hned vrátí do Paříže ke svým pochybným kumpánům a jejich kouskům, z nichž se kardinálovi při pouhém pomyšlení dělalo špatně.

„Připozdívá se," řekl, „a já myslím, Gérard, že se musím vydat na cestu."

„Ne - počkejte okamžik," zvolal hrabě. „Udělal jste mi návrh a já považuji za správné a poctivé, aby ho slyšela i Syrilla, protože jde o ni."

Usmál se a v očích měl něco dobrácky škodolibého, když pokračoval:

„Koneckonců když nic jiného, pocvičí se v odmítání neodbytných ctitelů! Ale teď jste mi nasadil brouka do hlavy, vidím, že se musím snažit být méně sobecký a myslet na budoucnost své dcery."

„Rozhodně myslím, že byste měl," řekl kardinál. „Třeba byste si přál žít v minulosti, Gérard, ale Syrilla představuje budoucnost, na niž je třeba pamatovat. A je také velice půvabná."

„Pro jednu, Xaviere, přijímám vaše kázání s pokorou a připouštím, že jsem neměl pravdu," vážně odpověděl hrabě. „Obrátím list."

„Doufám, že ne v knize!" zvolal kardinál. „To by bylo osudné, protože to byste zapomněl na všechno kromě toho, co je tam napsáno!"

Oba se zasmáli jako staří přátelé, kteří už spolu mnohokrát vtipkovali.

Hrabě pak šel ke dveřím, otevřel je a zavolal Syrilu.

Přiběhla a hned ve dveřích začala švitořit: „Nejspíš mi chcete říci, že je Jeho Eminence na odchodu. Šla jsem se jen ujistit, že dostali kočí a doprovod najíst. Kaplan naprosto všechno odmítl, jídlo, pití a dokonce i usmát se na mne!"

Při řeči vešla do knihovny a kardinál řekl: „Nechce se mi věřit, že by tohle někdo dokázal."

„Vypadá velmi sešle," řekla Syrilla soucitně. „Není snad Vaše Eminence k němu příliš tvrdá?"

„On sám na sebe je tvrdý," odpověděl kardinál. „Nemohu si pomoci, ale zdá se mi, že

pro něj dokonce i smích je jedním z ďábelských svodů."

„Doufám, že ne," odpověděla Syrilla, „protože kdyby tomu tak bylo, tak my tři strávíme dlouhou dobu v očištění!"

Vypadala tak roztomile, když k němu vzhlížela zářícíma očima a s půvabnými dolíčky, které jí na tváři vykouzlil její nakažlivý úsměv. Kardinál znovu pocítil nutkání nerušit vyrovnaný chod jejího života. Ale už bylo pozdě.

„Jeho Eminence mi udělala nabídku, Syrillo," řekl hrabě, „kterou bys podle mne měla slyšet."

„Oč jde, papá?"

„Jeho Eminence se ptá, zda bys byla ochotna vstoupit v manželství s vévodou de Savigne!"

Hrabě hovořil a kardinál doufal, že Syrilla o vévodovi nikdy neslyšela. Cítil totiž, že by těžko snesl vidět proměnu její půvabné tváře v tvář plnou zděšení a opovržení.

A co horšího, že by spatřil v jejích očích ten výraz odporu, který on sám pocíťoval vždy, když se dověděl o některých zvlášť divokých vévodových úletech.

Avšak k svému údivu se dočkal nejprve výrazu nevěřícího úžasu, pak se její oči o to mocněji rozzářily.

„Vévody de Savigne?" zašeptala. „Myslíte opravdu... vévodu?"

„Víš, že žije nedaleko odtud - na zámku Savigne," řekl hrabě.

„Já vím, byla jsem tam jednou s mamá," odpověděla Syrilla.

Pohlédla tázavě na kardinála.

„Ale... jak to, že se zajímá... o mne?"

„Vévoda se chce oženit," řekl kardinál. „Jeho matku i mne by velmi potěšilo, Syrillo, kdybyste o něm uvažovala jako o budoucím manželovi."

Když hovořil, doufal, že mu Bůh odpustí nejen to, co říká, ale už jen úmysl přivést tuto skvělou dívku do náruče Aristida de Savigne.

Zavládlo hluboké ticho a kardinálovi se zdálo, že Syriliny oči jsou stále větší a zářivější a odkudsi z hloubi její bytosti vystupuje podivný jas. Nerozuměl tomu.

Potom Syrilla promluvila a oběma čekají-

cím mužům řekla tlumeně, ale velmi jasně:

„Byla bych... počtena... hluboce počtena a velmi... velmi hrdá, kdybych se stala ženou vévody de Savigne!”

Na okamžik nebyl kardinál mocen slova.

Zíral na Syrilla, jako kdyby špatně slyšel.

Pak řekl hrabě:

„Myslíš vážně, co říkáš?”

„Ano, papá.”

„Ale vévodu jsi přece nikdy neviděla.”

„Viděla jsem ho,” odpověděla Syrilla, „a velmi často jsem na něj myslela.”

Hrabě se na ni nevěřičně zadíval a pak váhavě pronesl:

„Jestli to tedy chceš...”

Kardinál si jen s velkou námahou urovnal zmatené myšlenky.

„Vím, že to potěší paní vévodkyni, vévodu matku,” řekl posléze Syrilla, „až jí řeknu o vašem rozhodnutí. Jsem si zcela jist, že zítra od ní dostanete dopis, kterým vás a vašeho otce pozve na zámek.”

Čekal, že Syrilla nebo hrabě něco řeknou, ale když nikdo nepromluvil, pokračoval:

„Myslím, že vám musím ještě něco vysvětlit. Vévodkyně je na tom špatně se zdravím - po pravdě řečeno, asi nebude dlouho živa. Soudím tedy, že by se svatba neměla odkládat. Snad by se mohla konat příští měsíc, v červnu, hodí-li se to vám a ovšem i - vévodovi.”

Nemohl se vyhnout malé odmlce před posledním slovem.

U Aristida se nedá vyloučit, pomyslel si, že i v poslední chvíli se vyhne odpovědnosti a odmítne si vzít dívku, kterou mu matka vybrala.

A co víc, kardinál si byl zcela jist, že kdyby vévodkyně zemřela, nebude o manželství ani řeči, i kdyby byly přípravy třeba v plném proudu.

„Jsem připravena udělat cokoli, co budou vévoda a jeho matka považovat za vhodné,” řekla Syrilla.

V její tváři byl stále ten až nepřirozený jas, jemuž kardinál nerozuměl.

Ani na okamžik nechtěl připustit, že by Syrilla, dcera takových rodičů, zatoužila po významném titulu.

U žen však nikdy nevíte. Třeba vrcholem

jejího snažení bylo právě stát se vévodkyni.

Ale již při pouhém pomyšlení kardinál tu myšlenku zamítl.

Ne - bylo tu něco jiného - něco, čemu nerozuměl. Vždyť tak rychle přijala vévodovu nabídku a byla jí vskutku nadšena.

Ale kdo by mohl být uchvácen při pomyšlení na sňatek s vévodou do Savigne? ptal se sám sebe cynicky.

Kdo, krom děvčete, které vůbec netuší, co obnáší život ve vyšší společnosti, mohl nikdy neslyšet, co se o vévodovi povídá a o tom, jak hluboko klesl?

Jako kdyby se mu zdálo, že dceři není do řeči, hrabě pronesl:

„Počkáme, až se vévodkyně ozve, a já také ovšem po vašem odjezdu se Syrillou důkladně celou věc prohovořím, aby bylo naprosto jasné, že její úmysl je pevný.”

Kardinál měl pocit, že ani hrabě nic neví o vévodově špatné pověsti.

Současně se nemohl zbavit podezření, že vzhledem k tomu, jak si bývali kdysi blízcí a jak je hrabě vnímavý, vycítí, že v kardinálově nabídce se ukrývá nějaké čertovo kopýtko.

Možná uhádl, že to nedělá z upřímného srdce.

Ale kostky byly vrženy.

Kardinál teď nemohl udělat nic jiného, než odjet na zámek Savigne se zprávou, která vévodkyni určitě potěší.

Jediná potíž byla v tom, že se před svým starým přítelem cítil jako zrádce - skoro jako Jidáš.

Marně si říkal, že i kdyby hrabě neodmítl, Syrilla by to klidně udělala, kdyby to tak cítila.

Takže přece jen dosáhl toho, co si předsevzal - ale musel si přiznat, že mu ten úspěch přinesl jen málo uspokojení.

Třeba si to ještě rozmyslí, snažil se upokojit sám sebe.

Když se konečně rozloučili a hrabě i Syrilla stáli bok po boku na nádvoří a mávali mu, vyklonil se kardinál z okénka a rovněž zamával.

Poslední, koho uviděl, byla Syrilla, která ve svých bílých šatech a se světlými vlasy, odrážejícími se od šedých kamenných stěn

zámku, působila jako by nebyla bytostí z tohoto světa.

Mohla by být nymfou, vzešlou ze stříbrných vod, v nichž se zámek zrcadlil, nebo andělem, který spadl z nebe, aby omámil ubohé smrtelníky.

Ale Syrilla a Aristide de Savigne!

Kardinál se při tom pomyšlení otrásl a zachmuřeně hleděl na titulky v novinách, v nichž se psalo o dalších vévodových skandálních výstřelcích perem namočeným do vitriolu.

Viděl procesí žen, s nimiž bylo vévodovo jméno spojováno, z nichž mnohé ho otevřeně proklínaly a jiné trpěly jak fyzicky, tak i duševně, protože ztratily v jeho společnosti srdce i rozum.

Ale Syrilla, mladá, svěží, nevinná a čistá jako květinka, má čelit muži, jemuž je neřest stálou společnicí a láska neznámým pojmem.

Bůh mi odpusť! Spáchal jsem zločin, pro který není odpuštění, říkal si kardinál.

Ani modlitba mu nepřinesla útěchu, když jeho kočár ujížděl k zámku Savigne.

Kapitola třetí

KDYŽ SYRILLA PŘISTOUPILA K POSTELI, VÉVODKYNĚ otevřela oči.

Když Syrilla pozvedla její ruku ke rtům, zeptala se:

„Jste oddáni?“

„Ano, paní tchyně, jsme oddáni,“ odpověděla Syrilla tiše.

Zdálo se, že do očí vévodkyně se vrací jiskra života a do její tváře barva.

„Modlila jsem se, abyste učinili jeden druhého šťastným,“ řekla. „Kde je Aristide?“

„Přijde se na vás podívat později,“ odpověděla Syrilla. „Ještě neodešli všichni hosté.“

Snažila se vévodkyni pobavit a rozptýlit, a tak začala podrobně líčit, jak obřad probíhal. Ale někde na dně jejího srdce se usídlila úzkost. Nedovedla si například vysvětlit, proč vévoda zmizel, jakmile se objevili první hos-

té, a proč jí nepomáhal při jejich vítání. Patrně se necítil dobře.

V kapli bylo dusno a nedýchatelno, vždyť by jablko nepropadlo.

Tísnilo se tam hosté v hedvábí a saténu a vůně parfémů se mísila s těžkou vůní květin a kadidla.

Syrilla sama jen těžko popadala dech.

Závoj z bruselských krajek, který byl k tomuto účelu v rodině Monceauových po generace uchováván, k tomu ještě přispíval a Syrilla jen doufala, že nebude vypadat příliš uhrátě a upoceně. Toužebně si přála, aby ho svou tváří upoutala, až na ni poprvé pohlédne.

Ale když ta chvíle přišla, viděla, že na ni vůbec nepohlédl, a když jeli zpátky do zámku v otevřeném kočáře, soustředil se na lenivé mávání zaměstnancům a nájemcům a jí nevěnoval jediný, třeba i letmý pohled.

Syrilla byla vždy vnímavá k pocitům jiných lidí a od chvíle, kdy se mu postavila po boku na schodech pod kazatelnou, cítila, jak mu je její přítomnost proti mysli.

Vyzařovaly z něj vibrace, které měly daleko k radostnému vzrušení, jež pociťovala ona, když přistupovala ke svátosti manželství.

Přijala jako daný fakt, že se vévoda s ní nechtěl setkat před svatbou, a výmluvu, že jej v Paříži zdržovaly důležité záležitosti, uznala za zcela věrohodnou.

Její otec tím byl vyveden z míry a nejednou se jí znepokojeně zeptal, je-li si skutečně jista, že si přeje provdat se za vévodu.

„Rád bych se s ním setkal dřív, než se staneš jeho ženou,“ připomínal.

„Já ti rozumím, papá, ale sám víš, jak je na tom jeho matka, proto se svatbou tak spěcháme.“

„Budete mít pro sebe celý zbytek života,“ nedal se odbýt hrabě. „Myslel jsem si, že několik dní odkladu by nemohlo vadit.“

„Všecko to zařídil kardinál,“ odpověděla Syrilla.

Nechtěla se s otcem přít, a když pokračoval v námitkách, mlčela.

Zvědavě na ni pohlédl a cítil, že už to není ta Syrilla, se kterou si tak rozuměl a mohl o všem otevřeně hovořit.

Když se jí vyptával na důvody, proč si pře-

je provdat se za vévodu, zjistil, že poprvé v životě mezi nimi stojí bariéra, a on tolik toužil po jejím ujištění, že tomu tak není.

Utěšoval se tím, že až se vdá, nebude daleko. Cesta z Monceau-sur-Indre na zámek Savigne trvala něco přes hodinu.

Ale už teď věděl, jak zoufale mu bude Syrilla chybět, ať se jakkoli hluboko ponoří do svého světa knih.

Světlo v Syrelliných očích a úsměv na rtech přesvědčily každého, kdo ji znal, že nikdy nebyla šťastnější a půvabnější.

Když přijímala hosty ve velkém plesovém sále, nikdo si nemohl nepovšimnout její krásy.

Ve chvíli, kdy řada kočárů zabočila na nádvoří, aby vyklopila svůj pestrý náklad svatebních hostů u širokého vchodu do zámku, přistoupil k Syrilce Pierre de Béthune.

Stála na vyvýšeném místě, obklopena různými a liliemi, a strachovala se, co si počne, protože vévoda se stále ještě neobjevil.

„Jsem tajemník pana vévody," řekl Pierre de Béthune. „Smím vám něco navrhnout, paní vévodkyně? Jelikož pan vévoda není momentálně přítomen, mohl by začít přijímat hosty po vašem boku váš pan otec?"

„A nevíte, kde monsieur je?" zeptala se Syrilla a pozvedla k Pierrovi znepokojeně oči.

„Myslím, že asi bude někde v parku, a jistě se brzy vrátí," řekl.

„Ano, ovšem," přikývla Syrilla. „Bude od vás milé, řeknete-li mému papá, aby se postavil vedle mne."

Otec Pierrovi pozvání ihned vyhověl, ale Syrilla dobře věděla, že ho ženichovo nezvyklé chování překvapilo. Nebyl ovšem čas na nějaké otázky, protože hosté, ohlašovaní postupně majordomovým slavnostním hlasem, už začínali proudit do plesového sálu.

Syrilla téměř nikoho z příchozích neznala. Přála si, aby mohla místo nich vítat sedláky, nájemce, sloužící a vesničany, mezi nimiž měla mnoho známých a kterým teď byla vyhrazena velká stodola u nich doma.

Po uvítání usedlo na tři sta lidí k obědu, který se podával v nádherném banketním sále. Byl vybudován ve středověku a patřil k největším v Touraine.

Po vévodovi stále nebylo ani památky, a když tak Syrilla seděla v čele stolu a vedle se běhalá prázdná židle, mohla by se cítit v rozpacích a trochu ztracená, kdyby každý z hostů nedělal všechno možné, jen aby jí to čekání usnadnil.

Sloužící přinášeli stále další a další chody a Syrilce se zdálo, že oběd snad nikdy neskončí.

Jak se dalo čekat, všechny pokrmy byly vynikající.

Vždyť kuchaři na zámku pracovali na přípravách celé týdny, zejména si dávali záležet na provensálských specialitách.

Byl tu *carpe à la Chambord*, velký nestvůrný jezerní kapr, připravený podle receptu kuchaře Františka I.

Langue de boeuf en paupiette — nadívané závitky z volského jazyka - bývaly oblíbeným jídlem na stole Jindřicha II., ale jinak většina jídel představovala klasickou jednoduchou stravu zdejšího kraje.

Jak Syrilla očekávala, byl tu populární černý tourský pudink, obrovský losos, ulovený v Loire, dušená kuřecí játra, která byla tolik oblíbená v Amboise, a dále *civets* - zvěřinové ragú a husí drůbkky.

Bílé víno *Vouvray* nebo červené *Bourgueil* z vévodových vinic byla nejlepší z místních vín a nebylo pochyb, že lahodilo i těm nejmilsnějším jazýčkům.

Stále víc Syrilla cítila, jak je trapné, že vedle ní nesedí vévoda. V koutku svého usouzeného srdce doufala, že příčinou jeho zmizení snad není ona.

Když se oběd chýlil ke konci, Pierre de Béthune jí oznámil, že si je vévodkyně přeje oba vidět a aby co nejdříve přišli do jejich pokojů.

Jen Syrilla věděla, jak trpké zklamání pro vévodkyni bylo, že se nemohla zúčastnit svatby.

„Vzchopím se! Musím se vzchopit!" opakovala vévodkyně znovu a znovu, jak se blížilo datum sňatku.

Ale pak přišla vedra a ona byla den ode dne slabší. A doktoři jí samozřejmě účast na svatbě nedoporučili. Při svých návštěvách na zámku Syrilla poznala, jak citlivě reaguje vévodkyně na všechno, co se týká vévody.

Proto by za nic na světě neranila svou tchyni sdělením, jak podivně se vévoda choval.

„To je od vás hezké, že jste se přišla na mne podívat," obrátila se na ni vévodkyně slabým hlasem.

„Přišla bych už dávno, kdybych mohla," odpověděla Syrilla, „ale myslela jsem, že hostina snad nikdy neskončí. Každý se krmil, jako kdyby jakživ neviděl jídlo!"

Vesele se zasmála a dolíčky se jí prohloubily, když dodala:

„Ani bych se nedivila, kdyby se týden předem postili, neboť správně tušili, jaké dobroty je tady budou čekat!"

„Kardinál už odjel?"

„Jeho Eminence se musela vrátit do Paříže hned po obřadu. Přála bych vám slyšet jeho kázání. Bylo opravdu velmi upřímné a povznášející."

„To jistě."

„A právě tak i mše."

Syrilla měla pocit, že mše zpečetila její manželství zvláštním požehnáním.

Ale i když byla unesena krásou a pompou obřadu, byla si stále vědoma toho, že muž, klečící vedle ní, zůstává zcela chladný.

Utěšovala se, že to je snad jen výplod bujné fantazie, ale přitom věděla, že se nemýlí.

„Musíte se vrátit k hostům, drahé dítě," řekla vévodkyně. „Děkuji vám, že jste přišla, a řekněte Aristidovi, aby mě navštívil hned, jak se uvolní."

„Ano... ovšem...," slíbila Syrilla.

Sklonila se a políbila vévodkyni na tvář. Pak jí s úklonou ještě políbila ruku a vyšla z pokoje.

Když vévodkyně osaměla, modlila se znovu, aby tato krásná dívka přinesla jejímu synovi štěstí, po němž tolik toužila.

Syrilla procházela širokou chodbou, která vedla z jižního křídla do další části budovy.

Věděla, že teď už odešla většina hostů a nikdo si nevšimne, když půjde do své ložnice, aby si sňala z hlavy těžkou diamantovou čelenku.

Byla skutečně velmi těžká a zřejmě určena pro někoho většího a silnějšího, než byla ona. Byla by mnohem šťastnější, kdyby si mohla vzít obyčejný věneček z pomerančovníkových květů.

Vévodkyně jí však řekla, že je to čelenka, kterou nevěsty Savigneů nosily vždycky.

Protože si Syrilla přála dělat všechno tak, jak se od ní očekávalo, ani nepomyslela na to, že by odmítla respektovat rodinnou tradici.

Byla však zcela neústupná a odmítla si vzít dědičné šperky: diamantový náhrdelník, dlouhé šňůry nádherných perel, které vypadaly, jako by v sobě ukrývaly zdroj zvláštního světla, náramky a těžké prsteny.

Dívala se teď na prostý zlatý kroužek, který jí vévoda navlékl na prst, a věděla, že to je jediný šperk, který chce, a bude ho opatrovat víc než cokoliv jiného.

Zachvěla se, když vzal její ruce do svých. Oba odříkali manželskou přísahu a ona zpoza závoje hleděla na jeho tvář a myslela si, že je to skutečně jeden z nejsličnějších a nejpitavějších mužů.

Kardinál je sezdal slovy:

„Ego conjugo vos in matrimonium, in nomine patris, et filii, et spiritus sancti."

Pak přežehnal prsteny a podal je vévodovi, který navlékl ten menší Syrille na prst se slovy:

„Tímto prstenem si tě беру za ženu; zaštitím tě svým tělem a obklopím tě všemi svými pozemskými statky."

Syrilla cítila, jak se zachvěla, když takto tlumeně hovořil, a modlila se z hloubi srdce, aby ho byla hodna a aby ji miloval.

Už se nemohla dočkat, až všichni hosté odejdou a oni zůstanou sami. Pak konečně si budou moci spolu důvěrně promluvit.

Došla doprostřed chodby a shora ze schodiště zahlédla otevřenými dveřmi, že venku už jsou jen dva nebo tři kočáry.

Právě se chystala vejít do své ložnice, které se říkalo královnin pokoj, protože sousedila s královým pokojem, kde spal vévoda, když zaslechla hlasy.

Míjela jeden z pokojů, kde si hosté odložili pláště, a uvědomila si, že jsou tam dvě dámy. Zaváhala, neměla-li by se s nimi zdvořile rozloučit.

Než si to rozmyslela, zaslechla jednu říkat: „Vévoda ovšem už není takový jako dřív. To ta hrozná tragédie. Lidé říkali, že ho úplně změnila."

„Co se stalo?" tázal se druhý hlas.

„Musela jste to slyšet," řekla první dáma, „ale ne, tenkrát jste byla příliš mladá. Byla to senzace, to vám povídám!"

„A co se stalo?"

„Vévodova přítelkyně, o níž se dokonce říkalo, že se s ní ožení, byla uškrцена."

„Uškrцена? A kdo to udělal?"

„Muž jménem Astrid."

„Ale kvůli čemu?"

„Žárlivost!"

„Co to bylo za ženu?"

„Baletka. Jmenovala se Živana Mezlanská. Její jméno znala celá Paříž, když se do ní vévoda zamiloval až po uši."

„Do baletky? To se přece jeho matce nemohlo líbit!"

„Myslím, že Živana Mezlanská byla zcela výjimečná tanečnice a vévoda byl ovšem mladý bouřlivák, bylo mu teprve jednadvaacet."

„Říkáte, že ji uškrtili?"

„Byl to samozřejmě nanejvýš odporný zločin a muselo to pro něj být strašné, ale říkalo se..."

Hlas se ztišil a Syrilla už dobře neslyšela, ale ještě zachytila poslední slova:

„...teď pro něj ženy nic neznamenají."

Naslouchala nehnutě, a když se konečně otočila k odchodu, slyšela ještě:

„Někde tady v zámku zasvětil té ženě zvláštní kapli nebo svatyni. Prý tam uchovával všechny její věci, i její baletní střevíčky. Ale kromě něho tam nikdo nesmí."

„To myslíte vážně?"

„Naprosto vážně. Zpočátku o tom kdekdo mluvil. Potom, jak léta ubíhala, se na to zapomnělo."

„Musím říct," řekla mladší žena a zasmála se, že vévoda vypadá, že nezapomněl a stále ještě truchlí pro ztracenou lásku. Jakživa jsem neviděla tak přitažlivého muže tvářit se na vlastní svatbě tak pochmurně!"

„Také si to myslím," přisvědčila první dáma. „Ale už musíme jít. Určitě jsme poslední."

Syrylla si uvědomila, že vyjdou-li teď z pokoje, najdou ji za dveřmi.

Chvatně si nadzvedla nabíranou sukni nad kotníky a rozběhla se chodbou pryč, aby ji nezahledly.

Udýchaná vběhla do ložnice a zabouchla za sebou dveře.

Pak popošla k drahocenné vyřezávané toaletce a podívala se do pozlaceného zrcadla, podpíraného andílky, ale před očima měla jen tmu.

Teď začínala vše chápat: mělo jí to napadnout dřív, myslela si, byla úplně slepá!

Proč jí nedošlo, že je něco podivného v tom, že ji vévoda nechtěl před sňatkem ani vidět, proč všechno zařizovala jeho matka?

Musela být hloupá, když si při schůzkách s vévodkyní neuvědomila, jak velice si její tchyně přeje, aby se její syn oženil.

Ukázala Syrylle jeho portréty téměř v každém věku ode dne, kdy se narodil, a dalo se lehce pochopit, že to jediné, po čem vévodkyně touží, je, aby její jediný syn měl děti.

Znovu a znovu říkala Syrylle, že zámek je příliš velký pro jedno dítě.

„Často jsem si říkala, že Aristide vyrůstá velmi osaměle," opakovala zamyšleně. „Jeho otec a já jsme dělali, co se dalo. Zvali jsme mu děti, zdejší chlapci se s ním učili, ale nebylo to totéž, jako kdyby měl vlastní sourozence."

„To jistě ne," přisvědčila Syrylla.

„Možná že proto je... trochu rezervovaný," řekla vévodkyně váhavě. „Snad proto není tak sdílný a... extrovertní jako mnozí Francouzi."

Syrylla tomu tehdy nevěnovala zvláštní pozornost.

Bavilo ji samozřejmě prohlížet si portréty muže, který se stane jejím manželem, a byla upřímně dojata, když jí vévodkyně jeden věnovala.

Ale měla své vlastní představy, jaký vévoda bude a co bude dělat, a teď...

Cítila, že ztrácí půdu pod nohama, a ono okouzlení, které u ní vycítil kardinál a které ji neopouštělo od chvíle, kdy se dověděla, že se má provdat za vévodu, bylo náhle zastíněno obavami.

* * *

VÉVODA VEŠEL DO ZÁMKU JEDNÍM Z FRANCOUZSKÝCH OKEN, VEDOUČÍCH DO ZAHRADY, A S USPOKOJENÍM ZJISTIL, ŽE HOSTÉ UŽ ODJELI.

Věděl, že sloužící budou uklízet v plesovém sále i v rozlehlé jídelně, a šel do zámecského křídla, kde byla velká knihovna, v níž vždycky sedával jeho otec.

Byly tam nejen knihy, ale i některé nejkrásnější kusy nábytku v domě.

Pohovky a lenošky byly hluboké a pohodlné a vévoda klesl do jedné z nich s úlevou, že se zítra může vrátit do Paříže.

Byl ženatý a doufal, že matka je spokojená.

Když tehdy odjížděl ze zámku se slibem, že vstoupí do manželského svazku, který mu matka zvolí, měl pocit, že je v pasti.

Nevěřil, že je jeho matka navzdory svému chatrnému zdraví tak nemocná, jak mu tvrdila, a když ho v jeho pařížském sídle navštívil kardinál, tušil, komu má děkovat za situaci, do níž se dostal.

„Vaše budoucí nevěsta je velmi krásná, drahý hochu," řekl mu kardinál.

Vévoda pohrdlivě skousl rty.

Byl si zcela jist, že jeho představa krásné ženy se od kardinálovy představy podstatně liší. Kromě toho byla Paříž plná krásných žen a bylo jich rozhodně víc než v jeho rodném kraji.

Byl však zvědavý na jediné.

„Proč jste mi, Vaše Eminence, vybral za manželku dceru z rodu Monceauových?" zeptal se. „Byl bych čekal, že se dcera vévody de Foucauld-Fleury bude hodit lépe. Před několika stoletími jsme pocházeli ze stejné krve."

„Jediná vévodova neprovdaná dcera se právě zasnoubila," odpověděl kardinál.

„Opravdu? Tak se podívejme, kdo by byl na tom Bohem zapomenutém venkově ještě k maní? Vždyť je tam dost slavných domů, kde by se dalo vybírat!"

Pohrdání ve vévodově hlase vzbudilo v kardinálovi chuť říci pravdu.

„Zasnoubení dcery hraběte de Boulancourt bylo oznámeno v novinách právě týden před mou návštěvou," odpověděl, „a markýz d'Urville mi jednoznačně sdělil, že by raději viděl svou dceru mrtvou, než aby svolil k jejímu sňatku s vámi!"

Jestli Jeho Eminence doufala, že to vévodu vyvede z míry, zmýlila se.

Vévoda jen zaklonil hlavu a bouřlivě se rozesmál. Na chvíli se zdálo, že zapomněl na svou nudu a cynickou lhostejnost.

„Dobrák d'Urville!" zvolal. „Alespoň je upřímný. Dovedu si představit, že hrabě de Monceau si ve skutečnosti myslí totéž, jenže vévodský titul je příliš dobrá návnada, než aby se dala odmítnout."

„Mýlíte se," řekl kardinál, „ani můj přítel hrabě de Monceau, ani jeho dcera nic netuší o vaší pověsti."

Vévoda na něj skepticky pohlédl, ale neřekl nic. Kardinál na vysvětlenou dodal:

„Taková je pravda, ujišťuji vás. Hrabě je zdrženlivý samotář a jeho dcera nemá ani zdání, jaký je svět za hranicemi vesničky, kde žijí."

„Jak potěšující!" odfrkl vévoda. „Venkovská kráska, která myslí jen na krávy – a asi je tak i cítit!"

Na okamžik stoupla kardinálovi krev do hlavy a pocítil neodbytné nutkání smést políčkem úšklebek z vévodovy tváře.

Ale moudrý instinkt, který mu vždycky prokazoval dobré služby, velel, aby už neřikal nic.

Ať vévoda sám přijde na to, co je Syrilla zač! Venkovská kráska - to určitě! Však on brzy zjistí svůj omyl.

Vévoda si uvědomil, že má hlad a žízeň - od rána nic nejedl.

Zazvonil a znovu se pohodlně usadil v křesle.

Do pokoje vešel sluha a zvědavě se zahleděl na vévodu.

„Zvonil jste, pane?"

„Chtěl bych něco k jídlu a láhev našeho nejlepšího vína."

Muž spěšně odešel, aby splnil příkaz, a vévoda se pozorně rozhlédl po místnosti. Připomněl si jeden zážitek před mnoha lety, kdy jeho otec seděl u psacího stolu a matka na pohovce.

Slyšel svůj vlastní hlas, jak jim vypráví o dívce, kterou potkal v Paříži.

„Je krásná, mamá! Vzrušující! A i když je baletka, je ve skutečnosti dcerou ruského šlechtice."

„Tak proč tančí v divadle?" zeptal se otec, aniž se otočil.

„Protože má tak neobyčejný talent, že jí rodiče dovolili vzdělávat se v carském baletním souboru. Jak víte, tanečníci mají v Rusku jiné postavení než tady u nás.“

„Je opravdu tak krásná?“ otázala se matka.

„Měla byste ji vidět, mamá. Mohu ji sem přivést, až bude mít v divadle volno? Právě studují nový balet, ale mohl bych ji přemluvit, aby přijela alespoň na sobotní večer a snad i na neděli na venkov.“

Vévodkyně nepatrně zaváhala a pak odpověděla:

„Ale ovšem, drahý Aristide, vaši přátelé jsou vždy vítáni.“

Tenkrát měl pocit, že poprvé ve svém životě bude svědkem rodičovské pře, ale protože docílil, čeho chtěl, letmo políbil matku a vyšel z knihovny do zahrady.

Zde každá květina, každý pohyb listí ve větru mu připomínal Živanu.

Dokud ji nepoznal, netušil, s jakou ladností a s jakým půvabem se může žena pohybovat. Byl jí okouzlen.

Uchvátila nejen mé srdce, ale i mou duši, říkal si.

Nic nemohlo lépe zdůraznit její nevšední krásu než malebný kamenný zámek, patřící jeho předkům, a třpytící se hladina jezera, v níž se odrážely malebné obrysy věží a věžiček i sochy na střeše střežící klid sídla.

„Bože, jak jsem šťastný!“ zvolal tehdy, protože Živana a jeho domov se zdály být v jeho mysli neoddělitelně spojeny, a byl přesvědčen, že nikdy nikdo nebyl blaženější.

Ze vzpomínek ho vyrušil sluha, přinášející na velkém podnose jídlo. Ale vtom se vévoda rozhodl, že už nemá hlad.

„Nalij mi víno,“ řekl, „a ohlas paní vévodkyni, že bych ji rád navštívil.“

Sluha se uklonil a vévoda vypil jedním douškem sklenici vína.

Přitom si myslel, že čím dříve splní povinnost, která se od něho požaduje, tím rychleji se bude moci vrátit ke způsobu života, na nějž si zvykl a který si dobrovolně zvolil.

Uvědomil si, že vlastně vůbec netuší, jak jeho nevěsta vypadá. Již předešlého večera, když přijel, oznámila mu matka, že hrabě mu mezi svatebními dary poslal i její portrét. Ani se nenamáhal ho vyhledat.

Co na tom záleží, jaká je? říkal si. Po dnešní noci ji může opustit.

Existovala jen jediná žena, která pro něj v životě něco znamenala, a ta...

Sevřel rty a se zachmuřeným výrazem sáhl opět po sklence štědře naplněné až po okraj vínem.

Pak se zvedl a zadíval se na svůj obraz v zrcadle na protější straně pokoje. Uviděl tvář rozrůzněnou bolestí vzpomínek, která však brzy byla vystřídána cynickým šklebem.

Posměšně pozvedl číši.

„Na potomstvo!“ zvolal uštěpačně, „a na příštího vévodu, který ponese jméno, které jsem okrášlil tolika ‚vznešenými‘ přívlastky!“

Držel sklenku ještě pozvednutou, když uslyšel, že se za ním otvírají dveře.

Neotočil se hned, a když tak učinil, napadlo mu, že se musí mýlit a že tohle není manželka, kterou očekával, nýbrž mladá dívka, skoro ještě dítě.

Stála a hleděla na něj a on nevěřicně zíral na záplavu světlých vlasů, které zářily jako sluneční světlo proti tmavým hřbetům knih na stěnách, na modré oči a průzračnou čistotu její pleti.

Na okamžik si hleděli do očí. Pak Syrilla impulzivně vykročila k němu, jako kdyby chtěla co nejrychleji stát po jeho boku.

Vévoda byl příliš dobrý znalec lidí, než aby si nevšiml půvabu jejího štíhlého těla a ladného držení malé hlavy na křehké šíji.

Poklesla v hluboké úkloně v kolenou a řekla:

„Monseigneur! Tolik jsem si přála s vámi mluvit!“

Vévoda na ni v úžasu zíral.

„Jak... jak jste mi to řekla?“

Syrille stoupla do tváří slabá červeň a odpověděla:

„Mon... monseigneur!“

„To je titul obvykle vyhrazený církevním hodnostářům nebo princům z královské krve.“

„Jsem si toho vědoma... ale já jsem na vás... vždycky takhle myslela.“

„Vždycky?“ zvedl obočí.

„Od té doby, co jsem vás poprvé spatřila.“

Vévoda zavrtěl hlavou.

„Nepamatuji se, že bychom se kdy setkali.“

Syrilla se zasmála.

„To byste stěží mohl. Řekla jsem, že jsem vás viděla, a je to pravda, ale asi jste si mne nevšiml v tom davu tisíce - ne - snad dvou tisíc jiných lidí.“

Vévoda ukázal k lenošce.

„Co kdybyste se posadila a pověděla mi o tom?“ navrhl.

Syrilla udělala, oč ji žádal, a i vévoda se pohodlně usadil v křesle.

Nespouštěl oči z její tváře.

Kardinál měl pravdu, pomyslel si, je skutečně neobyčejně krásná, ale bůhví co já mám společného s takovým dítětem.

Ne že by mu na tom záleželo, vždyť se zítra vrací do Paříže...

„Co jste mi chtěla říci?“ pobídl Syrillu, když mlčela.

„Jenom jsem si myslela, že vypadáte přesně tak jako před devíti lety... ne... tak to není. Vypadáte smutně, to jste tenkrát nebyl. Ale já to... chápu.“

„Nevím, o čem to mluvíte,“ řekl vévoda. „Řekněte mi, kde jste mě poprvé viděla?“

„Měla jsem za to, že to uhádnete,“ řekla Syrilla. „Na turnaji, který se tu pořádal na vaše jednadvacáté narozeniny.“

„Ale ovšem!“ zvolal. „Zapomněl jsem na to. Můj otec a matka obnovovali zvyky ze středověku.“

„A vy jste byl rytíř... Bílý rytíř!“ pronesla Syrilla tiše.

V jejích očích byl výraz, který vévodovi prozradil stejně jako tón jejího hlasu, že byla okouzlena jeho zjevem v lesklém brnění, které patřovalo jednomu z jeho předků.

Klání bylo pečlivě připraveno a předem naskoušeno.

Černý rytíř, jeho protivník, získal dvě menší vítězství, pak ho vyzval na souboj, a protože to ovšem byla jen hra, nakonec nad ním mladý vévoda triumfoval.

Vzpomínal si na ovace a bujaré provolávání slávy a na davy lidí, kteří přijeli zblízka i zdaleka, aby byli přítomni tak mimořádné podívané.

Dav byl pestrý, hlučný a dobře naladěný, pivo a mošt, které věnoval jeho otec, tekly

proudem a na galeriích se tísnily všechny krásné mladé dívky z okolních zámků oblečené ve středověkých kostýmech.

Vévoda si vzpomněl na trofej, kterou mu jedna dáma formálně předala. Jenže on, když bojoval, myslel romanticky na to, že jediná trofej, o kterou stojí, je Živanina miniatura, již nosil v medailonku na krku.

Možná proto, že bojoval za někoho, koho miloval, neohroženě útočil a každý ocenil jeho odvahu.

„Devět let,“ řekl pro sebe zamyšleně.

„I mně bylo právě devět,“ řekla Syrilla, „a nikdy jsem nezapomněla, jak jste vypadal... a jak jste každého, kdo vás viděl, uchvátil.“

„Bylo to jen takové představení.“

Chvilí bylo ticho. Pak Syrilla řekla:

„Mohu vám... něco říci, monseigneur, teď když jsme... sami?“

„Ano, ovšem,“ odpověděl vévoda. „Zatím jsme neměli příležitost si pohovořit, až teď.“

„Nechápala jsem... nevěděla jsem až donedávna... jak vám bylo.“

Vévoda na ni zmateně pohlédl.

Stěží si uměl představit, že by jeho matka řekla tomuto dítěti, jaké má se svou ženou a jejich společnou budoucností úmysly.

Po svém příjezdu řekl matce, když ta s ním začala hovořit, jako kdyby se měl usadit na nějaký čas na zámku, naprosto jasně:

„Vyhověl jsem vašim přáním, mamá. Vzdávám se své svobody, protože jste mne o to žádala, a vynasnažím se, abyste měla vnuka, po němž tak horoucně toužíte, ale to je vše!“

Odmlčel se a pevně dodal:

„Udělalí jsme dohodu, vy a já, a já svůj podíl splním.“

„Co tím myslíte, Aristide?“ zeptala se vévodkyně.

„Myslím tím, že mám v úmyslu co nejdříve se vrátit do Paříže a žít tam.“

„Navždy...?“ zajíkla se vévodkyně.

„Tak dlouho, jak mi to bude vyhovovat,“ odpověděl vévoda. „Moje žena může zůstat tady a vy jí můžete dělat společnost, ale já nestrpím, aby jakkoli zasahovala do mých záležitostí, jako já nebudu zasahovat do jejích.“

„Ale... Aristide!“ vykřikla vévodkyně.

„Nemá význam o tom diskutovat, mamá,“ přerušil ji nesmlouvavě vévoda. „Nemůžete

řící ani udělat nic, co by změnilo můj postoj. Jedna noc by měla stačit, aby se splnily vaše naděje, a pak už na mne nebudete, doufám, klást žádné nároky."

Vévodkyně bolestně vnímala neurvalý tón jeho řeči. On zase bojoval za osvobození sama sebe z hedvábných pout, v nichž ho kdysi matka chtěla udržet a neuspěla.

Rozhostilo se hluboké ticho a vévoda věděl, že jeho matka zoufale bojuje se slzami, které se jí draly do očí.

Zamířil ke dveřím.

„Dobrou noc, mamá," řekl a odešel, než mohla cokoli namítnout.

Ted' budu muset objasnit své stanovisko vlastní ženě, říkal si, ale nevěděl, jak a jakými slovy by měl začít.

A protože byl zmaten pocitem nejistoty, málem se na ni utrl:

„Tak honem, co mi chcete povědět."

Syrilliny oči se v něžném obličejí nápadně zvětšily a nabyly na hloubce. Pak se neočekávaně svezla z lenošky na kolena vedle vévodova křesla.

„Až dodnes jsem si neuvědomila," řekla s vroucí oddaností, „jak jste před lety trpěl."

Vévoda ztuhl.

„Kdo vám to řekl?"

„Zaslechla jsem o tom povídat dvě dámy, když jsem šla od vaší matky," odpověděla. „Ta starší říkala, jak vroucně jste ji... miloval a jak... jak tragicky jste svou lásku ztratil. Ach, monseigneur... ted' to chápu!"

„Co chápete?"

„Že jste se oženil jen proto, abyste vyhověl své matce, že jste se zasvětil ideálu... ale jen kvůli ní jste splnil její přání."

Vévoda nepromluvil a Syrilla pokračovala:

„Vždycky jsem věděla, že vše, co děláte a jak smýšlíte, činíte z ušlechtilosti. A vaše velká láska mi to jen potvrzuje."

Vévoda na ni nevěřícně zíral, ale ona pokračovala s očima upřenými do jeho:

„Tak čistě, vroucně a nesobecky milovali jen truvěři, kteří stejně jako vy se dali plně do služeb dámy, kterou zbožňovali až do smrti."

Syrilla lehce pozvedla ruce.

„Ted', když jsem se dověděla, co se stalo,"

řekla vážně, „slibuji, že vám nebudu žádnou přítěží, že vám budu pomáhat, aby se to nikdy nikdo nedověděl."

„Nedověděl co?"

„Jen to, že je vaše láska příliš posvátná, než aby se o ní mluvilo kolem," odpověděla, „takže i dohoda mezi námi bude tajná. I když jsem vaší ženou podle jména, budu respektovat cestu, kterou jste si zvolil, a budu Vám překážet tak málo..., jak to jen půjde."

Snad poprvé v životě se vévoda cítil ohromen do takové míry, že nenalézal slov.

Neunikl mu obdiv, který se v Syrilliných očích téměř rovnal zbožnění, ani vášnivý tón v jejím hlase, podobající se posvátné bázni.

Jak jen, ptal se sám sebe, mohu vysvětlit tomuto dítěti, že jsem se nezasvětil žádnému velkému ideálu, a to, co se kdysi stalo, že mne ve skutečnosti udělalo cynika, jímž jsem dnes?

Rozpačitě si odkašlal a zeptal se:

„Chcete mi tím říci, že chápete, proč se zdráhám učinit vás doopravdy svou ženou?"

„Vím, že byste to mohl udělat jen z povinnosti ke své matce," odpověděla Syrilla, „ale vím také, že by to bylo proti vašemu nejhlubšímu... přesvědčení a že byste cítil, kdybyste mě třeba jen... políbil, že jste... zradil lásku tak hluboko ukrytou ve svém srdci."

Plaše odvrátila oči a řekla:

„Ta dáma říkala, že máte v tomto domě zvláštní kapli nebo svatostánek, kde jste uzavřel všechny věci, které patřily milované ženě. Dovedu pochopit, že je tam i vaše srdce."

Na okamžik se odmlčela a pak dopověděla:

„Ta dáma také říkala, že ted' pro vás ženy nic neznamenají. A tak protože jsem žena, i když vaše choť před Bohem, nemohu pro vás znamenat nic... a já to přijímám."

Opět k němu vzhledla, když dodala:

„Nemyslím, že by některý muž dokázal být tak báječný a tak ušlechtilý, a protože jsem vás milovala od té doby, co jsem byla malá holčička, miluji a uctívám vás ted' o to víc."

Vévoda měl pocit, že se mu to jen zdá.

Jak jí mám proboha vysvětlit, ptal se sám sebe, že špatně rozumí tomu, co slyšela?

Ženy pro něj nic neznamenají!

Málem se dal do smíchu při pomyšlení na stovky žen, které prošly jeho životem - skutečně jich bylo tolik, že si v mnoha případech neumí vybavit ani jejich tváře, ani jejich jména.

Ale jak by to mohl říci své ženě, klečící u jeho nohou a vzhlížející k němu tak oddaným a zbožňujícím pohledem, jakým hledíme ke svatému?

Nikdy, napadlo ho, nebyla mezi všemi těmi ženami ani jediná, která by se na něj takto vroucně dívala, a protože to byla zcela nová a pro něj nezvyklá situace, byl ve své sebestotě naprosto zviklán.

Těžko hledal slova, aby vysvětlil Syrille její omyl.

„Viděla jste ve mně Bílého rytíře, když vám bylo devět a mně jednadvacet," řekl. „Teď je mi třicet a značně jsem se v posledních letech změnil."

Syrillinu tvář prozářil úsměv.

„Ovšem," odpověděla. „Papá říká, že ten, kdo není každým rokem, každým měsícem, každou minutou moudřejší, je blázen! Byli jsme posláni na tento svět, abychom se učili, a samozřejmě jak se vyvíjíme, víme čím dál víc a já myslím, že bychom měli víc i cítit."

Opět lehce pohnula rukou, jako by se bála, že by jí vévoda mohl špatně rozumět.

„Umím si představit, jak vám bylo, když jste prožil takovou tragédii. Muselo vás to bolestně poznamenat, ale teď - myslím si - jste odhodlán věnovat se svému poslání ještě oddaněji než tenkrát."

Hlas jí znězněl, když pokračovala:

„A i když jste byl připraven všechno obětovat, vyhověl jste své matce. To bylo od vás velmi, velmi laskavé, ale něco takového jsem očekávala."

Vévoda cítil, že je jejími slovy jako hypnotizován.

„Musím vám vysvětlit, Syrillo," řekl spěšně, „že o mně nesmíte mít tak romantické představy. Jsem koneckonců jen člověk, a určitě ne rytíř-hrdina, jak jsem vám připadal v brnění."

Syrilla prudce povstala a náhle si vévoda všiml dolíčky v jejích tvářích.

„Teď chcete sám sebe snížít a znevážít svou velikost, monseigneur," řekla, „ale já vás ne-

budu poslouchat a prosím vás, i když vím, že to je z ohledu ke mně... není to třeba. Jsem spokojená, naprosto a úplně spokojená, že jsem vaší ženou a že vás mohu obdivovat, protože vy jste ztělesněním všeho, čím by muž měl být."

Nečekala na jeho odpověď a rychle přešla knihovnou, aby se na okamžik zastavila u okna.

Slunce jí svítilo přímo do vlasů a vévoda si na vteřinu pomyslel, že má kolem hlavy svatozář. S veselým tónem v hlase řekla:

„Je tolik věcí, které tu spolu můžeme dělat. Chci se podívat na vaše vinice, chci, abyste mi povídal o všech pokladech, které jsou tu v domě - vždyť určitě každý z nich má svou historii, a moc a moc chci vidět, jak chytáte v jezeře ryby."

Ve tvářích se jí znovu udělaly dolíčky, když pokračovala:

„Vy ani nevíte, jakým pokušením je to jezero pro vaše sousedy. Dnes mi několik pánů řeklo, že mají často chuť zalovit si ve vašich vodách, když jste tu tak zřídka."

Se smíchem dodala:

„A jeden váš soused dokonce vyhrožoval, že jestli něco neuděláte se zvěří, která se přemnožila, bude ji lovit sám!"

Musím jí říct, že zítra ráno jedu do Paříže, pomyslel si vévoda, ale ta slova mu nešla z úst.

Vstal a Syrilla zamířila k němu.

Její dlaň vklouzla do jeho důvěřivým pohybem dítěte.

„Myslíte, že by byl ještě čas projít se po zahradě?" zeptala se. „Kdykoliv jsem sem přijela, chtěla jsem to udělat, ale pak jsem si řekla, že až tam půjdeme spolu, bude to hezčí."

Zaváhala.

„Chtěla bych vidět všechna místa, kde jste si hrával, když jste byl malý chlapec, a nejvíc ze všeho bych chtěla vidět to místo, kde jsem vás poprvé spatřila, tam, kde se konal ten slavný turnaj."

Vévoda si řekl, že bude jediné správné, když se bude snažit trochu se jí zalíbit po tom, jak se choval při svatbě.

„Určitě je ještě čas," řekl, „a nakonec večere může počkat."

Syrilla na něj šibalsky mrkla.
„Co řekne šéfkuchař, jestli mu spadne soufle?“
„Ať mu spadne!“ zněla vévodova odpověď.

Kapitola čtvrtá

S MÍRNÝMI POTÍŽEMI ZARAZILA SYRILLA KONĚ A ohlédla se přes rameno.

„Vyhrála jsem! Vyhrála jsem!“

Vévoda pomalu dojel k ní a pomyslel si, že nikdy neviděl ženu tak půvabně sedět na koni a mít navzdory své křehkosti tak pevnou ruku.

Závodili v parku právě v místech, kde se kdysi konal turnaj a kde ho Syrilla tenkrát spatřila jako rytíře v zářící zbroji.

Hned jak ji viděl nasedat na jedno ze svých ušlechtilých zvířat z arabské krve, poznal, že je jezdčyní výjimečných kvalit.

Byl by ji samozřejmě na svém hřebci mohl snadno předhonit, avšak z nějakého nutkání, jemuž sám nerozuměl, jí dovolil projet cílem první.

Bylo to něco, co by v minulých letech nikdy neudělal, protože si chtěl i v těch nejmenších podrobnostech každou ženu podmanit.

„Jela jste dobře,“ řekl, když přijel až k ní.

Pohlédla na něj a řekla:

„Mám za to, že tohle byla poklona hodná rytíře.“

„Máte velkou představivost, nebo bych možná měl říci, že jste příliš vnímavá, Syrillo.“

„Určitě byste nechtěl, aby vaše žena byla pouhý přízemní tvor,“ odpověděla. „Jste tak chytrý a já mám jen strach, že vás svou hloupostí nudím.“

„Jak víte, že jsem chytrý?“ zeptal se a byl zvědavý, co odpoví.

„Vaše matka mi ukázala všechny ty ceny, které jste získal ve škole a na univerzitě.“

„Knižní moudrosti, papouškování!“ mávl vévoda pohrdavě rukou.

„Snad nečekáte, že tomu budu věřit,“ odpověděla Syrilla. „Papá vždycky říká, že ne-

záleží na tom, co člověk čte, ale jaké se mu tím otvírají obzory.“

„Už dávno jsem se vzdal hledání obzorů.“

„To není pravda,“ skočila mu do řeči Syrilla, „a jestli si myslíte, že jsem vnímavá, je to proto, že hluboko v srdci jsem věřila, že jednoho dne budu schopna s vámi mluvit tak jako teď.“

Ano, bylo to zvláštní, pomyslel si vévoda později, že se Syrilou skutečně mohl mluvit tak, jak nikdy se žádnou ženou nemluvil.

S jinými ženami se rozhovor, pokud vůbec k němu došlo, vždycky točil kolem ženy samotné a jejích půvabů.

Každé slovo bylo dvojsmyslné, každá věta byla v nadídem ne mysli, ale těla.

Se Syrilou to bylo jiné.

Kladla mu nesčetné otázky, protože se o všechno zajímala, ale také se mu svěřovala s tím, co si myslí a co cítí, a vévoda zjistil, že je jí zaujat tak, jak nebyl zaujat už hodně dlouho.

Poznával, že mnohé, co Syrilla říká, pochází z toho, co se naučila od svého otce.

Přitom to však vždy byly její vlastní původní myšlenky a byly dokladem toho, jak se dokázala na věc podívat úplně jinak, ale vždy svými očima.

„Jak můžete vědět tolik o Orientu,“ zeptal se jí jednou, „když jste říkala, že jste nikdy necestovala?“

Syrilla na něj šibalsky mrkla.

„Lidé mohou sjezdit celý svět a stejně si z toho poučení nevezmou,“ odpověděla. „Ráda bych viděla ta místa, o nichž jsme mluvili, na vlastní oči. Hodně jsem o nich četla, a tak mám pocit, jako bych tam byla.“

„Většina dívek vašeho věku by myslela na muže, ne na knihy a pozůstatky minulosti.“

„Já jsem vlastně pořád myslela jen na jednoho muže,“ odpověděla, „a toužila jsem stát se ho hodna.“

Vévoda se zatvářil skepticky.

„Ve vašem životě museli být i jiní muži než jen ten mytický rytíř.“

„Ovšem že tu byli muži,“ přikývla Syrilla. „Byl tu pan farář, který vždycky odvracel oči, když jsem si do kostela vzala nový čepec. Myslím, že si myslel, že jsem jedno z pokušení svatého Antonína!“

S dolíčky ve tvářích pokračovala:

„Pak tu byl syn sedláka Bestieho. Jednou mi přinesl půlku prasete, aby mi dokázal svou náklonnost, ale tak hrozně se červenal, když mi ten dar předával, že se těžko dalo poznat, co je čuník a co člověk!"

Vévoda se upřímně rozesmál, až mu vytryskly slzy.

„Vy moc dobře víte, Syrillo, o čem mluvím. Ve všech zámcích kolem musí být nespočet mladých šlechticů, kteří brázdí krajinu v naději, že najdou někoho, kdo by vypadal jako vy, tím jsem si jist."

„V Monceau-sur-Indre jsem asi musela být neviditelná," pokrčila Syrilla rameny, „ale byla jsem velice šťastná, že jsem s papá a mohu myslet na vás."

„Docela upřímně, nevěřím v takovou posedlost, kterou jste chovala k muži, jehož jste viděla jen jednou," řekl vévoda posměšně. „Přepínáte mou důvěřivost, Syrillo, i když je velice lichotivé pomyšlení, že jediný pohled na mne, sotva jste vyšla ze školy, pro vás po všechna ta léta tolik znamenal."

„Je to pravda," řekla Syrilla naprosto upřímně. „A vzpomeňte si, že i když jsem vás viděla jen jednou, byly vaše obrázky v mnoha tatínkových knihách."

Zvedl obočí a ona pokračovala:

„Bývalo u nich napsáno ‚Svatý Jiří‘, ‚sir Galahad‘, ‚Jason hledající zlaté rouno‘ nebo ‚Odysseus‘, který se sám připoutal k lodnímu stěžni, když se plavil kolem ostrova Sirén. Ale ať už tam bylo cokoli, pro mne jste to byl vždycky vy."

Oči se jí rozzářily, když pokračovala:

„Vyprávěla jsem sama sobě příběhy, v nichž jste zabil draka a vykonal nesčetné hrdinné a významné činy."

Vévoda mlčel, a tak po chvíli Syrilla pokračovala:

„Měla jsem si vás spíš představovat jako truvéra, který zpívá:

*Dosáhne-li se nebe láskou a modlitbou,
pak tam již brzy vstoupím.*

Vévoda si podrážděně odkašlal a Syrilla rychle dopověděla:

„Odpusťte mi. Snad si myslíte, že je to ode

mne impertinence, mluvit o vaší lásce. Už to neudělám."

Vévoda se zvedl ze židle, na níž seděl vedle Syrilly při večeři, a přešel k oknu, aby se podíval na poslední paprsky slunce zapadajícího za vysoké stromy.

„Nic, co si můžeme vzájemně říci, by neměla být impertinence, Syrillo," řekl po chvíli, „a já považuji za důležité, že spolu hovoříme upřímně, a proto bych..."

Odmlčel se, hledaje slova k tomu, co se pokoušel říci, ale než je stačil najít, vyskočila a přiběhla k němu.

„Doufala jsem, že to řeknete. Vždycky jsem s papá mluvila otevřeně, říkala jsem cokoli, co mi proběhlo hlavou, a nesnesla bych, kdyby mezi námi měla být nějaká přehrada. Mluji vás a nemám nic, co bych vám dala, kromě svých myšlenek."

Vévoda chtěl říci, že by mu mohla dát mnohem víc, ale když pohlédl do jejích nevinných modrých očí, nedokázal to.

Skoro příkře změnil námět hovoru.

„Řekněte mi, proč chodíte tak graciézně," řekl. „Musela jste jistě absolvovat spoustu lekcí ve společenské výchově a tanci."

Syrilla se zasmála.

„Jedinými učiteli tohoto druhu umění v Monceau-sur-Indre jsou ptáci nebo možná koloušci v lese."

„Chcete říci, že jste se vůbec neučila tančit?"

K jeho údivu se na Syrilině tváři objevil výraz úzkosti.

„Doufala jsem, že se mne na tohle nezeptáte."

„Proč?"

„Protože jsem nikdy netančila... myslím s mužem."

„Nebyla jste nikdy na plesu?" zeptal se vévoda nevěřicně.

„Co zemřela maminka, nebyl tu nikdo, kdo by mě doprovodil, i kdyby mě byli na nějaký ples pozvali," vysvětlovala Syrilla. „A papá nijak netoužil obléknout si frak a sedět na pódiu mezi vdovami."

Usmála se, ale znovu se zatvářila úzkostlivě, když pokračovala:

„Nerada bych, abyste byl zahanben mou neznalostí. Třeba bychom mohli najít učite-

le, takže když budu hodně pilná, mohla bych jít na ples s vámi."

„To nespěchá," řekl vévoda jakoby mimochodem.

„Vím, že nemáte na takové frivolnosti čas," přikývla Syrilla, „a chtěla jsem se vás zeptat, zda bych vám nemohla nějak pomáhat při vaší práci v Paříži."

„Při mé práci?" zeptal se vévoda překvapeně.

„Ano, říkala mi o tom vaše paní matka."

„Opravdu? A co říkala?"

„Ptala jsem se jí, co děláte, a ona řekla: „Můj syn se v Paříži věnuje lidem, kteří jsou nešťastní."

Vévoda se usmál matčinu vyhybavému vyjádření. Povedlo se jí však dát své snaše nic-neříkající odpověď na choulostivou otázku.

„Slyšela jsem toho tolik o chudobě a bídě," pokračovala Syrilla, „která vládne v brlozích, a jak lidé často hladoví, jak podléhají nemocím, jak se perou i zabíjejí ve rvačkách."

„Myslím, že tak nějak to je," řekl vévoda.

Napadlo mu, že sám se nikdy takovými myšlenkami nezabýval, kromě doufání, že jeho majetek zůstane revolucionáři ušetřen.

„To bych také od vás čekala, že takovým lidem pomáháte," řekla Syrilla. „Možná - kdyby to nevadilo - bych mohla jet někdy s vámi do Paříže a vidět vás při práci."

Vévoda si ji náhle představil na některém ze svých nevázaných večírků. Věděl až příliš dobře, jak by ji ženy jako Susanne; Aimie či Rosette šokovaly a poplašily.

„Nikterak si nepřejí, abyste přijela do Paříže," řekl příkře.

„Nechci dělat nic, co byste si nepřál," odpověděla Syrilla. „Zároveň však pomyslete, že ani největší světci se nezříkali pomoci svých žáků."

Plaše se usmála a dodala:

„Jsem velmi snaživá žákyně..., jak dobře víte."

„Mluvili jsme o tanci," řekl vévoda, „ne o životě chudšů v Paříži. Když jste se neučila tančit a nikdy nechcete chodit na večírky, na něž budete bezpochyby jako moje žena zvána, k čemu budou všechny ty mimořádně hezké šaty, které máte ve výbavě?"

Syrilla pohlédla na své šaty z růžového or-

gandy se širokou nabranou sukní, ozdobené růžovými poupaty a bleděmodrými stuhami.

„Nikdy předtím jsem tak krásné šaty neměla," řekla. „Vy jste nevěděl, že mi je vaše matka věnovala darem?"

„Neměl jsem tušení," odpověděl vévoda.

„Vaše paní matka byla tak laskavá! Uvědomila si, že když jsem tak poklidně žila s papá, nebudu vůbec vědět, co je v módě. Poslala do Paříže moje míry, popsala, jak vypadám, a pak přišly všechny ty elegantní a přepychové šaty. Byla jsem její velkorysostí dojata."

Vévoda uhodl, že velkorysost jeho matky spočívala v tom, že si přála, aby pro něj byla Syrilla přitažlivá. Nebylo ovšem pochyb, že šaty, které zvýrazňovaly úběl ramen a podtrhovaly štíhlost pasu, jí velice slušely..

Ale bylo tu něco víc než pouhá krása, pomyslel si, co ji odlišovalo od ostatních žen.

Byla přímo ztělesněním touhy po životě, a když byla v pohybu, zdálo se, že při řeči přímo jiskří a oči jí září, jako by se nasytily slunečním svitem.

„Musím vaší paní matce povědět, že jste mé šaty obdivoval," řekla Syrilla. „A... promínete mi, řeknu-li něco velmi... osobního?"

„Myslím, že už jsme se dohodli, že k sobě budeme upřímní," odpověděl vévoda.

„Mohl byste tedy říci své matce, jak velice ji... milujete a co pro vás znamená?" zeptala se Syrilla. „Jste pro ni vším. Myslím na vás, sním o vás a modlím se za vás a já myslím, že každé slovo, co jste jí kdy řekl, je hluboce vryto v jejím srdci."

Vévoda neodpověděl, a Syrilla po chvíli tedy pokračovala:

„Je tak šťastná, že jste se oženil. Myslím, že kdybyste odmítl, oč vás žádala, zemřela by s pocitem, že už nemá proč žít."

„To vám řekla?" zeptal se vévoda příkře.

„Ne, ovšemže ne," pospíšila si s odpovědí Syrilla, „ale já jsem to vycítila, když se mnou o vás mluvila a když jsem viděla štěstí v jejích očích... když jsem za ní šla do pokoje ve svatebních šatech."

„Měl jsem tam jít s vámi," řekl vévoda nečekaně.

„Teď chápu, proč jste zmizel," odpověděla Syrilla, „ale nesmíte nikdy dopustit, aby vaše

matka pojala podezření, že se nechováme jako... jako... normální novomanželé."

„Víte, že chce, abych zplodil dědice?" zeptal se vévoda zvolna.

Syrilla přisvědčila a on pokračoval:

„Je správné odpírat jí něco, co si tak hrozně přeje?"

Čekal na její odpověď s podivným napětím.

„Přemýšlela jsem... o tom," řekla, „a uvědomuji si, že je pro vás důležité, abyste jednou měl... dědice, který převezme váš... titul a značný majetek."

„A jaké je vaše řešení?" zeptal se vévoda.

„Myslela jsem... prosím vás, nemyslete si, že je to ode mne troufalost..., že snad jednoho dne, až se budeme znát déle..., že byste se mohl na mne dívat jako na přítelkyni..., která je schopna... dát vám dítě."

Slova plynula velmi tiše, a ještě než mohl vévoda odpovědět, Syrilla pokračovala:

„Vím, že bude pro vás obtížné takhle mne brát... A nejsem si vlastně jista, jak se muž a žena milují..., aby měli děťátko."

Krátce zaváhala a pokračovala:

„Ale i když mě nikdy nemůžete milovat nebo věnovat mi své srdce, bylo by pro mne nádherné... velmi... velmi nádherné... mít vaše... dítě."

Vévoda popošel k ní. Než se jí však stačil dotknout, Syrilla řekla:

„Mluvím o něčem, co by se mohlo stát někdy... v budoucnosti. Může to trvat léta, než budete moci... se mne takhle dotknout... a nerada bych, abyste si myslel, že chci hřešit na vaši laskavost a odvracet vás... od vašeho zasvěcení cudnosti."

Nerozuměla výrazu vévodovy tváře a rychle dodala:

„Prosím vás... odpusťte mi, že o tom zase mluvím, ale několikrát jste mě žádal, abych se vám vždy se vším svěřila."

„A já vás poslouchám s velkým zájmem, Syrillo."

Tohle je příležitost, řekl si vévoda, abych jí věci důkladně objasnil.

Ale nějak mu ten okamžik proklouzl jako voda mezi prsty a najednou zjistil, že mluví o něčem jiném a není schopen zaměřit rozhovor zpátky tam, kam chtěl.

Když později odcházel do svého pokoje, rozhodl se, že už dál váhat nebude.

Jednou provždy Syrillem vysvětlí, že je její manžel a má v úmyslu se podle toho taky chovat.

Myslel na to, jak by se každému jinému vysmál, kdyby mu ten dotýčný vyprávěl, jak poetické snění mladé dívky mu zabránilo v milování, na které má přece nárok právem manžela.

Přišla mu na mysl řada oplzlých anekdot o impotentních manželech a rozhodl se, že zanechá nesmyslných ohledů, a to tím spíš, že čím dříve se vrátí do Paříže, tím líp.

Když mu komorník pomáhal se svlékáním, sám sobě se v duchu posmíval. Říkal si, že už začíná být senilní, jestli po všech mileneckých pletkách s kdekou ženou, na niž dostal chuť, nedokáže vysvětlit osmnáctileté dívce, co od ní chce.

Je to prostě proto, že je tak nevědomá - proto je to tak těžké. Ale bezpochyby je jako každá jiná, trochu to hraje a určitě není tak nevinná, jak se dělá.

Ale zatímco se posmíval svému váhání, věděl, že žádná žena, jakkoli by to byla skvělá herečka, by nedokázala zahrát takový výraz zbožnění, s jakým na něj hleděla Syrilla, nebo předstírat tak upřímný tón.

Celý ten můj obraz jakožto rytíře v lesklém brnění je absurdní, usoudil vévoda, když komorník odešel. Nedej Bože, aby někdo z mých přátel slyšel Syrilu takhle mluvit, usmál by se k smrti!

Znal svou pověst lépe než jeho kritikové. Byl si dobře vědom následků každé své výstřednosti a noviny, přinášející zprávy o jeho výstředním chování, četl s výsměšným pobavením.

Dobrovolně se rozhodl vzít na sebe úlohu toho, kdo rozbíjí pouta strnulé konvence, šokuje slušné lidi svým výstředním chováním a jehož jméno se stalo synonymem pro smilstvo a prostopášnost.

Povedlo se mu to, ale ránu, která vše způsobila, to nezhojilo.

„Ksakru, začínám být morbidní!" pronesl vévoda nahlas.

Rozhlédl se po prostorné ložnici s vyřezávaným táflováním, malovaným stropem a ob-

rovskou měkkou postelí s královským známkem v hlavách.

Náhle ho přepadl prudký hněv.

„To je tímhle zatraceným domem!“ zaklel. „To jsou duchové mých předků, kteří mi hledí přes rameno! Pojedu zpátky k pařížským švadlenkám, kam patřím a kde se cítím nejvíc doma.“

Vyznělo to jako opovážlivá výzva předchůdcům.

Cítil však, jako by po něm sahal ze svých mramorových hrobek, aby ho vtáhli zpátky mezi sebe a dostali ho zase pod svůj vliv.

Volali na něj. Téměř slyšel jejich hlasy a viděl opovrhlivý soucit a zavržení v jejich očích.

Nebudu vás poslouchat! chtělo se mu křičet. Jednou jsem vám unikl a uniknu vám zase!

Rázně popadl svíčku stojící na stolku a ten prudký pohyb rozkmital plamen; vosk stékal po zlatém svícnu a z něho kapal na koberec.

Vévoda se otočil a otevřel spojovací dveře z „králova pokoje“ do „pokoje královnina“.

Mezi oběma pokoji byl úzký průchod, kde byly podél stěn skříně, v nichž visely vévodovy obleky, dále pak jeho koupelna. Na opačné straně pak stály šatníky, které patřily vévodkyni.

Prošel průchodem tiše, neboť tlustý koberec tlumil jeho kroky.

Měl na sobě sametový župan a na nohou trepky, na nichž byl vyšit jeho rodový znak. Už to bylo bezpočet let, co naposledy otevřel dveře „královnina pokoje“, to byl ještě dítě a tyto pokoje používali jeho rodiče.

Ráno šťastně běhával sem a tam průchodem, nejdřív, uzobával z matčiny snídaně, potom pozoroval otce, jak se holí.

Matčin pokoj v kteroukoli roční dobu voněl květinami, které byly uspořádány ve velkých vázách stojících na zlacených stolcích, a jejím typickým parfémem.

Vévodovi připadalo, že zase cítí vůni květin, ale parfém byl jiný.

Byl to ten, kterého si u Syrilly všiml už během večera a připomínal mu jarní kvítí. Pomyslel si, že tak voní jasmín, jeden z prvních poslů jara.

Uvědomil si, že už musí být dosti pozdě.

Když vztáhl ruku ke klice Syriliných dveří, uvědomil si, že možná už spí. Nechtěl ji vylekat, a proto otočil bezpečnostním knoflíkem velmi tiše, a když se dveře otevřely, nahlédl opatrně dovnitř.

Syrilla však nespala a jediný pohled na prostorné lůžko, pokryté hedvábím a sěvreskými krajkami, mu prozradil, že je prázdné.

Potom ve světle svíček planoucích po stranách postele spatřil Syrilu klečící u oltáříku, který stál u protější stěny.

Stával tam i v dobách, kdy pokoj obývala matka, ale ji vlastně nikdy na klekátku nezahlédl.

Teď tam klečela Syrilla, měla na sobě jen bílou noční košilku a světlo svíček se lesklo v jejích zlatých vlasech.

Prsty měla propleteny jako dítě, a i když klečela vzpřímeně, hlavu měla skloněnou a oči zavřené.

Vévoda zůstal stát a upřeně na ni hleděl. Náhle pozvedla hlavu a pohlédla na obraz nad klekátkem.

Vévoda ho dobře znal.

Jeden z jeho předků ho přivezl z Florencie, byla to kopie Botticelliho obrazu *Madona s Ježíškem*.

V dětství to byl jeho oblíbený obraz. Madona chová na klíně dítě, obklopena anděly držícími nad její hlavou korunu.

V té chvíli si vévoda uvědomil, že Syrilina krása je stejně oduševnělá jako tváře Botticelliho andělů.

Netušila, že ji pozoruje. Byla hluboce ponořena do svých modliteb a z její tváře vyzařoval nadpozemský jas.

Věděl, za koho se modlí a oč svými modlitbami žádá.

Zavřel tiše dveře a vrátil se do své ložnice, jako by její panenská čistota mezi nimi vztyčila neviditelnou bariéru, kterou se neodvážil překročit.

* * *

VÉVODA SNÍDAL VE SLUNCEM PROZÁŘENÉM OVÁLNÉM POKOJÍKU, ve kterém se podávalo první jídlo dne.

Právě si teď bohatě naložil talíř *fritures* -

malých smažených rybiček z Loiry - když do místnosti vešla Syrilla.

„Prosím vás... nevstávejte, monseigneur," požádala, když viděla, že se vévoda zvedá ze židle. „Jsem tu časně, ale je takový krásný den a já se těším, že se s vámi projedu a že se podíváme, jak jste mi slíbil... na vaše vinice."

„Nezapomněl jsem," odpověděl vévoda. „Už jsem poslal před hodinou vzkaz správci, aby nás očekával. Určitě bude chtít, abychom ochutnali vzorek každé jednotlivé sklizně, takže budete muset dávat pozor, abyste cestou domů nespadla z koně!"

„Nemyslím, že budu moc pít," řekla Syrilla vážně.

„Dám na vás pozor," přislíbil vévoda.

Usmála se na něj zářivě a on si pomýšlel, že těch mužů, kteří by na ni chtěli dávat pozor, by bylo nepočítaně.

„Snídala jste?" zeptal se.

„Ano, děkuji," odpověděla, „jenom ne tak vydatně jako vy. Smím vám vzít jeden rohlíček? Nikdy jsem moc nechtěla med. Ale ten od vašich včel je určitě lepší než od kohokoli v celém kraji."

Nečekala na jeho svolení a namazala si rohlík máslem a medem.

„Kdybych vám měl věřit, byl bych brzy velmi namyšlený nejen na sebe, ale i na své pozemské statky," řekl vévoda pobaveně.

„A proč ne?" opáčila. „Lepší hned tak nenajdete. Podívejte, zrovna včera jsem slyšela říkat vašeho majordoma, že odtud až do Nice není lepší kůň než ten váš."

Vévoda se smál.

„A bezpochyby moji pastevci si myslí, že zdejší krávy dávají lepší mléko a skot že poskytuje lepší hovězí, než najdete odtud až k Cherbourgu!"

„Určitě mají pravdu," řekla Syrilla docela vážně. „Vždyť hosté na svatbě pěli přímo ódy na vaše víno!"

Vévoda dojedl a řekl:

„Už dávno jsem neměl takovou chuť k jídlu. Bude to tím, že i vzduch je tu lepší než jinde," škádlil Syrillu.

Přitom docela dobře věděl, že to nebylo pařížským vzduchem, proč nemíval ráno chuť k jídlu, ale tím, co předtím večer vypil.

Ted' se cítil nečekaně svěží a zdravý, když kráčet za Syrillou přes halu. Tady převzal od sluhů klobouk, jezdecký bič a rukavice.

Koně už čekali venku. Pomyslel si, že jezdecký oblek z bílého piké střižený podle poslední pařížské módy sluší Syrilce ještě lépe než ten světlezelený, který měla na sobě den předtím.

Podkoní jí pomohl do sedla. Vévoda se právě chystal nasednout na svého hřebce, který ve své nedočkavosti dával co proto dvěma sluhům, kteří ho jen stěží udrželi, když za ním po schodech seběhl Pierre de Béthune.

„Došel vám dopis z Paříže, monsieur, a máte mu věnovat okamžitou pozornost," volal na vévodu.

„Okamžitou?" podivil se vévoda.

„Je tu psáno, že se jedná o vskutku naléhavou zprávu, a posel čeká, aby mohl vaši odpověď hned doručit panu Layfettovi."

Pan Layfette byl vévodův právník, a když Pierre řekl, že je dopis naléhavý, rozhodně naléhavý byl.

Pohlédl na Syrillu, jejíž kůň už netrpělivě hrabal kopyty, a řekl:

„Jeďte pomalu napřed, dohoním vás."

Usmála se na něj a zavolala:

„Nezdržujte monseigneura dlouho, prosím, pane de Béthune! Musíme toho do oběda spoustu stihnout."

„Vynasnažím se, madam," slíbil Pierre.

V jeho očích byl výraz obdivu, který nedovedl skrýt. Pak spěchal za vévodou, který už netrpělivě mířil dlouhými kroky zpátky ke schodům.

„Oč jde?" zeptal se, když ho Pierre dohonal.

„Bojím se, že je to záležitost opravdu značně nepříjemná, monsieur."

„Jak nepříjemná?" zeptal se vévoda úsečně.

Pierre de Béthune mu mlčky podal dopis od právníka a vévoda jej četl se svaštělým čelem.

Byla uvězněna žena, prostitutka nejhorší pověsti, kterou kdysi podporoval a která na nějaký čas upoutala jeho pozornost.

Policie u ní našla spoustu předmětů, které odcizila různým mužům, s nimiž spala; některé z nich byly velmi cenné.

Vévodovi ukradla smaragdový prsten s jeho monogramem, několik zlatých přívěsků, lehkou identifikovatelných, a několikero safírových a diamantových manžetových knoflíčků.

Právník sděloval, že policie hodlá jeho a všechny ostatní muže, jež žena okradla, podpořit při podání trestního oznámení.

Pro ni by to znamenalo vězení na několik let a pro muže zveřejnění jejich jmen v soudní při.

Vévoda si pomalu přečetl dopis. Pak řekl:

„Nezáleží mi na těch špercích, ale ty zlaté přívěsky jsou součástí rodinné sbírky. Jednomu z mých předků je věnoval Karel Veliký. Nerad bych o ně přišel.“

„Považujete za možné, monsieur, že by vám je policie vrátila, aniž ten případ projednala?“

„Řekne policii, že jsem jí je daroval. Tyhle ženy se vždycky tak vymlouvají,“ odpověděl vévoda.

„Podáte tedy trestní oznámení?“

Vévoda váhal.

Nevěděl proč, ale nějak neměl chuť, aby se celá Paříž dověděla, že měl něco společného s ženou, která byla nejen prostitutka, ale i zlodějka.

Měla své půvaby, to nepopíral, ale zároveň se mu zdálo obzvlášť hnusné, že zatímco spal, vyndávala mu z odložené košile manžetové knoflíčky.

Chvilí přemýšlel a potom řekl úsečně:

„Trestní oznámení nepodám. Dejte na vědomí klenotníkům a těm, komu tahle stvoření prodávají kradené zboží, že jsem ochoten koupit zpět všechno, co nese znak Savigneu.“

„Doufal jsem, že to řeknete, monsieur.“

Vévoda zvedl obočí.

„Proč, Pierre?“

Na okamžik se mu zazdalo, že mu tajemník nepoví pravdu, ale Pierre de Béthune řekl skoro vzdorovitě:

„Mohla by se to doslechnout paní vévodkyně a... trápilo by ji to.“

Nastalo ticho. Pierre byl zvědavý, zda mu vévoda vyčiní za to, že řekl pravdu, vždyť mu už nejednou vyhuboval.

Ale k jeho velkému údivu vévoda jen klidně řekl:

„Ano, Pierre, to by ji trápilo.“

Otočil se, aby si pospíšil za Syrillou, ale venku na něj čekal jeden z jeho správců.

Měl v ruce seznam stížností od pachtýřů, kteří považují své poplatky za příliš vysoké ve srovnání s tím, jak málo se o ně pán stará.

Vévodovi chvíli trvalo, než se mu vymánil, a když konečně nasedl na hřebce, který už byl k neudržení, Syrilla byla z dohledu.

* * *

SYRILLA NEMĚLA V ÚMYSLU JET TAK DALEKO OD zámku, ale kuň byl odpočinutý a byl k neudržení.

Když se ohlédla, uvědomila si, že budova zámku už není vidět.

Dojela na konec parku a před ní se teď tyčil hustý les. Myslela, že průsek, kterým se s vévodou dostane k vinicím, leží vlevo.

Nechtělo se jí však jet dál bez něho. Zastavila koně a otočila se, aby se po něm podívala. Vtom se však v přítmí stromů objevila skupina mužů.

Překvapeně na ně pohlédla a viděla, že jsou to prostí rolníci, ale všichni měli v rukou dlouhé hole a jeden či dva z nich starodávné píky.

K jejímu údivu ji obstoupili a jeden z mužů si přitáhl koně za uzdu.

„Kdo jste... co chcete?“ vydechla Syrilla.

„Kde je vévoda?“ zeptal se muž.

Bylo to nevábně vyhlížející individuum s vlasy dlouhými až na ramena. Na sobě měl rozedrané záplatované šaty.

Ostatní vypadali podobně a jejich zamračené tváře Syrillu zneklidnily.

V Monceau-sur-Indre nebylo už dobré dva roky po revoluci ani památky, ale v novinách, ke kterým měla Syrilla přístup, psali o něčem jiném.

A tak se dočetla, že v Paříži bylo zabito na dva tisíce vojáků a civilistů a přes pět tisíc jich bylo zraněno.

Snad v každém městě Francie by se našly stopy zoufalých bojů.

Muž, který měl ruku na uzdě, začal náhle jejího koně táhnout do lesa.

„Co to děláte?“ vykřikla Syrilla.

„Půjдете s námi,“ odpověděl muž.

„Nemůžete mne odvést,“ ohradila se Sy-

rilla. „Tohle vám nijak neprospěje, jak víte. Chcete-li něco říci vévodovi, přijďte na zámek a požádejte ho, aby vás vyslechl.“

„A dostaneme za své stížnosti bičem nebo nás zastřelí," ušklíbl se muž. „Chtěli jsme to dnes ráno říci vévodovi, ale stejně tak to můžeme říci vám. Nakonec bude jen dobře, když se nová vévodkyně dozví, jak tady žijeme.“

Mluvil drsně a bez okolků a Syrilla si pomyslela, že by nebylo dobré se s ním přát.

Ostatní si mezi sebou šeptali. Všichni vypadali hrubě a nepříjemně. Pochopila, že nemůže dělat nic jiného než se podvolit.

Bála se o vévodu; hole a píky, které muži drželi v rukách, by byly skutečnou zbraní proti někomu, kdo má jen jezdecký bičík.

Náhle se jí v mysli vynořily zločiny, které revolucionáři páchali, a srdce se jí prudce rozbušilo.

Nebyly to jen hlavy, které před devětatřiceti lety padaly do košů pod gilotinou. Byly tu také nesčetné příklady, kdy sedláci napadli venkovské šlechtice nebo je dokonce zabili a v některých případech neměli slitování ani s jejich vdovami a dětmi.

V ústech měla náhle sucho, ale hlavu držela zpříma a snažila se neslyšet hrubé poznámky některých mužů a sprosté vtipy, které si cestou vykládali.

Došli až na konec lesa a Syrille se otevřel výhled na vévodovy vinice, prostírající se na míle daleko.

Vinice se zelenaly a hrozny, i když zatím malé a zelené, slibovaly bohatou úrodu.

Když dojeli k vinicím, muži zamířili doprava. Po chvíli se ocitli v údolí. Bylo ukryto v hustém stromoví a protékal jím malý, sotva znatelný potůček.

Kráčeli rychle asi půl hodiny, když Syrilla uviděla vpředu malou vesničku.

I tady byly vinice, ale když přijeli blíže, zpozorovala, že réva vypadá jinak ve srovnání s tou, kterou viděli předtím.

Na hnědých výhonech nebylo žádné listí, žádné pupeny, žádné nové výhonky.

„Vidíte to kolem?" zeptal se drsně muž, který vedl jejího koně. „Pocházíte z tohohle kraje, řekl bych, a víte, jak má réva vypadat.“

„Vidím, že tahle je mrtvá... nebo umírá," odpověděla Syrilla. „Co se stalo?“

Muž se hlasitě a ošklivě zasmál.

„Ona se ptá, co se stalo!" řekl ostatním. „Máme jí to povědět? Možná by se ráda napila vína, které rodí!“

Mluvil posměšně a útočně a Syrilla pocítila úzkost.

„Vidím, že je něčím napadené," řekla. „Révu je třeba vykopat a spálit.“

Mluvila vážně, ale její slova byla doprovázena posměchem a pískáním.

„Když vévodkyně ví, co by se mělo dělat, proč to neřekne vévodovi, aby to dal do pořádku?" ozývalo se ze všech stran.

Další hlasy zabouřily na souhlas a Syrilla si v jejich změti uvědomila, že tohle je tedy to, co měl vévoda vidět a co je předmětem jejich stížnosti.

Po chvíli došli k vesnici. Některé domky byly ve velmi špatném stavu.

Zdálky vypadaly docela hezky, ale teprve teď byly vidět děravé střechy, vylámané okennice, dveře, jež sotva držely v závěsech.

Na náves se trousily hloučky dětí, které je zvědavě okukovaly, a jediný pohled na ně Syrille prozradil, co je v nepořádku.

Tito lidé hladověli!

Tváře žen byly šedivé a plné vrásek, dětem vystupovaly lícni kosti a vypadalo to, jako když na pažích nemají žádné svaly.

Pohybovaly se pomalu a Syrilla měla pocit, že ženy, opřené o veřeje, jsou příliš apatické, než aby na ni třeba jen posměšně zavolaly nebo ji vítaly křikem jako jejich muži.

Z jedné uličky přibíhala starší žena a držela něco v náručí.

Muž, který vedl Syrillina koně, se zastavil a žena utíkala k vysokému hromotlukovi, který s ní předtím mluvil.

Vztáhla k němu ruce, a když se Syrilla podívala dolů, spatřila, že je to nemluvně - maličké novorozeně s vrásčitou tvářičkou a zavřenýma očima, které se muselo právě narodit.

„Je mrtvé!" naříkala žena. „Mrtvé! A jak taky ne, když jeho máma nemá co jíst!“

Muž chvíli mlčky zíral na mrtvé dítě a pak vzhlédl k Syrille.

„To je vaše zásluha," řekl. „Čert vás vem - čert vem všechny aristokraty! Zabili jste mi syna, a zasloužíte si smrt!“

Téměř jí plival ta slova do tváře, ale Syrilla ho neposlouchala. Dívala se na nemluvně a jakási vzpomínka se jí vynořila v paměti.

Aniž čekala na něčí pomoc, sklouzla z koně, přistoupila k ženě a vzala jí dítě z rukou.

Jemně se dotkla jeho tvářičky a zjistila, že je ještě teplé, i když jinak vypadalo jako bez života.

Pak sklonila hlavu a udělala to, co viděla dělat Jacquesa s jehnětem.

Zhluboka se nadechla a přitiskla své rty k pootevřeným rtíkům dítěte.

Znovu a znovu se nadechovala a dýchala do dětských úst.

Lidé, překvapení jejím jednáním, tu stáli tiše a bez hnutí.

Když vdechovala vzduch do úst nemluvněte počtvrté, jeho ručky se zachvěly a hned nato slabě zakňouralo.

Bylo ten pláč sotva slyšet, ale ti nejbližší jej zaslechli.

„To je zázrak!“

Tato slova zašeptala žena, která dítě přinesla z chatrče.

Pak vyrazila ostrý výkřik:

„Dítě je naživu! Je naživu! Je to zázrak! Bůh buď pochválen! Je to zázrak!“

Dítě se rozplakalo. Syrilla mu přitáhla až k bradičce hrubou houni, v níž bylo zabalené, a podala je zpátky ženě.

„Vezměte ho k matce,“ řekla. „Řekněte jí, ať ho udržuje v teple a co nejdřív mu dá napít.“

Žena se zajíkla, jako by se jí nedostávalo slov. Teprve teď si Syrilla uvědomila, že na ni všichni nevěřičně hledí.

Na okamžik to vypadalo, jako by zkameněli. Pak se ženy pokřižovaly.

„To byl můj syn!“ řekl hromotluk Syrilie.

„Myslím, že bude žít,“ řekla Syrilla klidně. „A teď mi řekněte, co se tu děje a proč ta réva hyne.“

Kapitola pátá

VŠICHNI ZAČALI MLUVIT NAJEDNOU A SYRILLA na okamžik nerozuměla jedinému slovu.

Pak ze změti hlasů se vylouplo jedno slovo - *pyrale* - a ona pochopila, co se stalo.

Její otec jí dost často říkával, jaké ohrožení vinné révy mohou představovat různí motýlci. Vykládal jí o *cochylis* neboli *nočním molu*, který se poprvé objevil v Champagne v roce 1771.

Cochylis klade hedvábná vlákna mezi květy a poupata a v pozdním létě se druhá generace usazuje v hroznech, nabodáva je a způsobuje, že bobule vína plesniví.

Je tu také *Ver blanc du Hanneton* neboli bílý mol, který je obzvláštním nepřítelem mladé révy a naroubovaných řízků, a je tu i červený mol *cochenille*, který klade vajíčka v červnu a jehož larvy asi o měsíc později začnou sát na révových výhoncích a spodních stranách listů.

Všech se pěstitelé révy obávali, největší hrozbou však byl *pyrale*, velký mol se žlutým tělem i křídly.

Otec říkal Syrilie, že housenky přezimují pod kůrou větvíček a objevují se brzy na jaře. Když opředou révu hedvábnými vlákny, pokračují ožíráním pupenů, mladých výhonků a listů.

To všechno Syrilla znala od otce. V Monceau-sur-Indre však měli štěstí a každým rokem uzrály hrozny bez pohromy a byly pýchou hraběte.

Teď si uvědomila, že vidí na vlastní oči hroznou zkázu, kterou tak malý motýl dokáže na vinici natropit.

Věděla až příliš dobře, že se s tím nedá nic dělat a že jediným lékem je rostliny vykopat a odstranit kmínky co nejhlouběji s co nejvíce kořeny.

Je-li například vinná réva na místě pětadvacet roků, kořeny jsou pevně vrostlé do půdy a dá velkou námahu dostat je ven.

Znamená to vyhloubit kolem mrtvé révy krumpáčem a sekýrami velkou jámu a potom vytáhnout kořeny pomocí koňského potahu.

Ale to se obvykle dělalo okamžitě, jakmile se objevily první náznaky choroby. Syrilla

nedovedla pochopit, proč nechali na této vinici révu prostě být a proč ji muži neodstraňovali.

Když se konečně dostala ke slovu, zeptala se, co vévodův správce proti chorobě dělal, když mu to oznámili.

„Řekl nám, abychom si našli práci jinde," odpověděl jeden starší muž.

„A to nebylo možné?" zeptala se Syrilla.

„Kdo by nás v tuhle roční dobu chtěl?" řekl několik hlasů najednou. „Při sklizni, to ano - ale od začátku dubna jsme nedostali žádnou mzdu."

Syrilla pochopila, proč vypadají tak sešle, zřejmě hladověli.

Vysvětlovali jí, jak nejdřív měli k jídlu zeleninu, kterou si pěstovali, a muži z vesnice hledali práci po celém širém okolí.

Potom v zoufalství, že jejich děti nemají co jíst, pozabýjeli kozy a slepice, což způsobilo, že pak neměli mléko ani vejce.

Když slyšeli o vévodově svatbě, rozhodli se k odvážnému činu. Jen tak se vévoda dozví o jejich zoufalství.

Syrilla se dovítí, že to byl ten vysoký muž, jehož synáčkovi zachránila život, kdo vymyslel, že vévodu unesou.

Věděli, že když je na zámku, jezdí každé ráno na koni v parku, a usnesli se, že ho násilím odvedou do vesnice, aby na vlastní oči viděl, jak tu žijí.

Nečekali však, že najdou Syrillu na koni samotnou, a jí se zdálo, že ač byla jejich rukojmí, byli trochu zmateni, protože byla žena, a ne ten, na koho čekali.

„Vévoda vás bude hledat," řekl jeden muž hrubě, „nebude chtít tak brzy přijít o svou novou ženu."

Někteří se tomu zasmáli, ale už v tom neznělo tolik hrubosti a zla, jako když ji vedli do vesnice.

Ted' na ni hleděli nejen s respektem, ale i trochu jakoby s bázní; to, čemu ženy říkaly zázrak, mělo zřejmě účinek i na jejich muže.

Zatímco hovořila s muži, kteří se shromáždili kolem ní, postávaly ženy s dětmi stranou.

Mnohé děti měly na obličejích boláky a mokravé ranky a Syrilla tušila, že je to z podvýživy.

Ted' chápala důvody jejich jednání.

Neměli peníze na slušné šaty, neměli ani na opravu svých pobořených chalup.

Ženy byly příliš zesláblé, než aby si vypraly prádlo, a jejich bledé tváře a apatický výraz v očích to jen potvrzoval.

Nakonec, když všechny vyslechla, Syrilla řekla:

„Nemusím vám říkat, že vévoda neměl tušení, že se na jeho panství něco takového stalo. Jsem si naprosto jista, že to nebylo na jeho příkaz, když jste nedostali mzdu."

Nikdo se neozval, a tak pokračovala:

„Vrátím se do zámku a požádám pana vévodu, aby sem zajel a osobně zjistil, co vás trápí. Víím, že okamžitě učiní rozhodné kroky, aby vše urovnal a dal do pořádku."

Při řeči popošla ke svému koni, ale vysoký muž jí zastoupil cestu.

„My vás nepustíme," řekl. „Jak máme vědět, že nás vévoda nepotrestá za to, že jsme vás odvedli? Může poslat sluhy nebo dokonce vojáky a vyhnat nás z našich domovů, jak už nám hrozil jeho správce."

Mluvil sverpě a Syrilla znovu pocítila zachvěv strachu, že jeho slova znovu rozpoutají v zachmuřených tvářích těch ostatních touhu po násilí.

Přinutila se k úsměvu.

„Dobrá," odpověděla. „Počkám tedy s vámi, zatímco jeden z vás doručí panu vévodovi můj dopis, kde mu vylíčím, co se stalo. Přinesete mi, prosím, papír a inkoust?"

To zřejmě nebylo tak jednoduché, a než to přinesli, ženy přistoupily blíž a hleděly na Syrillu rozšířenýma očima; některé se pokoušely dotknout se její sukně.

Když se na ně usmála, dodaly si odvahy a žádaly ji o pomoc pro děti.

Syrilla pochopila, že ze všeho nejdřív musí ti lidé dostat najíst, a dokud nemají peníze, je každá rada těžká.

Ale aspoň jim vysvětlila, co považuje za vhodné jídlo pro zesláblé děti, řekla jim, jak důležitá je čerstvá zelenina a ovoce a také vejce a kozí sýr, což je podstatná součást stravy ve zdejším kraji.

Když se konečně objevil papír a kalamář s husím brkem, který jeden z mužů seřízl, usedla na židli, kterou jí přistrčili a psala na

hrubě otesaném stole, který nutně potřeboval rejžák.

Když dopsala, složila papír a řekla mužům: „Abychom ušetřili čas, mohl by někdo z vás, kdo umí dobře jezdit - myslím opravdu dobře - vzít mého koně a odjet s ním na zámek.“

„Obviní nás, že jsme ho ukradli,“ zněla odpověď.

„V tom případě jeďte až k lesu,“ řekla Syrilla. „Uvažte koně pevně ke stromu a jděte poslední kus cesty pěšky. Až dostane pan vévoda můj vzkaz, může ho posel doprovodit až sem.“

Hromotluk se zatvářil pochybovačně.

„Jak máme vědět, že přijede sám?“ řekl. „Jestli přivede lidi s puškami, budeme se bránit a vy byste mohla přijít k úrazu.“

„Pan vévoda přijede sám, protože jsem ho o to požádala,“ odpověděla Syrilla.

Věděla, že tomu nevěří. Ale vypadalo to, že nemají na vybranou.

Tři muži prohlásili, že jsou zkušení jezdci, a Syrilla vybrala toho nejmladšího. Byl zároveň nejstíhlejší a všimla si, jak zkušeně poplácával koně, zatímco psala dopis.

Nasedl a odjel v tichosti a Syrilla poznala, že zatímco se chovali výhružně, když s ní mluvili, byli vlastně plni úzkosti, jaké následky bude mít jejich čin.

Aby je alespoň trochu uklidnila, posadila se do stínu stromu, který rostl uprostřed vesnice, a dala se do hovoru se ženami.

Brzy se všechny seběhly kolem ní, některé s dětmi na ruce.

Syrilla jim vyprávěla o svém dětství v Monceau-sur-Indre, o matce, která jí tak brzy zemřela, a jak se jí po ní stýská.

Také jim vyprávěla, jak poprvé spatřila vévodu na turnaji, který se konal na zámku, na oslavu jeho jedenadvacátých narozenin.

Mnohé ženy se pamatovaly na ten turnaj a souhlasně přikyvovaly, když líčila, jak velkolepé to bylo divadlo. Vzpomněly si, že starý vévoda dal každému dělníkovi na statcích týdenní mzdu navíc, aby oslavili plnoletost jeho syna.

„Každý, kdo viděl pana vévodu oblečeného jako rytíře, ví, že byl vždycky zastáncem spravedlnosti,“ řekla Syrilla, „a proto jakmi-

le se dozví, co jste vytrpěli, všechno napraví - nemusíte se bát!“

* * *

KDYŽ VÉVODA NENAŠEL SYRILLU V PARKU, VRÁTIL se do zámku, aby zjistil, zda se nevrátila jinudy a on ji minul.

„Tady není, pane,“ řekl mu Pierre de Béthune.

„Kde tedy může být?“ znepokojil se vévoda. „Nechce se mi věřit, že by jela na vinice beze mne. Jel jsem až za les a kousek do polí, ale není po ní nikde ani památky.“

„Nemohl jste přece madam v jejím bílém obleku minout,“ řekl Pierre.

Oba muži stáli na zámeckých schodech a celou dobu, co spolu mluvili, bloudily vévodovy oči po nejbližším okolí, aby nezmeškal okamžik, kdy se Syrilla objeví mezi stromy.

„To je divné,“ řekl Pierre. „Nemyslíte, že se mohla stát nějaká nehoda nebo že se kůň splasil?“

„Nikdy jsem neviděl ženu tak dobře jezdit jako jezdí ona,“ namítl vévoda, „a i kdyby ji kůň shodil, jsem si jist, že by se vrátil do stáje.“

„To je pravda,“ přisvědčil Pierre de Béthune.

Vtom si vévoda povšiml muže, který vcházel velkými tepanými vraty na nádvoří.

Pohlédl na něj bez zájmu. Když se však muž přiblížil ke vstupním dveřím a nezamířil k zadnímu traktu zámku, jak se dalo čekat, přepadl vévodu pocit, že to vše nějak souvisí se Syrillou.

Nikdo nepromluvil, dokud mladý muž, hubený a otrhaný, nedošel k patě schodů, odkud vzhlédl k oběma mužům.

„Kdo z vás je vévoda de Savigne?“ zeptal se.

Vévoda k němu o schod sestoupil.

„To jsem já!“ řekl úsečně.

„Pak je tohle pro vás!“ odpověděl muž.

Podal vévodovi dopis.

Jeho pán si ho přečetl a Pierre, který ho pozorně sledoval, uviděl, jak se jeho rty nebezpečně sevřely.

„Kde je paní vévodkyně?“ zeptal se vévoda chraptivě.

„Je u nás v Tauxise," odpověděl muž.
„Co to znamená? Co se stalo?" zeptal se Pierre de Béthune spěšně.

Vévoda mu podal Syrillin vzkaz. Pierre četl:

*Pane,
lidem, kteří mají v nájmu jednu z vašich
vinic, se dostalo hrubého, a jak se mi zdá,
nespravedlivého zacházení, protože vinici
zničila pyrale. Chtěli vás sem přivést, abyste
na vlastní oči viděl, v jaké bídě žijí. Namísto
toho přivedli mě.*

*Slíbila jsem jim, že hned jak obdržíte můj
dopis, přijedete sám a dáte věci do pořádku.
Nositel tohoto vzkazu vám ukáže cestu.*

Zůstávám vaše oddaná a obdivující žena

Syrilla

„Drží madam jako rukojmí!" řekl Pierre zadrhlým hlasem.

Vévoda se otočil, pohlédl na něj, a když se jejich oči setkaly, oba i beze slov věděli, čeho se ten druhý obává.

Vévoda napřáhl ruku směrem ke štolbovi, který držel hřebce, na němž se vracel k zámku.

Muž popošel kupředu.

„Nesmíte jet bez doprovodu, monsieur," řekl Pierre tlumeně. „Mohlo by to být nebezpečné."

„Četl jste, co madam píše," odpověděl vévoda. „Žádá mě, abych přijel sám."

„Možná že to psala pod nátlakem," uvažoval Pierre de Béthune.

„To je možné," přisvědčil vévoda. „Nicméně já nemám jinou možnost než ji poslechnout."

„Vezměte někoho s sebou," naléhal na něj Pierre, „nebo si proboha alespoň vezměte zbraň."

„Mám pocit, že madam věří, že její přání vyplním přesně tak, jak ho vyjádřila," odpověděl vévoda klidně.

„Monsieur - poslyšte...,“ prosil Pierre, ale vévoda už se vyhoupl do sedla.

„Mám na vás počkat, mladý muži?" zeptal se přes rameno posla.

„Přijel jsem na koni vaší paní, pane vévodo, nechal jsem ho na kraji parku."

„Tak běžte napřed," poručil vévoda.

Muž se rozběhl do parku. Vévoda zadržel koně a řekl svému tajemníkovi:

„pošlete pro správce vinic, ať tu počká, dokud se nevrátím. Chci, aby mi to všechno vysvětlil - a důkladně a dopodrobna!"

„Pane, dovoluji mi jet s vámi," poprosil znovu Pierre.

Vévoda na něj pohlédl a řekl:

„Madam si přeje, abych jel sám, Pierre. Mám pocit, že v jejich představách vystupuji jako Bílý rytíř, pro něhož nebude těžké skolit draka!"

V jeho hlase zazněl nádech lehkého pobavení, který Pierra překvapil; zmateně hleděl za ujíždějícím vévodou.

* * *

SYRILLA TĚMĚŘ VYČERPALA ZÁSOBU SVÝCH PŘÍBĚHŮ a cítila, že za ty hodiny mluvení jí značně vyschlo v hrdle.

Ale říkala si, že nemá právo si stěžovat, když viděla, kolik dětí nařiká hlady teď, kdy už opadlo vzrušení z její přítomnosti.

Také si všimla, že muži kolem ji zjevně hlídají; žvýkali kousky dřeva, jako by pouhý fakt, že mají něco v ústech, byl alespoň útchou pro prázdný žaludek.

Celou dobu, co mluvila, pohlížela směrem k lesu. Tudy ji přivedli.

Věděla, že tudy musí přijet i vévoda, a když konečně zahlédla proti zelenému pozadí siluety dvou koní, srdce jí radostně poskočilo.

Věděla, že ji nezklame!

Zároveň se však trochu bála, že s sebou vezme skupinu ozbrojenců, revoluce byla ještě v příliš živé paměti.

Nebylo však pochyb, že vévodova vzpřímená postava na velkém černém hřebci nemá žádný doprovod, a Syrilla cítila, jak ji v horkých vlnách zaplavuje láska k němu.

Všichni ostatní napjatě sledovali vévodův příjezd.

Jel rychle a teď, když mu jeho průvodce rukou ukázal směr, pobídl koně a prudce vyrazil k cíli.

Muži pomalu vstávali a po nich i ženy a děti. Když vévoda dorazil k domkům, Syrilla mu vykročila vstříc.

Zdálo se jí, že má oči jen pro něho; sesko-

čil z koně, vzal její vztažené ruce do svých a jednu po druhé políbil.

„Jste v pořádku?“ zeptal se napjatě.

„Vy jste přijel! Věděla jsem, že přijedete!“ zvolala.

„Žádala jste mne, abych přijel sám.“

„Jsem vám za to vděčna. Je vás tu zapotřebí.“

„Co se děje?“

Syrilla ukázala rukou směrem k vinicím.

„Uvidíte sám.“

„Oč jde?“ naléhal vévoda.

„Je tu škůdce - pyrale!“

Při jejích slovech se muži, kteří zatím nevzdali ani hlásku v ohromení nad vévodovým příjezdem, rozhovořili.

„Ano - ten strašný mol - pyrale!“ řekl vysoký muž. „Není naší vinou, že zničil vinice, ale kvůli němu nás tu nechali o hladu! O hladu, pane! Podívejte se na naše ženy, na děti, na nás všechny!“

Vévoda se rozhlédl.

„Vy jste nedostávali mzdu?“ tázal se.

Zvedla se bouře hlasů; všichni mu chtěli říct, jak dlouho už jsou bez peněz, jak museli putovat po kraji a hledat práci, která nikde nebyla, a jak se vraceli do vesnice jen proto, že neměli, kam jinač by šli.

Hlasy se rozhořčeně zvedaly, když muži vykládali o tom, jak se s nimi při jejich stížnostech zacházelo, ale i tak zaslechl vévoda Syrellin hlas, jak mu šeptá:

„Děti hladoví. Podařilo se mi jedno z nich zachránit před smrtí, ale umřou další, jestli se něco neudělá - a to rychle!“

Vévoda zvedl ruku, aby si zjednal ticho, a kupodivu ho poslechli.

„Vyslechl jsem vaše stížnosti,“ řekl, „a souhlasím, že jsou naprosto oprávněné. Vydám teď zdejšímu mužům pokyny a očekávám, že je provedou.“

A v hlubokém napjatém tichu vévoda pokračoval:

„Okamžitě vykopete révu, vyčistíte půdu a jak je za těchto okolností obvyklé, nasázíte brambory a hořčici. Tato práce několik měsíců potrvá, ale víte dobře, že půda si musí pro příštích pět let od révy odpočinout.“

Rozhlédl se kolem sebe po napjatě naslouchajících mužích.

„Během příštího měsíce zjistím, bude-li lepší tuto vesnici úplně zlikvidovat a postavit vám nové domky někde jinde na mých pozemcích, nebo bude-li rozumné vykácet část lesa směrem k západu a vysadit tam nové vinice.“

Ukázal pravicí směr, který měl na mysli.

„Bude-li půda dobrá a poloha dost slunečná, nevidím žádný důvod, proč by se území, obhospodařované obyvateli Tauxise, nemohlo rozšířit.“

Ozval se tlumený výdech, jak se muži snažili pochopit význam vévodových slov.

„Měli bychom to tak raději, monsieur,“ řekl po chvíli vysoký muž. „Mnozí z nás tu strávili celý život.“

„Musíme si ovšem vše důkladně promyslet,“ řekl vévoda, „a já bych chtěl od vás slyšet, zda se osázení takové vinice vyplatí.“

Následovalo tlumené domlouvání, ale bylo spíše souhlasné a velmi se lišilo od reptání, které slyšela Syrilla předtím.

Vévoda pohlédl na hlouček naslouchajících a řekl:

„Souhlasím, stejně jako moje paní, že se musí ihned něco udělat pro ženy a děti - vlastně pro vás všechny. Budou vám okamžitě vyplaceny mzdy a budete plně odškodněni za měsíce, kdy jste nedostali nic. Teď se vrátím do zámku a nařídím, aby poslali do vesnice slepice a husy z mého statku. Dostanete také obilí a mouku z mých sýpek, abyste se zase mohli dosyta najíst.“

Ženy propukly v spontánní jásot a Syrilla cítila, jak jí do očí stoupají slzy.

Vévoda vytáhl z kapsy sáček s penězi a řekl:

„Bohužel nosím u sebe málo peněz, ale tohle by mohlo stačit alespoň na to nejnnutnější, dokud vám nepošlu všechno, co jsem slíbil. Nebude to dlouho trvat. Dostanete to dnes odpoledne.“

Znovu zajásali a vévoda řekl:

„A teď je na čase, abych si odvedl svou ženu domů.“

Muži se rozestoupili, aby mohl vévoda se Syrellou projít, ale ženy padly na kolena, aby z vděčnosti alespoň políbily lem její sukně.

Když došli ke koním, přiběhla starší žena, která předtím měla v náručí domněle mrtvé nemluvně.

Držela je na rukou - a dítě hlasitě plakalo, až bylo v obličejíčku celé červené.

„Požehnejte mu, madam," požádala Syrilla. „Požehnejte dítěti, kterému jste vdechla život. Jste anděl, poslaný samým Pánem Bohem!"

Žena při řeči poklekla na prašnou cestu a zvedla plačící dítě do výše.

Syrilla na okamžik zaváhala a pak lehce položila ruku na hlavičku dítěte.

„Toto dítě už získalo boží požehnání," řekla. „To jsem nebyla já, kdo mu vdechl život, ale Bůh, protože všechen život přichází od něho."

Všichni bez dechu naslouchali a Syrilla, něžně laskajíc dítě, pokračovala:

„Mohu navrhnout, abyste to dítě pokřtili jménem toho, kdo vám pomohl a kdo vám zajistí šťastnou budoucnost?"

Usmála se na vévodu a dodala klidně, ale jasně:

„To jméno je Aristide!"

„To je velká čest, pane!" řekl otec dítěte.

„Samozřejmě jsem potěšen, že bude váš syn pojmenován po mně," odpověděl vážně vévoda.

Vzal Syrilla do náruči a usadil ji do sedla. Nasedl na koně a řekl vesničanům:

„Čím dříve se vrátíme, tím dříve budete mít všecko, co jsem vám slíbil."

Otočil koně a Syrilla ho následovala. Ženy za nimi chvíli běžely a chytaly ji se slovy díky za sukni. Na konci vesnice zůstaly stát a Syrilla jim mávala, dokud nezmizela i s vévodou v lese.

Chvíli jeli mlčky a potom se vévoda zeptal:

„Vy jste se nebála?"

„Jen zpočátku," přiznala se Syrilla. „Ale když se mi pak podařilo zachránit tomu novorozeněti život, věděla jsem, že mi neublíží."

„Povězte mi, jak jste to udělala."

A tak mu vylíčila, jak viděla ovčáka u nich doma zachraňovat život jehněti a jak kardinál říkal, že život přichází od Boha, ale někdy ho můžeme někomu kousek předat.

„Nikdy jsem o něčem tak zvláštním neslyšel!" pokýval hlavou vévoda.

„Chtěli vás unést," pokračovala Syrilla, „ale

já jsem jim vysvětlila, že jste asi nevěděl, co se u nich děje."

Vévoda chvíli mlčel a pak řekl:

„Ale zlobíte se na mne, že jsem nechal na svých statcích k něčemu takovému dojít."

Syrilla neodpověděla.

„Povězte mi celou pravdu," naléhal vévoda s úsměvem.

Měla pocit, že ji přímo nutí, aby ho pokárala.

„Chápu," řekla váhavě, „že jste se věnoval více těm ubohým a nešťastným v Paříži, ale tady je vás také zapotřebí, a jsou to vaši lidé."

Vévoda otevřel ústa jako k odpovědi, ale pak pobídl koně a na jeho tváři se objevil výraz, kterému nerozuměla.

Když přijeli k zámku, čekal na ně Pierre de Béthune.

Seběhl ze schodů s výrazem nekonečné úlevy.

„Jste v pořádku, madam?" ptal se.

„Úplně v pořádku," odpověděla Syrilla, „ale můj muž má před sebou plno práce."

Odmlčela se a pak dodala:

„Prosím vás, pospěšte si s tím... je to naléhavé... velmi naléhavé!"

Věděla, že Pierre její žádosti vyhoví. Vešla do domu a za ní zaznívaly stručné, staccatové vévodovy příkazy, které zřejmě udivily nejen jeho tajemníka, ale i sloužící.

Když stoupala nahoru do svého pokoje, cítila se přece jen unavená.

Komorné jí pomohly svléknout jezdecký oblek a ona pak sešla v lehkých šatech dolů. Cítila, že má hlad, ale nějak se hanbila si to přiznat, když si vzpomněla na vesničany, kteří museli tak dlouho vydržet s troškou jídla nebo i bez něho.

Vévoda na ni čekal v saloně, a když vešla, vtiskl jí do ruky sklenici vína.

„Vypijte to," řekl, „mám pocit, že to potřebujete."

„Mám velkou žízeň," připustila Syrilla.

Pak, jako by si tu otázku nemohla odpustit, se zeptala:

„Už jste to všecko zařídil?"

„Všecko ještě ne," odpověděl vévoda.

„Chvíli potrvá, než tam dostaneme slepice a kozy, ale abychom to zdržení překlenuli, poslal jsem do Tauxise slušnou zásobu jídla jako

šunky, ryby a chleba z našich vlastních špižiren."

„Děkuji vám... děkuji, věděla jsem, že něco takového uděláte!" zvolala Syrilla.

Povšimla si, že na ni vévoda hledí s podivným výrazem v očích, a po chvíli se zeptala:

„Viděl jste správce vinic?"

„Čeká na mne," odpověděl vévoda. „Jenom mu prospěje, když se hned nedočká. Teď už musí vědět, co se stalo."

„Chcete ho propustit?"

Vévoda zaváhal a pak řekl:

„Přemýšlím, jestli se proti těm lidem provinil víc než já. Jak jste správně řekla, Syrillo, jsem za ně odpovědný."

„Bylo to od něho nelidské," řekla Syrilla, „a to je něco, co vy byste nikdy nedokázal."

Zdálo se jí, že vévoda chce ještě něco podotknout, ale vtom již sloužící ohlásil, že je prostřeno k obědu. Uvedl ji do jídelny.

Přes její protesty trval po obědě na tom, aby na chvíli ulehla.

„Divil bych se, kdybyste nebyla unavená," řekl. „Zažila jste něco, coby každého vyžděsilo nebo alespoň vyvedlo z míry."

„Chci být... s vámi," bránila se.

„Jdu si promluvit se svými správci," řekl vévoda. „Zdá se, že to nebude žádné zábavné setkání, a docela upřímně, byl bych raději, kdybyste u toho nebyla."

„Tak si půjdu lehnout," přikývla Syrilla, „ale prosím, mohli bychom si hned zítra ráno vyjet do vinic? Tolik jsem se tam těšila!"

„Tak se tam zítra podíváme," slíbil vévoda.

Zahlédl radostný svit v jejích očích a řekl si, že je zbytečné, aby se vracel do Paříže zrovna teď, když je tolik co dělat na jeho panství.

Proč jen, řekl si nevrle, není spravováno stejně dobře jako za života otce?

Ale tu otázku si nemusel klást, odpověď znal a bál se ji sám sobě přiznat.

* * *

SYRILLA ULEHLA V KRÁSNÉ LOŽNICI, KTERÁ BÝVALA po staletí obývána královnami Francie.

Milovala bleděmodré brokátové tapety na stěnách, malovaný strop, zobrazující Venuši

s andělíčky v jemně růžové a modré barvě, odpovídající i vzoru na perském koberci.

Lehký větřík povlával hedvábnými záclonami a zdálo se jí, jako by odněkud přinášel závany hudby.

Jsem šťastná, řekla si, daleko šťastnější, než jsem si představovala, a to všechno kvůli vévodovi! Je báječný!

Vzpomínala, co vše se událo dopoledne, a dodala:

Jen proto, že byl pořád v Paříži, mohlo se stát, že tady na panství to nebylo v pořádku.

Poklekla k modlitbě. Kéž vévoda nalezne na svém panství tolik práce, aby se nechtěl příliš brzy vrátit do Paříže!

Bude jim tam chybět, říkala si, ale teď je ho zapotřebí tady - zoufale zapotřebí!

Syrilla se bála života v Paříži. Připadala by si ztracená, nezkušená a nevědomá v té vyumělkované, nablýskané společnosti, v níž se vévoda nepochybně pohybuje a o níž zase ona vůbec nic neví.

Kdyby byla naživu matka, ta by ji dokázala zbavit strachu a ostychu, otce společenský život nikdy nezajímal a ona tušila, že jsou stovky léček a tisíce omylů, do nichž by z nevědomosti upadla, kdyby ji nikdo nevedl.

„Pane Bože, prosím," modlila se, „kéž vévoda bude chtít zůstat tady, kde jsme tak šťastni a kde je tak krásně... a nikdo tu mezi nás nemůže vstoupit."

Nevěděla přesně, co posledními slovy míní, ale instinktivně cítila, že je její spokojenost ohrožována něčím cizím a nevypočitatelným.

Neměla tušení, co by to bylo; třeba vévodův zájem o práci, které se zasvětil, třeba lidé, s nimiž se stýká.

Neuměla si nijak konkrétně představit, co na ni v budoucnu čeká.

Věděla jen, že je to jako mračna nad obzorem a že to tu určitě někde je, i když vévoda už o odjezdu ze zámku nemluvil.

„Miluji ho! Ach Bože, miluji ho každou myšlenkou, každým dechem," modlila se Syrilla. „Učiň, ať mě má trošku rád! Učiň, ať si přeje být se mnou, a více nebudu žádat!"

Když se pomodlila, ulehla na lůžko, a protože byla unavená, vzápětí usnula.

Probudila se, když komorná připravovala

koupel, a ona překvapeně zjistila, že je čas obléknout se k večeři.

Pohlédla na hodiny a uvědomila si, že promarnila několik drahocenných hodin spánkem, místo aby byla se svým manželem.

Už asi skončil rozhovor se správci a možná že by se spolu mohli projít po zahradě nebo posedět na terase a také si s ním mohla popovídat, což jí bylo zvlášť milé.

„Rychle, rychle, Marie!“ pobízela komornou. „Přineste mi mé nejhezčí šaty! Pak půjdu dolů, pan vévoda je vždycky brzy převlečen a já chci být s ním.“

Přece však chvíli trvalo, než se vykoukala v růžové a navoněné vodě a než se oblékla do jedné z těch krásných šatů, které vévodkyně pro ni objednala z Paříže.

Byly to velmi hezké šaty z bílého tylu, lemované modrými stuhami a vyšívání růžovými poupátkami.

Syrilla doufala, že ji v nich vévoda bude obdivovat. Vždycky když se před ním objevila, pátrala v jeho očích alespoň po záblesku obdivu, a někdy ho tam našla.

Do vlasů si vetkla růži a na krk si zavěsila řetízek s diamanty, jeden z mnoha svatebních darů.

Byl na něm zavěšen medailonek ve tvaru srdce a Syrilla se rozhodla, že až pozná vévodu trochu lépe, požádá ho, aby si nechal namalovat svou miniaturní podobiznu. Nechá ji vsadit do medailonku - tak jí bude vévoda stále nablízku.

Konečně byla hotova, poděkovala komorné a vyběhla na široké schodiště, které vedlo do mramorové haly.

Pospíchala, aby byla co nejdříve u vévody, sbíhala po schodech rychle dolů a zdálo se, že se vůbec nedotýká země, tak lehký byl její krok.

Když jí lokaj otevřel dveře a ona jimi prošla, spatřila ke svému zklamání, že je salon prázdný.

Pak uviděla, že vévoda stojí venku na terase, a zamířila k otevřenému oknu.

Už byla skoro tma, když venku zaslechla kroky a viděla, jak Pierre de Béthune přistupuje k vévodovi, který stojí opřen o balustrádu a hledí dolů k jezeru.

„Monsieur,“ znělo to naléhavě. „Přišly prá-

vě noviny z Paříže a v nich píší, že před třemi dny propustili z vězení Astrida!“

V Pierrově hlase zaznělo znepokojení, které Syrillu přimělo, aby se zastavila. Stála právě v otevřených dveřích salonu, a protože si to jméno zapamatovala, nemohla se přemoci a naslouchala.

„Astrida?“ otázal se vévoda. „Tak už si trest zřejmě odseděl. Bylo to na osm let, vzpomínám si.“

„Je na svobodě, monsieur, a vy musíte být velmi opatrní!“

Vévoda hned neodpověděl a tajemník pokračoval:

„Víte, že přísahal, že vás zabije!“

„To už je dávno, Pierre. Myslím, že ve vězení měl dost času zapomenout.“

„Řekl bych, že je to velmi nepravděpodobné,“ potřásl hlavou Pierre de Béthune. „Bylo to zvíře, monsieur, nebezpečné, zuřivé zvíře!“

Odmlčel se a Syrilla zaslechla, jak se mu chvěje hlas, když dodal:

„Pořád ho slyším, jak na vás křičel. Vypadal jako bez rozumu.“

„Byl bez rozumu,“ přikývl vévoda. „Ale teď je volný, Pierre, a já s tím nemohu nic dělat.“

„Ale musíte na sebe dávat pozor.“

„Co navrhuješ?“ zeptal se vévoda.

Syrille připadalo, že jeho slova znějí příliš lehkovážně.

„Dám okamžitě pokyny, aby byly na zámku zdvojnásobeny noční hlídky,“ řekl Pierre de Béthune. „Na polích také budou hlídat muži se psy. Budou ozbrojeni, monsieur, a podle mých příkazů budou střílet, hned jak Astrida spatří.“

„Myslím, že tu situaci příliš dramatizuješ, Pierre,“ řekl vévoda. „Kromě toho, kdyby mě uškrtil, byla by to jakási svérázná spravedlnost.“

„Takhle byste neměl mluvit, monsieur,“ řekl Pierre de Béthune odmítavě, „a já vás prosím, už kvůli paní vévodkyni, nedělejte nic neuváženého!“

Syrilla už nevydržela stát nehnutě na místě a vešla na terasu.

Při zvuku jejích kroků se oba muži otočili a pohlédli na ni.

Běžela k vévodovi.

„Zaslechla jsem, co jste říkali," řekla. „Ach, pane, vy jste v nebezpečí!"

„Pierre přehání," řekl vévoda klidně. „Nejsem v žádném nebezpečí, Syrillo. Ten muž strávil osm let ve vězení. Není pravděpodobné, že by se tam chtěl na dalších osm let vrátit."

„Ale... ale... vyhrožoval vám!" vydechla Syrilla téměř neslyšně.

„Muži říkají ledacos, když jsou odsouzeni pro vraždu," odtušil vévoda.

„Proč ho... neposlali... pod gilotinu?" zeptala se stísněně.

Chvilí bylo ticho.

„Byl to zločin z vášně a porota obyčejně bývá v takové situaci sentimentálně naladěná."

Syrilla chtěla promluvit, ale vévoda pokračoval:

„Nechce se mi o tom dál mluvit. Nemusela jste se o tom dovědět, kdyby Pierre nepřiběhl a nezačal kolem mne kvokat jako kvočna. Zapomeňte na to, Syrillo. Savigne je nejbezpečnější místo na světě, pokud vím, a můžeme se klidně svěřit Pierrovi do jeho starostlivých rukou."

Pohlédl významně na tajemníka a Pierre pochopil, že má odejít.

„Promiňte, monsieur, že jsem se o tom zmínil," omlouval se, „uvědomuji si, že jsem přehnaně úzkostlivý."

Uklonil se a odešel. Syrilla vzhlédla k vévodovi.

„Prosím vás, pane," řekla, „musíte být velice opatrný, kdyby se vám mělo něco stát... celý můj svět by se zhroutil a já... bych si přála zemřít!"

Kapitola šestá

KDYŽ BYLO PO VEČEŘI A OBA ODEŠLI DO SALONU, řekla Syrilla vévodovi:

„Řekněte mi, prosím, co jste dělal."

Pochopil, co má na mysli, a usedaje do křesla řekl:

„Propustil jsem správce vinic a ještě jednoho zaměstnance. Oba velmi dobře věděli, co se v Tauxise děje."

„Jsem tak ráda," řekla Syrilla. „Nemohla jsem snést pomyšlení, jak ti ubožáci museli trpět, a možná že takových případů bylo víc."

„Postarám se, aby se to už nikdy neopakovalo," řekl vévoda určitě. „Správce k nám přišel z Bordeaux s velmi dobrým doporučením, ale propříště myslím, že bude moudré svěřit vinice místnímu člověku, který vyrostl ve zdejší kraji a vyzná se v jeho specifických podmínkách."

„Otec vždycky říká, že lidé, kteří chápou naše místní problémy, jsou lepší než ti, kteří přijdou z jiných částí Francie."

„Váš otec má pravdu," souhlasil vévoda, „a já do budoucna doufám, Syrillo, že podobný případ už nezažijete."

Odmlčel se, a když pohlédl na její výraznou tvář, věděl, že ji něco trápí.

„Copak je?" zeptal se.

Zaváhala, než tlumeně odpověděla:

„Nerada bych... obtěžovala."

„Myslím, že mi chcete něco říci," řekl vévoda, „a já chci, abyste byla ke mně upřímná, Syrillo."

Stále ještě váhala.

„Jste koneckonců moje žena a všechno, co se v domě nebo na panství týká mne, týká se i vás - a jste za to spoluzodpovědná," naléhal vévoda.

„Promiňte, to jsem si neuvědomila," řekla prostě.

„Je to pravda," odpověděl vévoda, „a teď mi řekněte, co vás trápí."

„Vím, že bych neměla... poslouchat klevětění služebnictva," začala Syrilla tiše, „ale oni povídají pořád... samozřejmě včetně mé komorné Marie, když mě obléká."

„To chápu," usmál se vévoda, „Gustav, můj komorník, mi často dělá celé přednášky."

„Mariin bratr pracuje ve stájích," řekla Syrilla, „a když tu nejste... koně mají málo pohybu... a někdy... je i zanedbávají."

„Co myslíte tím - zanedbávají?" zeptal se vévoda ostře.

„Zdá se, že váš hlavní stájník je už starý," odpověděla Syrilla, „v zimě ho trápí revmatismus. Nechává tedy všechno na druhém pod-

koním, který je lenoch a svou práci odbývá. Koně občas ani pořádně nenakrmí a nenapojí."

Syrilla pronášela svou řeč s očima zarytýma do země. Přivádělo ji do rozpaků, že mu vykládá o takových věcech, protože cítila, že všechno, co se ho týká, by mělo být v každém směru dokonalé.

Vévoda rázně povstal.

„Ksaku!" řekl. „Proč mi neslouží pořádně?"

Znělo to tak hněvivě, že po krátkém zaváhání Syrilla řekla:

„Matka jednou říkala, že sloužící jsou jako herci. Potřebují potlesk nebo prostě řečeno chválu. Jinak mají za to, že když nemají uznalé obecenstvo, nevyplácí se dělat dobré představení!"

Vévoda přešel ke krbu a zůstal stát zády k ní.

„Čímž mi znovu sdělujete," řekl, „že moji stájníci stejně jako mé vinice potřebují můj osobní dohled."

„Nechci vás... unavovat... těmito věcmi," odpověděla Syrilla, „ale taková je pravda. Když zahrady vypadají překrásně a není tu nikdo, kdo by si toho všiml, proč by se měli zahradníci namáhat?"

Odmlčela se a pak váhavě pokračovala:

„Jsou-li vaše koně... ve skvělé kondici a vy tu nejste, abyste je projel, tak kdo by to měl udělat?"

Neviděla vévodovi do tváře, ale byla si jista, že se mračí. Po chvíli poprosila:

„Prosím vás... nezlobte se na mne, že vám to říkám, ale chtěl jste, abych k vám byla... upřímná."

„Chci, abyste mi vždycky říkala všechno, o čem jste přesvědčena, že je pravda," řekl vévoda, „a já věřím, že vy vždy říkáte pravdu, Syrillo."

„Ovšem," odpověděla, „a vy víte, že vám bych ze všech lidí na světě nikdy nelhala."

„To jste tedy úplně jiná než většina žen, co znám," prohodil cynicky.

„To není poklona," odpověděla Syrilla. „Uvědomuji si, jak musím být hloupá... a nemohu se jim rovnat... v jejich nádheře a inteligenci... těm krásným ženám v Paříži."

V jejím hlase zazněla skromnost až pate-

tická. Vévoda chtěl patrně něco říci, ale pak si to rozmyslel.

„Máte za sebou dlouhý den, Syrillo," řekl, „a musíte být unavená. Ted' byste měla jít do postele. Promluvíme si o tom ráno."

„Raději bych tu zůstala... a povídala si s vámi," řekla spěšně.

„Musím vám říkat, že je toho mnoho o čem musím přemýšlet?" zeptal se. „To, co se dnes stalo, musím řádně uvážit - možná to moje kroky zavede směrem, kterým jsem ještě nikdy nezamířil."

Syrilla mu nerozuměla, ale byla příliš vnímavá, a tak pochopila, že si vévoda přeje, aby odešla a on mohl zůstat sám.

Zvedla se a přistoupila k němu.

„Ráda bych vám řekla, jak... jak jsem byla hrdá, když jsem vás dnes dopoledne viděla přijíždět do vesnice," řekla. „Pověděla jsem vesničanům, že vyřešíte všechny jejich... problémy, ale vyčetla jsem z jejich tváří, že mi docela... nevěří."

Odmlčela se, s obdivem k němu vzhlédla a pokračovala:

„Ale vy jste přijel! Vypadal jste, jako byste měl kolem sebe svatozář, a já věděla, že je zachráníte."

„Řekl jsem Pierrovi, že čekáte, že skolím draka," řekl vévoda teatrálně.

„To jste také udělal," usmála se Syrilla. „Ale já myslím, že jsou tu ještě další draci."

Pohlédla mu upřeně do očí a vévoda ten pohled opětoval. Chvilí tak setrvali a zdálo se, že ani jeden z nich není schopen odtrhnout zrak od toho druhého.

Proběhlo mezi nimi něco, čemu Syrilla nerozuměla: cítila jen, že jí srdce divoce buší a stoupá jí až do hrdla. Pootevřela rty, jako by nemohla popadnout dech.

Na chvíli se jí zdálo, že všechno kolem zmizelo kromě vévody a že jsou spolu sami někde v prostoru ozářeném slunečním svitem.

Pak řekl skoro úsečně:

„Jděte spát, Syrillo, a nechte mne mým myšlenkám."

Pozvedl její ruku ke rtům a ona mírně poklesla v kolenou; když vycházela ze salonu, stále cítila ten dotek jeho rtů na své ruce.

* * *

MARIE POMOHLA SYRILLE PŘI SVLÉKÁNÍ, POTOM sfoukla svíčky a chtěla odejít, ale Syrilla řekla:

„Roztáhněte zase záclony na prostředním okně, Marie. Ještě není příliš tma a já se chci dívat, jak vycházejí hvězdy. Kromě toho je dost horko.“

„Udělám to, madam,“ odpověděla Marie, „jen doufám, že vás denní světlo neprobudí příliš časně.“

„Chci časně vstávat,“ odpověděla Syrilla, „je tu tolik co dělat.“

Věděla, že tím vlastně říká, že chce být s vévodou.

Když osaměla, zahleděla se na jiskřící nebe; hvězdy nad její hlavou zářily jako malé demanty.

Věděla, že se brzy budou odrážet v hladině jezera, a zdálo se jí, že není krásnějšího místa než zámek Savigne.

„A žádný muž není tak skvělý, jako jeho majitel!“ zašeptala.

Myslela na zvláštní pocit, který ji zaplavil, když si přáli dobrou noc a hleděli si do očí.

A zase si vybavila ten okamžik, kdy přijížděl do vsi, kde ho tak úzkostlivě očekávala.

Na okamžik si vskutku pomyslela, že má na sobě stříbrné brnění, které na něm poprvé viděla na turnaji.

Už tenkrát ho milovala, ale teď si uvědomila, že to byla láska dítěte, v jehož očích se vévoda proměnil v mytickou bytost podobnou bohu.

Teď věděla, že je vévoda muž, a ona stojí před skutečností, že za několik posledních dnů se její láska k němu změnila.

Myslela na svůj svatební den, kdy ve svém zbožňování pokračovala - stal se pro ni ztělesněním všeho ušlechtilého a jemného, ale její láska se nepozorovaně měnila a nabírala novou podobu a rozměr.

Když jí líbal ruku, pocítila nezkrotnou touhu, aby ji políbil na rty.

Miluji ho! Miluji ho! opakovala si pro sebe, a myslím, že to, co k němu cítím teď, je láska ženy.

Cítila, jak ji zaplavují zvláštní pocity, které dříve neznala, a protože ji vzrušovaly a i trochu děsily, sklouzla z lůžka a přistoupila ke klekátku.

Poklekla na sametovou podušku a sepjala ruce jako dítě; sklopila hlavu a začala se modlit, jak se to naučila u maminky na klíně.

Odríkala obvyklý zdrávas i otčenáš, ale pak z jejích rtů splynula slova vroucí modlitby, v níž vášnivě prosila Boha, aby k ní vévoda pocítil lásku, protože ona ji potřebuje a žádá si jí.

Dej, ať na tu bývalou lásku zapomene, modlila se. Dej, ať na mne myslí! Dej, ať mě miluje, alespoň trošičku, jako muž miluje ženu.

Měla pocit, že se možná mylí, když něco takového žádá, ale celá její bytost toužila po vévodovi tak silně, že něco podobného nikdy předtím nepocítila.

Její tělo po něm prahlo, její rty se něžně rozvíraly, jak horoucně toužily po doteku jeho rtů, a nemohla si zapírat, že její představa nebe je prostá - být v jeho náručí.

Miluji ho! Ach Bože, tolik ho miluji! říkala si. Může být láska špatná, když přichází od tebe a je tvou součástí? Miluji ho tolik, že je mým celým světem a nic kromě něho neexistuje.

Syrilla neměla ponětí, jak dlouho se modlí, ale její cit byl tak intenzivní, že věřila, že ji Bůh musí vyslyšet, když vkládá do svých modliteb celou svou duši.

Nakonec ještě odríkala závěrečnou modlitbu, jak ji to učívala matka.

Pokřižovala se a náhle zaslechla směrem od okna jakýsi podivný zvuk.

Při posledním amen si matně pomyslela, že je to možná pták nebo netopýr, který hledá cestu do pokoje.

Otočila se, ještě vkleče, a spatřila něco tak podivného, že ustrnula.

Hvězdy nad oknem napůl zakryl tmavý stín.

Jak se na něj užasle dívala, sestupoval stále níž a níž, až dosáhl okenního rámu a téměř úplně okno zakryl.

Zmatena, ale prozatím beze strachu, se Syrilla zvolna zvedla z klekátko. Stín nabral ostřejší obrysy a ona rozpoznala mužskou postavu.

S náhlým zachvěním si uvědomila, kdo by to asi mohl být a jaké znamená nebezpečí pro vévodu.

Nebylo třeba se ptát, kdo se dostal až do

zámku takovým podivným způsobem, koho ta temná postava hledá a proč.

S výkřikem hrůzy se vrhla proti vetřelci.

* * *

VÉVODA DLOUHO SEDĚL V SALONĚ, AŽ NAKONEC vstal a šel nahoru do ložnice s pocitem, že k žádnému závěru vlastně nedošel.

Jeho komorník Gustav na něj čekal a vycítil, že pánovi není do řeči; mlčky mu pomohl při svlékání a při odchodu mu pouze uctivě popřál dobrou noc.

Vévoda se neobtěžoval mu odpovědět.

Nechal svíce hořet a uléhal rozmrzele, jako by se vzpíral spánku.

Chtěl dnes večer přemýšlet o svých plánech do budoucna, ale místo toho ho stále v podvědomí strašil přízrak Astrida, i když si zakazoval na něj myslet.

Stále se mu vracela vzpomínka ze soudní síně tak živě, jako by se to stalo včera, a ne před devíti lety.

Slyšel v duchu jeho hlas, vykřikující obscennosti, proklínající ho nejhnusnějšími slovy pařížských stok a přísahající, že dříve či později ho vlastníma rukama zabije.

„Chcípneš, ty fajnověj vévodo!“ řval, když ho četníci odváděli ze soudní síně. „Umřeš, jako umřela Živana, zčernáš v ksichtě a budeš lapat po dechu! Chcípneš a tvá duše zabude v pekle!“

Bylo to vyvrcholení procesu, který byl strašný a pokořující, a jak vévoda věděl, změnil celý jeho charakter a nazírání na život.

Doufal, že bude schopen na onu neblahou událost zapomenout, a ve svém úsilí najít zapomnění se ponořil do hlubin nepravosti a oddával se neřestem, které by si normální člověk nevymyslel.

Ale nedařilo se mu vymazat z paměti, co slyšel u soudu.

Vzpomínal na první setkání s Astridem.

Vystupoval tenkrát v jednom představení v Théâtre de Variétés, kde působila Živana v baletu.

Vévoda byl tehdy přesvědčen, že Astrid je vynikající herec. Teprve později se dověděl, že hrál v životě mnoho různých rolí.

Ve své chorobné snaze dostat se na scénu se Astrid stal asistentem jakéhosi Liona Tamera v cirkuse a tam také vystupoval jako akrobat.

Díky svému přitažlivému vzhledu dostal nabídku od jedné kočovné společnosti v Provence, a protože měl stále ambice stát se hercem, odešel od cirkusu a jezdil s hereckou společností po Francii.

Vystupoval snad ve všech mužských rolích repertoáru, až se konečně stal vůdčí osobností.

Jistý vyhledávač talentů z Paříže si ho povšiml a nabídl mu možnost vystupovat v hlavní roli s herečkou, která už dávno získala oblibu diváků, ale teď byla stará na to, aby si trvale udržela pozornost vrtkavého obecenstva.

Přesto však ona scénka, ve které měl Jules Astrid vystupovat, stále ještě lákala spousty diváků a herečce zajišťovala slušný příjem. Co nastoupil, zájem se ještě zvýšil, a teď dávali občas i dvě až tři představení za večer na různých scénách.

I když hráli ve stejném divadle, neměl vévoda tušení, že se Živana a Astrid znají.

Až při soudním líčení si uvědomil, že jejich vzájemný vztah netajili jen před ním, nýbrž i před onou starší herečkou.

Byla chorobně žárlivá a očekávala, že Astrid nebude hrát hlavní roli jenom na scéně, ale i v jejím soukromém životě.

Před vévodovými očima se znovu zjevil Jules Astrid - na jevišti, kde sklízel potlesk všech žen v hledišti, v soudní síni, když soudce vynesl rozsudek, jeho tvář poznamenal vztek a jeho křik a hrubé nadávky naplnily místnost.

„Nebudu na něj myslet - nebudu!“ říkal si vévoda.

Ale věděl, že už mnohokrát se snažil zaplašit tyto vzpomínky přehnaným pitím a milostnými pletkami, orgiemi, které se konaly v jeho domě v Paříži v takové míře, že se od něho jeho nejbližší přátelé s nechutí odvraceli.

Teď, když si myslel, že na Astridovu existenci skoro zapomněl, se vrah vrátil a přišel ho strašit.

Neobával se vlastně toho, co by mu bývalý

herec mohl provést fyzicky. Nechtělo se mu věřit, že by v měření sil neztříštil.

Byla tu ovšem vždycky možnost, jak se obával Pierre, že ho Astrid někde v davu zastřelí nebo mu vrazí nůž do zad, až to bude nejméně očekávat.

Proti takovému útoku však nebyla žádná obrana, ledaže by se sám uchýlil do vězení, kde by ho ve dne v noci hlídali.

Jestli mě zabije, co na tom? ptal se vévoda sám sebe. Pak si s údivem uvědomil, že se mu nechce umřít.

Po onom strašném soudním procesu chtěl skoncovat s životem.

A teď kupodivu chtěl žít.

Život mu nikdy předtím nepřípadal dražocenný. Nikdy si nemyslel, že by měl zvláštní význam.

Teď však v temnotě své ložnice přemýšlel, jestli mu život, který vedl, přinesl nějakou radost.

Cožpak nebyl někde v hloubi své bytosti vždycky znechucen zkažeností, do níž upadl?

Nepřinesly mu snad hořkost a cynismus, které zaplavily jeho mysl, jen pocit pokořeni?

A zcela náhle ho zasáhl pocit, že promarnil posledních devět let, když tu bylo tolik jiných věcí, které mohl se svým časem a penězi podnikat.

Vyskočil z postele a přistoupil k oknu, aby roztáhl záclony a vyhlédl ven do noci.

Přitom si uvědomil, že se vlastně nepodíval z okna do zahrady a na jezero za svitu hvězd od dob, co býval chlapcem.

Pocítil něco tak líbezného, tak mystického, tak jemného, že celá jeho bytost zatoužila stát se součástí tohoto kouzelného obrazu.

Současně pocítil hrdost, že tohle je jeho království, jeho majetek a on že je součástí toho všeho.

Viděl, jak se hvězdy zrcadlí ve vodní hladině, stříbrný svit se kmitá na povrchu a v pozadí se tyčí proti tmavému nebi siluety obrovitých stromů v parku.

Ve vzduchu se vznášela vůně květů a zdálo se mu, že zachytil jemnou vůni nočních fial, jež byly jednou z oblíbených květin jeho matky.

Když se odpoledne za ní zašel podívat, po-

znal - i když se slůvkem nezmínila - jak ji potěšilo, že je stále ještě na zámku a nevrátil se do Paříže, jak měl v úmyslu.

Poprvé od dob dětství nebylo mezi nimi třeba slov; každý z nich věděl, na co ten druhý myslí.

„Udělal jste mě velmi šťastnou, Aristide," řekla matka měkce.

Zdržel se u ní krátce, neboť si to přál lékař.

„Paní vévodkyně je na tom trochu lépe než dřív, ale byla by velká chyba, kdyby měla přepínat své síly."

„Přijdu se na vás podívat zítra, mamá," řekl vévoda a z jejích očí vyčetl, že právě tohle chtěla slyšet.

Políbil jí ruku a cítil, jak mu jemně stiskla prsty.

„Bůh vám žehnej, můj nejdražší," zašeptala.

I když si při odchodu říkal, že je to absurdní, měl pocit, že mu matčina slova přinášejí skutečné požehnání.

Náhle mu napadlo, že může-li ho někdo zachránit před Astridovým přízrakem, bude to jeho matka a Syrilla.

Jejich modlitby by mohly postavit bariéru mezi ním a démony, kteří na něj doráželi, a běsy, kteří ho tak dlouho štváli.

Pak si řekl, že ho žádná modlitba nemůže ochránit před fyzickým nebezpečím.

A náhle se ho zmocnil nutkavý pocit, že nebezpečí je velice blízko.

Neuměl si to vysvětlit, ale ten pocit byl téměř hmatatelný jako dotěrný hmyz, ani ne tak v jeho mysli, jako v konečcích prstů a vzadu v zátylku.

Bylo to nebezpečí - nebezpečí, které se nepokrytě blížilo - nebezpečí, jež ho fyzicky ohrožovalo.

Ten vjem byl tak intenzivní, že se vévoda obrátil od okna a otevřel zásuvku nočního stolku.

Byl to krásný stolek z růžového dřeva, vykládaný slonovinou, a odjakživa patřil k vybavení této ložnice.

Ve vrchní zásuvce ležela nabitá pistole.

Vévoda se sám sobě posmíval, když ji po Pierrově odchodu nabíjel.

Ale jak by mohl muž, ať už je hnán sebesilnější touhou po zabíjení, proniknout velmi

důmyslnou obranou, kterou vévodův tajemník zabezpečil dům?

Byly slyšet kroky zesílených nočních hlídek na obchůzce. Věděl, že venku v parku a na polích se střídají lesníci a honci v tříhodinových hlídkách.

„Snad nakonec nepropadnu hysterii!“ řekl si vévoda kousavě. „Pierre má velké oči a já jsem blázen, že ho poslouchám.“

Ale i když se snažil situaci zlehčovat, věděl, že nebezpečí tu je.

Zdálo se, že se rysuje stále zřetelněji, a vévoda, jako by ho něco pudilo ven, otevřel spojovací dveře do průchodu k Syrillině pokoji.

„Musím myslet na její bezpečnost, když už ne na svou,“ řekl si na omluvu vlastních obav.

Nezaslechl však nic podezřelého, a tak si pomyslel, že si jen vymýšlí, a čím dříve se vrátí do postele, tím lépe.

Jestli to takhle bude každou noc, řekl si, nakonec se z toho zblázním!

Otočil se, aby se vrátil do své ložnice, a právě když zavíral za sebou spojovací dveře, zaslechl Syrillin výkřik.

Vévodovi trvalo jen kratičkou chvíli, než proběhl chodbičkou ke dveřím jejího pokoje, a když tam došel, ozval se výkřik znovu.

Rozrazil dveře a slyšel ji, jak zoufale křičí:

„Nesmíte vévodovi ublížit! Nesmíte ho zabít!“

Zahlédl v temnotě bílou skvrnu Syrilliny noční košile. Zoufale zápasila s vysokou a mrštnou postavou.

Vévoda vzápětí rozpoznal obrys mužovy hlavy a ramen proti nočnímu nebi. S hrůzou, která jím projela jako nůž, spíše vycítil, než uviděl, že Astridovy ruce svírají Syrillino hrdlo.

„Zemřeš! Zemřeš jako Živana!“ slyšel vrahův hlas, který zněl jako mručení divokého zvířete.

S přesností vynikajícího střelce ho vévoda zasáhl do čela.

Astrid padl naznak; jeho tělo se s rámušem skácelo k zemi a vévoda zachytil Syrillu, která se mu hroutila k nohám.

Neviděl jí do tváře, ale po paměti ji zvedl z koberce a odnesl ji z pokoje, aniž se ohlédl po muži, kterého právě zabil.

Byla lehká jako pírkó a on ji pevně držel, když opatrně procházel spojovací chodbou do své ložnice.

Položil ji na postel a šetrně ji uložil do polštářů, a když zvrátila hlavu nazad, zamrazilo ho strachem, není-li mrtvá.

Na krku měla stopy Astridových prstů, oči měla zavřené a on si s náhlou hrůzou pomyslel, že jestli ji uškrtil, její tvář zčerná.

Prudce zatáhl za šňůru zvonce, pak poklekl u postele a přiložil ucho na Syrillinu hrud'

Srdce tlouklo; slyšel je a věděl tedy, že žije, když už nic jiného.

Přetáhl přes ni sametový přehoz a pak se na ni dlouze zadíval. Konečně vyskočil a otevřel dokořán dveře na chodbu, aby zavolal pomoc.

Vtom však spatřil komorníka, jak k němu přibíhá a spěšně si zapíná livrej.

„Pošlete okamžitě pro lékaře!“ křikl vévoda. „A řekněte panu de Béthune, aby co nejrychleji přišel ke mně!“

Jeho úsečné příkazy přiměly sluhu, aby se rychle otočil a běžel zpátky, odkud přišel, ale ještě než zmizel vévodovi z očí, objevil se Pierre de Béthune.

„Co se děje?“ ptal se zadýchaně. „Zdálo se mi, že slyším výstřel.“

„Také jsi ho slyšel!“ odpověděl vévoda úsečně. „Zabil jsem Astrida! Byl v ložnici u madam.“

„Jak je to možné?“ vydechl Pierre de Béthune.

„Myslím, že se musel spustit po laně ze střechy,“ odpověděl vévoda. „Měli jsme mít na paměti, že býval akrobat!“

„Panebože!“ zvolal Pierre.

Vévoda se otočil a vběhl do ložnice.

„A madam?“ volal za ním Pierre.

Šel za vévodou a uviděl Syrillu ležící na obrovské posteli.

„Chtěl ji uškrtit!“

„Uškrtit!“ opakoval Pierre a hlas se mu zadrhl.

Ve světle svíček byly Syrilliny tváře křídově bílé a světlé vlasy rámovaly tvář jako sva-tožář.

Stejně jako vévoda poklekl k ní a vzal ji za zápěstí, aby nahmatal pulz.

„Žije!“ řekl.

I on uviděl šarlatové skvrny po vrahových prstech na jejím bílém hrdle, a když se otočil a pohlédl vévodovi do očí, oba pomysleli na možné poškození mozku, k němuž mohlo dojít.

Vévoda uchopil velký svícen a přiblížil se s ním až k Syrilině tváři, aby na ni lépe viděl.

V prvním záchvěvu paniky se mu zdálo, že jí oční víčka černají, ale teď si uvědomil, že to byl jen stín.

Při pohledu na její něžnou tvář si z hloubi srdce oddechl.

Nechal klesnout ruku se svícem a řekl:

„Zjisti, jestli už poslali pro lékaře, a ověř si, je-li ten ďábel mrtev. Myslím, že jsem ho trefil do čela.“

Pierre de Béthune se mlčky zvedl a prošel spojovací chodbou do Syriliny ložnice.

Vévoda znovu poklekl u své ženy a po nějaké chvíli uviděl, jak se jí víčka chvějí.

„Syrillo!“ zašeptal chraptivým hlasem.

Na chvíli se zdálo, že mladá žena nemůže soustředit pohled na své nejbližší okolí; čekal téměř bez dechu na její odezvu. Konečně jí rty rozvlnil slabý úsměv.

Snažila se promluvit, ale hlas jí selhal. Sáhla si chvějící se rukou na krk a vévoda řekl:

„Nemluvte. Ten zloduch vás zranil na krku, ale rozumíte-li, co říkám, zkuste jen přikývnout.“

Upřela na něho oči.

„Máte bolesti?“

Nepatrně zavrtěla hlavou, a když si vévoda uvědomil, že jeho obavy byly liché, uchopil ji za ruku a políbil ji.

„Ležte tiše,“ řekl. „Poslal jsem pro lékaře. Bude tu co nejdřív. Nesmíte se hýbat - byl to pro vás velký otřes, ale už je po všem.“

Viděl, že se snaží mluvit, a tušil, na co se zeptá.

„Jsem v pořádku,“ řekl velmi něžně. „Snažila jste se mne zachránit, Syrillo, a povedlo se vám to! Zaslechl jsem vás vykřiknout, a když jsem vešel do vašeho pokoje, viděl jsem to. Zastřelil jsem ho, ale bohužel už vás škrtil.“

Viděl, že Syrilla chápe, co jí říká. Zároveň si uvědomil, že stopy na krku musí být bolestivé.

„Kdybych jen věděl, jak vám pomoci,“ řekl vévoda, „ale bojím se, že kdybych vám dal napít, bolelo by to.“

Syрилiny prsty stiskly jeho ruku a on věděl, že to jediné, co skutečně potřebuje, je jeho blízkost.

„Jste v bezpečí,“ řekl vévoda. „Teď a navždy!“

To chtěla slyšet a znovu se na něj něžně usmála.

Jeho rty se něžně dotkly její ruky a líbal ji znovu a znovu s úlevou, kterou neuměl jinak vyjádřit.

* * *

KDYŽ SE SYRILLA PROBUDILA, ZJISTILA, ŽE SLUNCE proniká zlatými paprsky při okrajích záclon do pokoje, a pomyslela si, že už asi musí být velmi pozdě.

V mysli se jí promítaly noční události. Vzpomněla si, jak přijel doktor a dal jí nějaký utišující lék. Byl nedobrý, ale zato se brzy propadla do hlubokého uklidňujícího spánku.

Teď si uvědomila, že neleží ve svém pokoji, ale ve vévodově.

V tlumeném světle rozpoznávala vyřezávané garnýže nad třemi velkými okny a těžký starožitný nábytek, zcela odlišný od jemně vyřezávaných kusů v jejím pokoji.

Postupně se rozpomínala na vše, co se stalo. Pamatovala si, jak se snažila Astridovi zabránit v útoku na vévodu a jak cítila strašlivý tlak jeho prstů na krku.

Bylo to bláhové, pomyslela si, snažit se zabránit tak velkému a silnému muži v jeho úmyslu, když byla beze zbraně a jen tak v lehké noční košilce.

Byla však zoufalá obavou o muže, kterého milovala, a ani na okamžik nepočítala s tím, že by za to mohla zaplatit životem.

Až když si myslela, že už umírá, a cítila, jak jí z hrdla uniká vzduch, vzepjala se k zoufalému výkřiku, aby ji vévoda zachránil.

A on ji zachránil!

Na prahu mdloby matně slyšela výstřel z pistole a v hloubi své mysli věděla, kdo vypálil.

Pak ho spatřila klečet u postele, jeho tvář

blízko své a líbal jí ruku - to si zapamatovala!

I když se cítila slabá a vyčerpaná a podivně vzdálená od všeho, co se zběhlo, dokázaly ji jeho rty vzkřísit a ona si jen přála dál naslouchat, jak k ní hovoří.

Je naživu a jsme spolu, myslela si.

I když ji pohmožděný krk silně bolel, znamenalo to nic vedle toho, že vévoda je v bezpečí.

Teď jen doufala, že zranění nezanechá žádné stopy, protože chtěla být krásná - pro něj. Se značným úsilím zvedla ruku k hrdlu - stále ještě byla velmi malátná po tom léku, který jí lékař podal.

Lehce se dotkla krku, a když polkla, zabolelo to; ale ne tolik jako minulý večer, kdy ji lékař přinutil spolknout medicínu, která měla mimořádně odpornou chuť.

Cítila, že někdo přistupuje k posteli a uvědomila si, že není v pokoji sama. Pak spatřila, jak na ni starostlivě hledí Marie.

„Vy jste vzhůru, madam," řekla. „Lékař mi nařídil, že až se probudíte, mám vám dát něco k pití, co vám trochu uleví od té bolesti v krku."

Nečekala na Syrillinu odpověď, vzala ji kolem ramen a pomohla jí, aby se pohodlně posadila. Pak jí vložila do ruky sklenici s utišujícím nápojem.

Ať už to bylo cokoli, chutnalo to mnohem lépe než nápoj z předešlého večera.

Syrille se zdálo, že rozpoznává chuť medu, a vzpomněla si, že jí její matka v dětství dávala něco podobného, když ji bolelo v krku.

Marie ji znovu šetrně uložila a zeptala se:

„Mohu pro vás ještě něco udělat, madam? Nemluvte, jen mi ukažte, a já už budu vědět."

Syrilla ukázala na záclony a Marie je roztáhla. Slunce naplno vpadlo do pokoje. Syrilla se rozhlédla.

Byl to skutečně vévodův pokoj!

Šťastně se pousmála, ale pak si řekla, že je to jistě jen proto, že ji nechtěl nechat v pokoji, kde zabil útočníka.

Byla ráda, že je Astrid mrtev.

Ještě teď se zachvěla, když si vybavila, jak se ji Astrid pokoušel uškrtit a že by zemřela stejně jako Živana.

Živanina smrt zlomila vévodovi srdce a způsobila, že svůj život zasvětil památce ženy, kterou miloval, a té lásce se po řadu let nezpronevěřil.

Astrid je tedy mrtev, ale Živana stále žije.

Usilovně se snažila nemyslet na ten zamčený pokoj nahoře. Toužila po vévodově společnosti, a proto ukryla tyto obavy hluboko ve svém srdci a snažila se na ně nemyslet. Ale bylo to marné. Živana v tomto domě byla přítomna, neboť stále ještě žila ve vévodově srdci.

Jeho láska byla uvězněna v onom svatostánku, kam mohl vstoupit pouze on.

Poprvé v životě pocítila Syrilla trýzeň žárlivosti - žárlivosti, která jí projela jako dýka a byla mnohem bolestivější než stopy násilí na jejím krku.

Toužila po vévodově lásce. Přála si, aby na ni myslel jako na ženu, která je žádoucí a přitažlivá, aby na ni myslel tak, jako myslel na Živanu.

Bláhově si představovala, že se spokojí s přátelstvím, s jeho společností, výsadou zbožňovat ho jako kdysi, když byla dítě. Ale nestačilo to - ani zdaleka!

To, co cítila, když se vrhla na jeho obranu proti krutému vrahovi, to byla vášnivá reakce ženy, která ho miluje jako muže a jako manžela.

Chci ho! táhlo jí hlavou. Chci ho mít tady, vedle sebe. Chci být jeho ženou. Chci, aby mě líbal a dotýkal se mne!

Pak, jako by jí anděl zahradil cestu plameným mečem, cítila, že to, co leží mezi nimi a vždycky bude, je jeho láska k ženě, která je mrtvá - k ženě, jejíž památka odpočívá uzamčena v zámku a s ní i jeho srdce.

Syrille v té chvíli připadalo, jako kdyby sestupovala do podivného pekla, z něhož není úniku.

Od minulého večera věděla, že teď miluje vévodu jinou láskou, než kterou k němu cítila předtím.

Celé její tělo po něm bolestně toužilo a celá její bytost se k němu upínala, prahla po něm, milovala ho tak vroucně a oddaně, že jí připadalo nemožné ho uvidět a nepřiznat se mu ke svému citu.

Snad bude nakonec nejlepší udělat to, co

chtěla jeho matka, darovat mu dítě, které se stane nositelem titulu.

Ale při tom pomýšlení celé její nitro protestovalo. Nedokázala si představit, že by se jí dotýkal, a přitom toužil po dotyku jiné ženy; jeho polibky by pak chutnaly příliš hořce a trpce, protože by myslel na Živanu.

Živana! Živana!

To jméno ji pronásledovalo každým okamžikem, dokonce se jí zdálo, že ho slyší vanout ve větru.

Neklidně se zmítala, spalovaná hloubkou a silou svého citu, aniž o tom věděla.

Vtom zaslechla Marii, jak tlumeně říká někomu u dveří:

„Myslím, že madam má horečku, pane vévodo!“

Syrilla mlčela a v nastalém tichu slyšela, jak prudce jí srdce bije v hrudi. Otevřela oči a muži, který k ní přistupoval, připadaly plně slunečního svitu.

„Vy jste vzhůru!“ řekl, a když k němu vztáhla ruce, podařilo se jí dostat ze sebe překakujícím hlasem, který jako by jí ani nepatřil:

„Já... jsem... v pořádku.“

„Můžete mluvit! Ach, Syrillo, vy můžete mluvit!“

Na vévodově tváři se objevil výraz radosti - nedalo se o něm pochybovat, a Syrilla na něm visela očima, jako by právě to byla ona tenounká nitka života vracející ji zpět do jistoty a bezpečí.

„Jsem... jsem... docela v pořádku,“ šeptala, „a... vy... taky!“

„Já jsem naprosto v pořádku,“ odpověděl vévoda, „a teď už záleží jen na tom, abyste se rychle zotavila.“

„Cítím se... docela dobře... teď... když jste... u mne,“ vypravila ze sebe Syrilla s námahou.

Hleděla mu do očí a její srdce zpívalo.

Kapitola sedmá

„MONSIEUR, PROSÍM VÁS, DOVOLTE MI UŽ VSTÁT! Cítím se docela dobře,“ prosila Syrilla.

Lékař se nejprve zamračil a pak se rozesmál.

„Tak nejdřív mě vaše paní tchyně přemluvila, že jsem proti svému původnímu názoru souhlasil s jejím odjezdem do Aix-les-Bains, a teď vy na mne naléháte, abych vzal na sebe další riziko.“

„Paní tchyně odjíždí?“ zeptala se Syrilla překvapeně.

Lékař přisvědčil.

„Vévodkyni se daří mnohem lépe než kdy předtím,“ řekl. „Myslím, že v tom hraje roli i psychická stránka vedle fyzické, protože má radost z manželství svého syna.“

Syrilla neodpověděla a po chvíli lékař pokračoval:

„Velmi si přeje léčit se v Aix-les-Bains a zřejmě také chce nechat vás dva mladé o samotě. Odjíždí zítra, a když se bude cestou chovat rozumně, nemůže jí to ublížit.“

„To jsem ráda,“ řekla Syrilla.

Čekala, oči upřeny na lékaře.

„Dobrá, madam,“ řekl po chvíli, „zdá se, že musím vaší žádosti vyhovět. Můžete vstát a sejít dolů k večeři, ale potom hned zas zpátky do postele a odpočívat, dokud se zítra nepřijdu podívat. Platí?“

„Ano... souhlasím.“

V Syrilině hlase zvonila radost a lékaři neušel ani třpyt v jejích očích.

„Máte za sebou velmi nepříjemný zážitek,“ řekl, „ale jste mladá, madam, a máte spoustu odvahy. Myslím, že zranění nezanechá žádné následky.“

Když odešel, Syrilla se na posteli posadila a přemýšlela, jaké šaty si k večeři s vévodou oblékne.

Lékař i vévoda byli neoblomní, a tak po dva dny musela zůstat v posteli. A měli pravdu, ten první den ji skutečně přepadaly závratě a v krku ji až nesnesitelně bolelo.

Ale teď už to přešlo, a i když podlitiny zčernaly a zmodraly, cítila se dobře a vadil jí jen přísný režim, který jí nedovolil být s vévodou, když tolik toužila po jeho přítomnosti.

V hloubi duše se obávala, že když je sám a

nemá nikoho u sebe, mohl by se na zámku začít nudit. A třeba by se chtěl vrátit do Paříže.

I když to neřekl, tušila, že by ji nepožádal, aby jela s ním. A protože věděla, co se dělo, když byl celá léta pryč, velice ji to znepokojovalo.

Ale to nebyl jediný důvod, proč toužila po jeho přítomnosti.

Jakmile si uvědomila novou podobu lásky k němu, bylo těžké ovládat své city, když přicházel k lůžku, aby jí políbil ruku a poptal se, jak se jí daří. Ten čas, který s ní trávil, jí připadal až hanebně krátký.

Bylo těžké ho neobejmout a neřici mu, jak velice ho miluje, jak touží po jeho objetí.

Ptala se sama sebe, jak ji mohl přenést z jejího pokoje tam, kde je teď, aniž o tom věděla?

Kdykoliv se kolem sebe rozhlédla, viděla vévodu tak živě, jako by skutečně ležel vedle ní a ona se ho mohla dotýkat.

Marie, která přišla po lékařově odchodu do pokoje, přerušila její myšlenky.

„Pan doktor říká, že můžete vstát, madam, a povečeřet dole," oznámila. „To je dobrá zpráva - velmi dobrá — ale myslím, že až promluví s panem vévodou, bude chtít, aby byla večeře brzy."

„To mi vyhovuje," odpověděla Syrilla.

Pokud šlo o ni, čím dřív tím líp, protože tím dřív bude s vévodou.

Bude se na něj moci dívat, naslouchat mu a možná že si pak budou moci spolu chvíli sednout v salonu, až bude po večeři.

„Jaké šaty mám připravit, madam?" ptala se Marie, a to byl ovšem vyčerpávající úkol, který jim zabral mnoho času.

Syrilla odmítala jedny šaty za druhými, a když se nakonec ponořila do voňavé koupele a oblékla se, v poslední chvíli si nebyla jista, neměla-li si vybrat jiné.

Ale ve skutečnosti si nemohla vybrat nic lepšího.

Šaty byly z bílého tylu a tak skvěle ušité, jak to dokázali jen v Paříži. Bohatá sukně se doširoka vlnila pod jejím štíhlým pasem a těsný živůtek zdůrazňoval křivky jejího poprsí.

Krajkový límec byl lemován hvězdičkami

z diamantů a nabírání na sukni přidržovaly další našité hvězdičky. Hrozny drobných diamantů zdobily i její malé saténové střevíčky.

„C'est ravissant, madam!" zvolala Marie. „Jsou to nejkrásnější šaty, jaké jsem kdy viděla!"

Syrilla se usmála a doufala, že i vévoda si to bude myslet.

Když žil v Paříži, musel vídat ženy v nádherných a vzrušujících róbách, ale nikdy pro něj nemohly znamenat tolik, co pro ni a Marii, jež nikdy nevyjely z Touraine.

Ovšem byl tu jeden problém. Jak zakrýt ty nešťastné stopy násilí na jejím hrdle.

Podlitiny byly na její bílé pokožce velmi nápadné a Syrilla se obávala, že se budou vévodovi zdát ohyzdné.

Také mu budou připomínat, co vytrpěla, a bude naléhat, aby se rychle vrátila do postele.

Měla ve své šperkovnici diamantové a perlové náhrdelníky, některé z nich byly svatební dary, některé patřily rodině Savigneových. Ale zdály se jí příliš těžké a přitahovaly pozornost k místům, která naopak chtěla zakrýt.

Místo nich jí Marie naaranžovala kolem krku tenký tylový šáteček a upevnila ho k jedné straně, kde byly modřiny nejhorší, dvěma malými bílými orchidejemi.

Kvítko jí dodala velmi mladistvého a svěžího vzhledu; nevzala si žádný další šperk. Pouze na ruce měla snubní prsten.

Syrilla se naposled prohlédla v zrcadle a pak se otočila ke dveřím.

„Nebudete chtít dnes v noci spát ve své ložnici, madam?" zeptala se Marie.

Syrilla okamžik zaváhala.

„Ano... bude to tak lepší. Pan vévoda se jistě už chce vrátit do své postele."

Na chvíli se zachvěla, nebude-li ji Astridův duch strašit a nebude-li tam stále vidět tmavou siluetu jeho postavy na okně.

Ale co, bylo by hloupé a bláhové se bát. Kromě toho bude vévoda hned vedle, a kdyby ho zavolala, jistě by ji slyšel.

Při tom pomyšlení jí proběhlo mrazení, ale řekla si, že by ho nikdy nevolala, ledaže by to bylo opravdu naléhavé. Kdyby za ní přišel jen ze zdvořilosti nebo z obavy, bylo by

to horší, než když bude čelit svým strachům sama.

Pomalou sešla ze schodů. Vévoda už čekal v saloně.

Když k němu přicházela, zahlédla v jeho očích záblesk obdivu, který tam vždy hledala. Srdce jí bouřlivě tlouklo a cítila, jak jí proniká zvláštní a nádherné vzrušení. Byli sami.

„Nebude vás to příliš namáhat?“ zeptal se tiše.

„Ne, ovšemže ne,“ odpověděla rychle. „Chtěla jsem vstát už včera, ale doktor mi to nedovolil.“

„Respektoval moje pokyny,“ řekl vévoda. „Musíte se pár dní velice šetřit.“

„Ano, samozřejmě,“ přikývla Syrilla.

Zmocnil se jí prazvláštní pocit. Zatímco jejich ústa hovoří, jejich myšlenky se toulají někde úplně jinde.

Nedovedla si to vysvětlit, ale bylo jí, jako by v ní něco souznělo s vévodovými pocity; nerozuměla tomu, ale i tak to bylo báječné.

Podal jí rámě a odvedl ji ke stolu.

Zatímco je sloužící obsluhovali a přinášeli jim lákavá jídla, jichž bylo pro Syrillu až příliš mnoho, vyprávěl jí vévoda o panství, o svých plánech na vylepšení vinic a o své odpolední návštěvě v Tauxise.

„Už jsou tam lidé spokojenější?“ ptala se Syrilla.

„Díky vám jsem jakživ neviděl šťastnější a spokojenější lidičky,“ odpověděl. „Muži pilně pracují na odstraňování staré révy, ženy perou a šijí a děti měly tak vydrhnuté tvářičky, že se jim leskly jako měděné pánve.“

Syrilla se zvonivě rozesmála.

„To se jim asi moc nelíbilo!“

„Slíbil jsem jim, že až se vám bude dařit lépe, přijedete je navštívit. Hovoří o vás, jako byste byla světice, seslaná jim ku pomoci samým nebem.“

„To by neměli,“ protestovala Syrilla. „Přivádělo mě do rozpaků, když ženy klečely u mých nohou.“

„Dokázala jste zázrak,“ řekl vévoda, „a ony na to nikdy nezapomenou.“

Odmlčel se a dodal klidně:

„Ani já nikdy nezapomenu, co jste udělala pro naše lidi.“

Cítila, jak jí do tváří stoupá červen, a sklo-

pila oči. Potom začal vévoda kvapně hovořit o jiných věcech a nepřestal, dokud večere neskončila.

Šli do salonu a Syrilla se cestou bála, že ji pošle zpátky na lůžko. Přistoupila k otevřenému oknu a vyhlédla do zahrady.

Bylo ještě brzy a slunce, koupající se v rudězlatých červácích, začínalo teprve klesat za vysoké stromy v parku a odráželo se v hladině jezera, která také zezlátla, zatímco stíny na trávníku byly purpurové.

Byl to tak úchvatný obraz, až se Syrille zatajil dech.

„Může být krásnější místo než toto?“ vydechla.

„I já si to myslím,“ řekl vévoda. „Chci s vámi mluvit, Syrillo.“

V jeho hlase zazněl podivný tón, který ji přiměl rychle se otočit a pozorně na něj pohlédnout.

V jeho slovech bylo něco slavnostního a ona pocítila závan strachu, že jí chce říci, že odjíždí.

Nervózně sepjala ruce a viděla, že vévoda hledá slova.

Po chvíli řekl:

„První noc po svatbě, Syrillo, jste mi řekla, že jste zaslechla, jak si dvě ženy povídaly, že mám v zámku uzamčený pokoj.“

Odmlčel se a Syrilla vycítila, že čeká na její odpověď. Řekla přeskakujícím hlasem:

„A... ano... to jsem... slyšela.“

„Vzpomínám si, že jste předpokládala, že to je jakýsi svatostánek, kde jsem uzamkl své srdce.“

Znovu na ni pohlédl a Syrilla se zmohla jen na zašeptání:

„Ano... to jsem si... myslela.“

„Chci, abyste se mnou šla do toho pokoje,“ řekl vévoda, „a podívala se, co tam je. Je to skutečně schránka mé lásky.“

Syrillu zamrazilo.

Zatímco jí srdce bouřlivě tlouklo, měla pocit, že jejího těla se zmocnil mráz a že jí tuhne i krev v žilách.

Pokusila se promluvit, ale z úst jí nevyšel ani zvuk.

„Půjďte teď se mnou?“ otázal se vévoda vazně.

Přikývla. Oba zamířili ke dveřím. Vévoda

se ještě zastavil pro klíč, který vyňal ze zásuvky psacího stolu.

Co to může znamenat? ptala se Syrilla sama sebe.

Proč jí najednou chce ukázat zamčený pokoj, který zasvětil Živanině památce a na který se snažila zapomenout?

V náhlé hrůze si pomyslela, že jí snad chce znovu vysvětlit, že Živana pro něj znamenala všecko a on už ji dál nemůže snášet jako svou ženu.

Chce se mne zbavit, pomyslela si Syrilla. Bylo jí, jako když ji tisíc nožů seká na kousky. Bolest byla téměř nesnesitelná.

Stoupali beze slov po velkém schodišti. Pak ji vévoda vedl do zámeckého křídla, které Syrilla nikdy nenavštívila, protože jí řekli, že se tamější místnosti nepoužívají.

Když došli až na konec chodby, šli nahoru po dalších schodech a Syrilla hádala, že patrně vedou do některé věžičky.

Když vyšli nahoru, poznala, že se nemýlí. Byla to jedna z věží. Byly na zámku čtyři, v každém rohu jedna.

Vévoda jí podal klíč a ustoupil stranou.

Vzala jej od něj automaticky a věděla, co od ní čeká, ale zdálo se jí nemožné ho poslechnout.

Zaplavila ji vlna žárlivosti, kterou cítila k mrtvé ženě, až se roztrásla, a zároveň se tak bála jako ještě nikdy předtím.

Jakby mohla soupeřit s ženou, která si udržela mužovu lásku ještě dlouhých devět let po své smrti?

S ženou, která se stala posvátným symbolem všeho, co bylo žádoucí a dokonalé?

Ale protože Syrilla nebyla schopna vyjádřit, co cítí, a protože měla pocit, že je pouhou loutkou, jež musí vévodu poslechnout, vsunula klíč do zámku.

Zlehka se otočil, jako kdyby ho někdo zcela nedávno naolejoval.

Syrilla váhala jen okamžik. Když se vévoda nehýbal, otevřela dveře.

Při prvním pohledu byla překvapena, že je věžní pokoj tak velký. Podlaha byla pokryta kobercem a otevřeným oknem vnikalo dovnitř sluneční světlo. Ale nebylo to jediné světlo v pokoji.

Byly tu svíce, velké svíce ve zlatých svíc-

nech po každé straně obrazu, ozdobeného květinami.

Květy byly bílé a Syrilla cítila vůni lilií, růží a karafiátů, když pomalu kráčela přes pokoj. Nohy měla jako z olova.

Avšak obraz, ozářený světlem svíček, nebyl obrazem cizí ženy, jak očekávala. Byl to její vlastní portrét!

Poznala ho okamžitě, protože to byl ten, který míval rád její otec a věnoval ho vévodovi v den svatby.

Ohromeně na něj zírala. Pak se otočila s rozšířenými očima k vévodovi.

Stál těsně za ní a řekl:

„Chtěla jste vidět, co chovám ve svém srdci.“

Syrilla na okamžik nic nechápala. Pak, když se zdálo, že led v jejích prsou taje a nahrazuje ho podivný a nádherný pocit, ozval se vévoda překvapivě drsně:

„Musím vám toho mnoho povědět, Syrillo. Posad'te se.“

Zmateně na něj pohlédla a usedla na damáskem potaženou židli s pocitem, že už ji nohy neunesou.

Myšlenky jí vířily hlavou z toho, co vévoda řekl, a protože její portrét byl jediným předmětem v pokoji, cítila se oslepena světlem svíček a v uších jako by jí zněly sladké struny.

Vévoda došel k otevřenému oknu a opřel se o ně.

„Slyšela jste v den naší svatby příběh," začal, „že jsem miloval baletku jménem Živana Mezlanská, a když byla zardoušena, že jsem všecko, co po ní zbylo, uložil sem na její památku.“

Při řeči se nedíval na Syrilu, ale na její portrét, obklopený svíčkami a květinami.

Zdálo se, že čeká na její reakci, a tak po chvíli řekl:

„Říkala jsem vám... že tak... jsem to slyšela.“

„Byla to pravda," řekl vévoda. „Bylo mi jednadvacet, když jsem Živanu potkal a mysl si, že je to nejskvělejší tanečnice a nejkrásnější bytost, jakou jsem kdy viděl.“

Na okamžik sevřel rty a řekl:

„Zamiloval jsem se do ní - nebo spíše jsem byl poblázněn, jak jen mladý idealista může

být, ženou z úplně odlišného světa, než byl ten, v němž dosud žil."

Syrilla sepjala ruce.

V jeho hlase zaznívala bolest a odrážela se v jejím nitru.

„Znal jsem intimně jen málo žen, než jsem potkal Živanu, a dosud žádnou, která by vedla takový život jako ona. Myslel jsem si, že je v každém směru tak dokonalá, že jsem ji chtěl učinit svou ženou."

Nadechl se.

„Chtěl jsem, aby si mě okamžitě vzala a žila se mnou na Savigne."

Syrilla nechápala, proč jí to říká. Věděla, že ho bolí hovořit o minulosti; snažila se nemyslet na své pocity, ale na jeho.

„Živana se vymlouvala a nechtěla, abychom se vzali," pokračoval vévoda, „a stala se mou milenkou, i když jsem si doopravdy myslel, že je to znesvěcení velikosti a hloubky naší lásky."

Odmlčel se a dodal téměř hněvivě:

„Byl jsem blázen, Syrillo, ignorant, mladý blázen, který nevěděl vůbec nic o tvrdé realitě života!"

Vévodův hlas se rozléhal pokojem a po chvíli už pokračoval klidněji:

„Živana mě ukolébávala sliby - vezme si mě; až skončí její smlouva v divadle - až prožije u baletu ještě jednu sezonu. Byly to výmluvy, plané výmluvy, a já je přijímal, protože jsem nic jiného nemohl dělat."

Po chvíli ticha pokračoval:

„Jak jsem mohl vědět, že jsou to lži? Lži, jimž jsem ve své lehkověrnosti beze zbytku věřil!"

Syrilla pohnula lehce rukou, jako by ho chtěla utěšit, ale on pokračoval:

„Víte, co se stalo. Zardousil ji Jules Astrid, a já ji našel, jak leží v šatně na zemi."

„To... to musel být... strašný otřes," zašeptala Syrilla.

„Myslím, že jsem skoro zešílel," odpověděl vévoda, „protože jsem byl přesvědčen, že kdybych se nezdržel po představení v hledišti, mohl jsem dojít do šatny dřív a tak ji zachránit před vraždící rukou."

„Vy... jste věděl... kdo ji zabil?"

„Jeden z účinkujících viděl Astridu, jak vychází ze Živaniny šatny," odpověděl vévo-

da, „a když pak zmizel, bylo zřejmé, kdo je vrahem."

„Ale... chytli ho?"

„Až po šesti měsících," odpověděl vévoda. „Během těchto šesti měsíců jsem truchlil po Živaně jako po ženě, která se měla stát mou manželkou."

Syrilla si náhle uvědomila, že jí dosud nevěnoval jediný pohled. Jistě nemůže snést pomýšlení, že převzala Živanino místo.

„Potom Astridu chytli," pokračoval.

Ted' hovořil rychle, jako by chtěl ten příběh rychle skončit.

„Byl souzen - tehdy jsem se dověděl pravdu."

„Pravdu...?" vydechla Syrilla.

„Byl to Živanin milenec a ona stála o něj - ne o mne!"

„Ach... ne!" zašeptala Syrilla zděšeně.

„U soudu se četly její dopisy," pokračoval vévoda. „Odhalovaly, že Živana, kterou jsem si vysnil, nikdy neexistovala. Byla to divoká, necivilizovaná Ruska, posedlá láskou k muži, který byl hrubý a brutální, k muži, který zacházel s ženami jako se svým majetkem a něčím, co slouží jen k fyzickému ukájení."

V hlase mu zaznívalo tolik hořkosti, že Syrilla mu dokázala jen stěží naslouchat.

Nevěděla, že ve vzpomínce znovu slyší číst ty dopisy.

Dopisy tak vášnivé, tak plné horoucí a divoké žádosti, že každý v soudní síni byl ohromen, zatímco vévoda se cítil pošlapán a zneuctěn.

Živana se ve svých výlevech zmiňovala dokonce i o něm.

„Aristide je velmi mladý a neví nic o lásce," psala pohrdavě, „ale je bohatý, a my potřebujeme peníze. Ale ach, ta otrava s ním, když chci být s tebou! Ležím mu v náruči a myslím na to, s kým jsi ty, a chci tě a potřebuji tě, celé mé tělo touží a plane po tobě!"

Byly to tucty dopisů, zběsile načmáraných ženou, která milovala muže s nezkrtnou slovanskou vášní, jež s ní zmítala mezi hlubokou depresí a divokým vytržením.

Dopisy odhalovaly, že ji Astrid bil a kopal, protože byl žárlivý, a ona ho za jeho brutalitu oslavovala.

Milovala ho; zároveň však stále opakovala, že vévoda je bohatý a oni potřebují jeho peníze.

Ale ani peníze Astridovu žárlivost nezmírnily.

V záchvatu vzteku, když si uvědomil, že stále má vedle něho milence, ji uškrtil.

Ve dnech před vynesením rozsudku vévoda prošel opravdovým peklem.

Když byl vynesena rozsudek, který událost hodnotil jako zločin z vášně, změnil se idealistický mladík v muže tak cynického a zatrpklého, že v jeho srdci nezbylo nic než nenávisť.

Otočil se teď k Syrilce zády a zůstal stát, dívaje se z věžního okna nevidoucíma očima.

„Nebudu vám vyprávět o mém životě v Paříži v posledních osmi letech," řekl. „Nepochopila byste to a bůhví ani bych si to nepřál."

Na okamžik se odmlčel.

„Ale chci, abyste si uvědomila, že jsem se zdaleka nevěnoval té ušlechtilé činnosti, jak jste si myslela. Místo toho jsem se všemi způsoby zpronevěřil zásadám slušnosti, jak si jen lze představit. Ublížili mi - teď jsem ubližoval já!"

Sevřel rty a dodal:

„Každé ženě, kterou jsem potkal, jsem se snažil pomstít za Živanu. Nenáviděl jsem je a využíval je pro svou potřebu. Pokud jsem zničil jejich život nebo je opouštěl plačící a nešťastné, jen mne to bavilo. Protože jsem byl zraněn a zjizven - anebo jsem si to myslel - chtěl jsem je ukřižovat!"

Zoufalství a bolest, které vystupovalo z těch slov, Syrilla vnímala celým svým utrápeným srdcem.

„To, jak jsem se choval, bylo zneuctěním mého jména a rodinných tradic," pokračoval vévoda. „Lidé byli pohoršeni, ale já jsem se jim jen vysmíval."

Zhluboka se nadechl a pokračoval: „Nikdo by vám neřekl pravdu, Syrillo, ale stal jsem se synonymem pro všechno nízké a bestiální - zkažený člověk - člověk, který pošpinil urozené jméno a potřísnil je blátem."

V jeho slovech zaznělo tolik sebezatracení, že Syrilla cítila, jak jí do očí stoupají slzy.

Zřejmě nečekal žádnou odpověď a po krátké odmlce řekl:

„Když mě matka požádala, abych se kvůli kontinuitě rodu oženil, řekl jsem jí, že se nijak nezúčastním výběru nevěsty. Chtěl jsem tu zůstat jen jednu jedinou noc a pak se vrátit do toho bahna, odkud jsem přišel."

Teď se Syrilla odvážila hlesnout:

„Proč jste to tedy... neudělal?"

„Protože vy jste se tak lišila od všeho, co jsem kdy poznal. Netušil jsem, že někdo takový může existovat," odpověděl. „Protože jste ve mne věřila, protože jste mi vrátila sny, o nichž jsem si myslel, že jsou pro mne už devět let ztraceny. Sny o ženě, která je nevinná a čistá a inspiruje muže stejně tak duchovně, jako i fyzicky."

„A potom...?" zeptala se Syrilla.

„Zamiloval jsem se do vás!" odpověděl prostě vévoda. „Bránil jsem se tomu, nemyslete si! Bojoval jsem proti všemu, co zosobňujete, čím jste. Ale když jsem vás viděl zápasit s Astridem, když jsem vás nesl v náruči a nevěděl, nejste-li mrtvá, poznal jsem, že jsem ztratil srdce tak úplně a neodvolatelně, jak jsem je nikdy předtím neztratil."

Snížil hlas a pokračoval:

„Tehdy jsem poznal, že to, co jsem cítil k Živaně, bylo mladistvé poblouznění někoho, kdo nevěděl nic o životě a jeho hodnotách. To, co cítím k vám, Syrillo, je naprosto něco jiného. Miluji vás jako muž, celým srdcem a duší, mám-li jakou, o čemž pochybuji."

Lehce zvedl ruku a přejel si po čele.

„Vyplňujete celý můj život, všechno ostatní nic neznamená. Vy pro mne ztělesňujete dokonalost. Ale vím až příliš dobře, že vás nejsem hoden."

Syrilla nabrala dech, ale nepřerušila ho.

„Po všech těch ohavnostech, jichž jsem se v posledních letech dopouštěl, si nejsem jist, je-li nějaká cesta zpátky i pro hříšníka, který činí pokání."

Vášnivě pokračoval:

„Chci vás, Syrillo. Náruživě vás chci jako ženu - svou skutečnou ženu. Ale co vám mohu nabídnout? Rozhodně nejsem ten rytíř, za jakého mě máte, hrdina, který existuje jen ve vaší představivosti!"

Vévoda se znovu odmlčel a pak cynicky dodal:

„Nejsem si ani jist, je-li láska, kterou k vám chovám, čistá - při tom, jaký odporný člověk se ze mne stal!"

Teď řekl téměř vyzývavě:

„Odpověď je na vás. Přijmete-li mne takového, jaký jsem, přísahám, že se budu snažit stát se tím, čím mne chcete mít. Ale nebudu vám lhát - nechci, abyste o mně chovala jakékoli iluze! Kdybyste se měla chovat rozumně, musela byste se ode mne odvrátit jako od někoho, kdo je mimo společenství slušných lidí - jako od člověka, s nímž nemůžete mít nic společného. Volba je na vás."

Vévodův hlas odumřel a v pokoji zavládlo hluboké ticho.

A náhle stála Syrilla těsně za ním.

Aniž se otočil, uslyšel jemný hlas:

„Povíte mi... proč jste po svatbě... i když jsem vám řekla, co k vám cítím... mě neučinil svou... ženou... jak jste měl v úmyslu?"

„Chtěl jsem to udělat," odpověděl vévoda, „ale tu první noc jsem byl příliš překvapen tím, co jste mi řekla, než abych vám uměl odpovědět. Druhou noc, když jsem vešel do vašeho pokoje, jste se modlila a já jsem věděl, že nesmím pošpinit nic tak čistého a dokonalého."

Slyšel, jak se Syrilla nadechla. Pak řekla:

„Přesně takto by se choval rytíř, ve kterého jsem věřila... ale když jste se teď změnil a říkáte, že vaše láska ke mně... je jiná, než co jste kdy cítil předtím... musím vám říci, že tak je to i se mnou."

Vévoda pozorně naslouchal, ale nepromluvil, a po chvíli Syrilla něžně dodala:

„Miluji vás teď ne už jako svého monseigneura, ne jako nějaký ideál, ale jako muže! Miluji vás, Aristide, a toužím stát se vaší... ženou - vaší skutečnou ženou... chcete-li mne."

Konečně vévoda odvrátil zrak od okna.

„Jestli vás chci?" řekl. „Samozřejmě že vás chci! Ale poslouchala jste dobře, Syrillo, co jsem vám řekl?"

„Proč bych o tom měla přemýšlet?" opáčila. „Pro mne jste vždycky byl něčím... vznešeným a jemným. Co se dělo během těch minulých let, to se mne nijak netýká. Chci být

součástí... vaší budoucnosti... kterou prožijeme společně, milujete-li mě tak... jako já vás... zde na Savigne."

Viděla, jak vévodovi zazářily oči, a i když se nepohnul ani se jí nedotkl, měla pocit, že ji k sobě přitahuje.

„Jste si vědoma, co říkáte?" zeptal se. „Miluji vás, Syrillo, miluji vás, jak jsem nikdy v životě nemiloval, to přísahám! Ale budete mě muset naučit znovu nalézt všechno to, v co věříte a v co jsem kdysi dávno věřil i já."

Dodal téměř pateticky:

„Ztratil jsem tyto hodnoty a bojím se, že bez nich vás nebudu moci učinit šťastnou."

„Jediné... co chci... jste vy."

Jako kdyby nemohla jinak, vztáhla Syrilla ruce a vtom ji vévoda prudce strhl k sobě a pohlédl jí do tváře.

„Miluji vás! Zbožňuji vás! Uctívám vás!" řekl vášnivě. „Pomozte mi, Syrillo, aby se ze mne znovu stal člověk, v něhož jste celá ta léta věřila, ale který není hoden ani políbit zemi, která vás nosí."

„Vy jste všechno to... o čem jsem kdy... snila," šeptala Syrilla.

Vévoda ji objal pevněji a potom, jako kdyby se bál, jeho rty tápavě vyhledaly její.

Byl to velmi něžný polibek - polibek muže, který přistupuje v hluboké úctě k něčemu posvátnému.

Když se jejich rty setkaly, zdálo se to Syrillo jako zázrak, který je oba zahalil oslepujícím světlem, jež je zaplavilo ne z nebes, ale z nitra jich samých.

Cítila, jak ji vévoda k sobě tiskne víc, a už nebyli dva, ale jediná bytost.

Cítila, jak její rty odpovídají na jeho naléhání, a celým tělem jí prostupoval pocit žhavé extáze, jásavý pocit, o němž nikdy předtím neměla tušení.

„Miluji vás! Miluji vás!" chtělo se jí opakovat, ale nebyla mocna řeči.

Viděla jen, že je vévodovou zajatkyní, a zároveň že se jí svými polibky odevzdává a žádá si od ní všechno, co mu může s láskou poskytnout.

Když konečně pozvedl hlavu, aby pohlédl do jejích zářících očí, zrudly jí tváře štěstím a blahem se až zajíkla. Slyšela, jak vévoda

tlumí v prsou napůl triumfální a napůl kající vzdech.

„Jste tak krásná, moje nejdraší, tak ve všem dokonalá," vydechl. „Řekl jsem vám, že vás nejsem hoden, a přesto vás miluji tak zplna, tak absolutně, že vás nikdy nemohu opustit."

„Patřila jsem vám... už celých... devět let!"

„Proč jsem o tom nevěděl? Proč jsem necítil vaši lásku, jak ke mně vyzařuje, aby mě chránila přede mnou samým?"

„Možná proto... že jste tolik trpěl... nám bude naše láska... tím drahocennější... a nádhernější."

Jeho paže ji pevně obemkly.

„Mohl jsem vás ztratit!" řekl. „Kdyby vás ten bídák zabil, nezbylo by mi už nic, než co nejdřív zemřít v prokletí."

„Nebylo vaším údělem zemřít... stejně jako mým ne," odpověděla Syrilla. „Myslím, že proto... že tu na vás čeká tolik práce. Je vás tu... zapotřebí. Vaši lidé vás potřebují. Já... vás potřebuji! Chci být s vámi... navždy!"

„Zůstaneme spolu navždy," slíbil vévoda. „Ale, můj milovaný drahoušku, musíte mi pomáhat, aby mohly být mé zločiny zapomenuty a lidé zase vyslovovali jméno Savigneus úctou."

„Dokážeme to... co se od nás očekává... společně," řekla Syrilla, „ale řekněte, vy mě skutečně milujete... opravdu?"

Byl to výkřik dítěte, které chce být ujišťováno, a vévoda ji tedy nejdřív políbil na čelo, pak na obě oči a řekl:

„Nebude mi stačit ani celý život, abych se vám vyznal, jak vás zbožňuji a jak toužím vás učinit šťastnou! Ale teď, miláčku, musíte poslouchat lékaře a jít do postele."

„Chci... zůstat u vás... nemohu... vás opustit," zašeptala Syrilla.

Vévoda se usmál a pronesl tiše ústy přitisknutými k její tváři:

„Kdo říká, že se opustíme?"

Syrilla cítila, jak jí poskočilo srdce. Pak jako by se bála, že dobře neslyší, zašeptala:

„Vy myslíte...?"

„Myslím, že jste moje žena," řekl vévoda, „a moje srdíčko a neexistují žádné zábrany, žádná tajemství žádná uvězněná láska. Budeme spolu, tak jak je nám od počátku určeno,

a já vás naučím mě milovat, jako já miluji vás."

„To právě... chci," zašeptala Syrilla. „Za to jsem se, můj drahý, báječný Aristide... vřdycky modlila."

„Nač potom čekáme?" zeptal se vesele vévoda.

Vzal ji do náruče.

Se rty přitisknutými na její ji nesl z věže dolů po schodech a dveře za sebou nechal dokořán.

Z anglického originálu

Love Locked In přeložila ALENA ANTONOVÁ

© CARTLAND PROMOTIONS 1977

Published by arrangement with

Romantica Holdings International Limited

Translation © ALENA ANTONOVÁ, 1996

Milé čtenářky,

pro nadcházející měsíc květen - měsíc lásky

jsme na příští týden připravili tři příběhy

na odvěké i věčné téma - o lásce.

O lásce tragické, tápající, omylné i žhavě dnešní.

Název

BYL LÁSKY ČAS

vám připomene slavný předválečný film MGM

s Jeanettou MacDonalovou

a Nelsonem Eddym.